

Årsredovisning 2023

TROLLHÄTTANS STAD

Trollhättans
Stad

Året som gått 2023

Trollhättans Stad är årets drogforebyggande kommun

Trollhättans Stad har fått utmärkelsen Årets förebyggande kommun 2023 för arbetet med att förebygga missbruk av alkohol, narkotika, doping, tobak och spel.

Miljoner till Trollhättan för satsning på biologisk mångfald

Över fyra miljoner kronor fick Trollhättans Stad för att arbeta med att främja biologisk mångfald i ett EU-projekt tillsammans med åtta samarbetspartner från fem olika länder.

Ombyggnationen av Kungsgatan

Två miljoner besökare per år och många år sedan senaste ombyggnationen, med start den 4 september var det dags för Kungsgatan att få sig ett rejält ansiktslyft, både under och över mark. - Vi vill stärka Kungsgatans roll som stadskärnans park- och paradgata! Det gör vi med en ny allé, mycket grönska, mer och bättre belysning, sociala mötesplatser och integrerad lek. Vi utvecklar platsen med människan i fokus, sa Susanna Wallin, projektledare på Trollhättans Stad.

Omslagsfoto: Den 17 juni invigdes Stridsbergsbron. Det är Sveriges största dubbelklaffbro sett till längd, bredd och tyngd. Byggnationen av bron tog drygt 2,5 år där både väder, omvärldsläge och farledstrafik utmanade.
Foto: Joachim Lamotte.

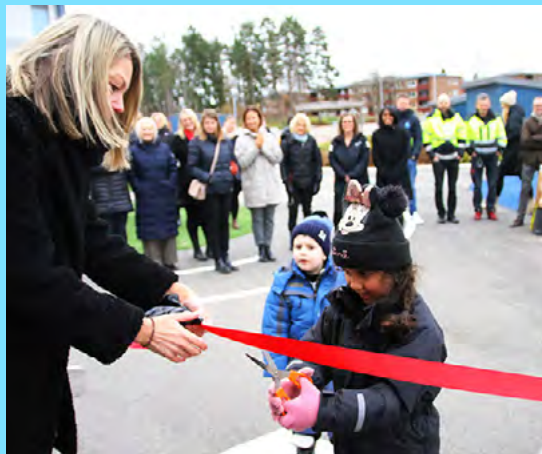
Kontaktcenter levererar service på nationell toppnivå

SKR:s årliga servicemätning visade på stora framsteg för Trollhättans stad - Topp 10 i landet för svar på e-post och en klar förbättring jämfört med förra året när det gäller telefonin. - Vi blev så glada när vi såg rapporten! Detta har vi slitit väldigt hårt för, sa Jenny Eisfeldt Nystedt, enhetschef kontaktcenter.

Nu är Nyckelpigans förskola invigd

Efter några månader i sina nya lokaler på Sylteskolan invigdes Nyckelpigans förskola med tal, bandklippning, barnsång och tårta den 14 november. På Nyckelpigans förskola, som stod klar i augusti efter ungefär ett års ombyggnationer på Sylteskolan, är 69 barn fördelade på fyra avdelningar. Här finns gott om plats för kreativt skapande, så som en ateljé och en scen. Varje vecka gör förskolan utflykter till närliggande lekplatser, skogsområden och Sylte bibliotek.

Stor förbättring för Trollhättans hemtjänst

När hemtjänstindexen presenterades för Sveriges kommuner den 5 december syns en avsevärd förbättring för Trollhättans hemtjänst. Trollhättans stad har klättrat hela 116 placeringar och placerar sig nu på plats 87 av 290 kommuner.

Trollhättan för fred – manifestation för Ukraina

På årsdagen av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina arrangerade Trollhättans stad en manifestation för fred.

Deltagarrekord på nationell låglandsledsträff

Deltagare från hela Sverige besökte Trollhättan när det anordnades en nationell låglandsledsträff i staden. Träffen slog nytt deltagarrekord med nästan det dubbla från tidigare år.

Anna Brandeby Harström
Foto: Tommy Höll

Biologisk mångfald i trädgårdar

Under maj och juni har Trollhättans rådgivare för biologisk mångfald, Anna Brandeby Harström, besökt trädgårdar i Trollhättans kommun.– Intresset var väldigt stort när vi öppnade vår anmälan, och vår förhoppning att få 30 intresserade trädgårdsägare överträffades med råge. När denna säsong är över kommer 50 fastighetsägare ha fått en privat rådgivning kring hur de kan förbättra sin trädgårdsmiljö med den biologiska mångfalden i fokus, berättar Anna Brandeby Harström.

Hur finansieras verksamheten?

Trollhättans Stads verksamhet finansieras till största delen av skatter 3 250 mkr och generella statsbidrag 1 056 mkr. Övriga intäkter kommer från avgifter, hyror, räntor och bidrag med mera på 1 103 mkr. Totalt omsätts 5 409 mkr.

Så används en hundralapp i skatt:

Vård och omsorg	34
Utbildning	31
Förskola och fritidshem	14
Kultur och Fritid	6
Individ och familjeomsorg	7
Ekonomiskt bistånd	2
Räddningstjänst och samhällsskydd	1
Politisk verksamhet	1
Övrigt.....	4

Vackert väder under Smaka på
Trollhättan som gick av stapeln i maj.

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande	5	DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING	67
Trollhättan 2023, stadsdirektören	6	Driftredovisning.....	68
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	7	Investeringsredovisning.....	69
Översikt över verksamhetens utveckling	8	Större investeringar i de helägda bolagen.....	71
Den kommunala koncernen	9	Exploateringsverksamhet	72
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	14	NÄMNDERNA	73
Händelser av väsentlig betydelse	18	Utbildningsnämnden.....	74
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	20	Kultur- och fritidsnämnden	76
God ekonomisk hushållning.....	22	Omsorgsnämnden.....	78
Balanskravsresultat	45	Arbetsmarknads- och socialnämnden	79
Väsentliga personalförhållanden	46	Samhällsbyggnadsnämnden.....	80
Förväntad utveckling	49	Kommunstyrelsen.....	82
FINANSIELLA RAPPORTER	51	Överförmyndarnämnden	84
Resultaträkning och kassaflödesanalys.....	52	Valnämnden.....	85
Balansräkning.....	53	AGENDA 2030 OCH HÅLLBAR UTVECKLING	86
Noter med redovisningsprinciper.....	55	ÖVRIGT.....	91
Intäkter och kostnader.....	65	Revisionsberättelse.....	91
Ekonomisk översikt – koncernen	66		

Årsredovisningen är kommunstyrelsens redogörelse över 2023 års verksamhet till kommunfullmäktige och övriga intressenter. Nämndernas egna redogörelser och analyser är en särskild handling.

Peter Eriksson,
Kommunstyrelsens ordförande

Kommunstyrelsens ordförande:

Destination Trollhättan stärktes

2023 präglades av ett högt tempo och god leverans i hela organisationen. Kvalitén ökade inom flera områden, vilket är mycket glädjande samtidigt som kostnadskontrollen var god. Arbetet med att digitalisera och utveckla olika processer tog ett rejält kliv framåt tack vare en kombination av digital mognad, hög kunskap och budgeterade resurser. Resultat av detta ser vi redan nu. Både för medborgarna och oss internt.

Jag vill passa på att nämna några punkter, ibland många, som är oerhört viktiga och uppskattade av stadens invånare. Trollhättan var under 2023 en av de bästa kommunerna i Sverige när det gällde att få långtidsarbetslösa i arbete, vilket skapar många positiva ringar på vattnet. Nöjdheten bland våra äldre på särskilda boenden ökade, något som har varit högt prioriterat och som värmer i hjärtat och skolresultaten pekade åt rätt håll.

Vi fick tydligt se hur destinationen Trollhättan stärktes genom att bland annat sjösätta Sommarpuls, Vårviks gård, Äventyrsgolf och ytterligare lekplatser.

En milstolpe i stadens infrastruktur var givetvis invigningen av Stridsbergsbron. En ytterligare passage över älven som stärker robustheten i vår infrastruktur.

Avslutningsvis vill jag lyfta medarbetarenkäten som mycket glädjande gick åt helt rätt håll. Personalen i Trollhättans stad visar på hög kompetens, kreativitet och stolthet - gör underverk varje dag. Ett stort tack till er!

Peter Eriksson
Kommunstyrelsens ordförande

Vision

Trollhättan

– en stolt och innovativ stad
med plats för framtiden

Said Niklund, Stadsdirektör

Stadsdirektör:

Trollhättan 2023

Under 2023 har Trollhättans stad framgångsrikt fortsatt att leverera välfärdstjänster och insatser till invånarna i Trollhättan trots den rådande lågkonjunkturen och det ekonomiska läget. Några av de betydande resultaten från året inkluderar följande:

- ▶ Inom omsorgsförvaltningen har nöjdheten på särskilda boenden för äldre ökat från 65 % till 79 %. Hemtjänstens kontinuitet har förbättrats och ligger nu bättre till i nationell ranking. Intresset för vård- och omsorgsyrken har också ökat genom nya processer och samarbeten med utbildningsanordnare.
- ▶ Inom förskolan har kvaliteten på många förskoleavdelningar uppmärksammats. Systematiskt kvalitetsarbete har lett till en ökning av behörigheten till gymnasiet inom grundskolan. Skolresultaten blev de högsta på tjugo år.
- ▶ Trollhättan har fortsatt att vara ledande nationellt inom arbetet mot våld i nära relationer. Insatserna inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen har resulterat i en halvering av kostnaderna för försörjningsstöd. Staden har också erhållit utmärkelsen "Årets förebyggande kommun 2023".
- ▶ Viktiga infrastruktursatsningar har gjorts, inklusive invigningen av Stridsbergsbron och utvecklingen av Hjulksvarnelund och Vårvik, vilket har förbättrat stadens trafiksituation och infrastruktur avsevärt.
- ▶ "Sommarpuls" levererade framgångsrikt en variation av evenemang och program för alla åldrar. Trollhättan har för första gången blivit framhävt som en av Sveriges bästa idrottsstäder.
- ▶ Kommunstyrelseförvaltningen har fokuserat på att öka automatiseringen och digitaliseringen för att frigöra tid och höja kvaliteten. Förvaltningen har också genomfört flera lyckade digitaliseringsprojekt, inklusive robotteknik och elektroniska underskrifter.
- ▶ Initiativ för biologisk mångfald har varit framträdande genom 6 nya LONA-projekt och anställningen av Sveriges första rådgivare för biologisk mångfald. En ny energiplan har beslutats och arbetet med klimatfrågan har intensifierats.
- ▶ Slutligen har serviceförvaltningen gjort stora framsteg för att realisera det nya produktionsköket på Överby.

Jag vill framföra ett innerligt tack till var och en som på olika sätt har bidragit till kvalitet och service inom stadens verksamheter och till vårt starka resultat under det gångna året. Jag upphör aldrig att vara glad, stolt och tacksam över det otroliga engagemang och ansvar som alla har visat.

Said Niklund
Stadsdirektör

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen sammanfattar årsredovisningen och fokuserar på väsentliga delar av kommunens ekonomi och verksamhet.

Översikt över verksamhetens utveckling	8
Den kommunala koncernen.....	9
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	14
Händelser av väsentlig betydelse	18
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	20
God ekonomisk hushållning	22
Balanskravsresultat.....	45
Väsentliga personalförhållanden.....	46
Förväntad utveckling	49

På årsdagen av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari arrangerade Trollhättans stad en manifestation för fred.
Foto: Sebastian Lamotte

Översikt över verksamhetens utveckling

Trollhättans kommunkoncerns finansiella utveckling har sammantaget varit god de senaste fem åren. Trollhättans Stad står för 85 procent av koncernens verksamhetsomsättning. För att få en bild av kommunens och koncernens ekonomiska ställning, redovisas över en femårsperiod mått från resultaträkning, kassaflödesanalys samt balansräkning.

Mkr, där inget annat anges.

DEN KOMMUNALA KONCERNEN	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter	2 657	2 209	2 080	2 053	2 019
Verksamhetens kostnader	-5 849	-5 325	-5 065	-4 883	-4 920
Skatteintäkter och statsbidrag	4 306	4 111	3 927	3 750	3 488
Finansnetto	-12	-295	-49	-30	-32
Årets resultat	502	183	384	405	110
Soliditet, % ¹⁾	25,7	24,8	24,3	22,9	21,7
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, % ²⁾	19,3	17,7	16,8	14,8	12,6
Investeringar	1 879	1 435	1 292	1 278	1 344
Långfristig låneskuld	7 649	6 737	7 346	6 741	6 254
Antal anställda, medelantal årsarbetare	5 385	5 328	5 206	5 279	5 445
Personalkostnader	3 320	3 199	3 112	3 034	3 068

KOMMUNEN	2023	2022	2021	2020	2019
Folkmängd, antal, 31 december	59 072	59 274	59 154	59 249	59 058
Kommunal skattesats, %	22:36	22:36	22:36	22:36	21:56
Relativ skattekraft enligt taxering respektive år, % ⁴⁾	92	92	92	92	93
Verksamhetens intäkter	890	735	730	798	768
Verksamhetens kostnader	-4 941	-4 518	-4 368	-4 245	-4 230
Skatteintäkter och statsbidrag	4 306	4 111	3 927	3 750	3 488
Finansnetto	160	-181	54	72	82
Årets resultat	319	63	261	296	36
Driftbudgetutfall nämnder, avvikelse mkr	62	89	105	49	-52
Skatteintäktsutveckling, % ⁵⁾	4,7	4,7	4,7	7,5	2,1
Nettokostnadsutveckling, % ⁶⁾	7,3	3,9	5,5	-0,2	3,3
Soliditet, % ¹⁾	59,2	56,0	57,3	54,3	55,5
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, % ²⁾	39,0	34,7	34,1	29,7	25,7
Investeringar (netto)	365	384	380	212	145
Självfinansieringsgrad, % ³⁾	68	244	291	362	71
Självfinansieringsgrad inklusive exploaterings- och större infrastrukturprojekt, % ⁷⁾	51	123	100	203	57
Långfristig låneskuld	456	757	468	431	399
Antal anställda, medelantal årsarbetare	4 453	4 392	4 293	4 364	4 553
Personalkostnader	3 015	2 727	2 661	2 592	2 621

1) **Soliditet** Eget kapital i relation till de totala tillgångarna. Avspeglar kommunens finansiella styrka på lång sikt.

2) **Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser** Eget kapital inklusive pensionsskuld före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelse, i relation till de totala tillgångarna.

3) **Självfinansieringsgrad** Anger hur stor del av årets investeringar som finansieras av egna medel. Med egna medel menas årets resultat exklusive avskrivningar och realisationsvinster med tillägg för ersättning för sålda anläggningstillgångar, i relation till nettoinvesteringar med undantag för exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt.

4) **Relativ skattekraft enligt taxering respektive år** Anger Trollhättans genomsnittliga skattekraft i relation till rikets genomsnittliga skattekraft.

5) **Skatteintäktsutveckling** Anger periodens skatteintäkter och statsbidrag i relation till föregående års skatteintäkter och statsbidrag.

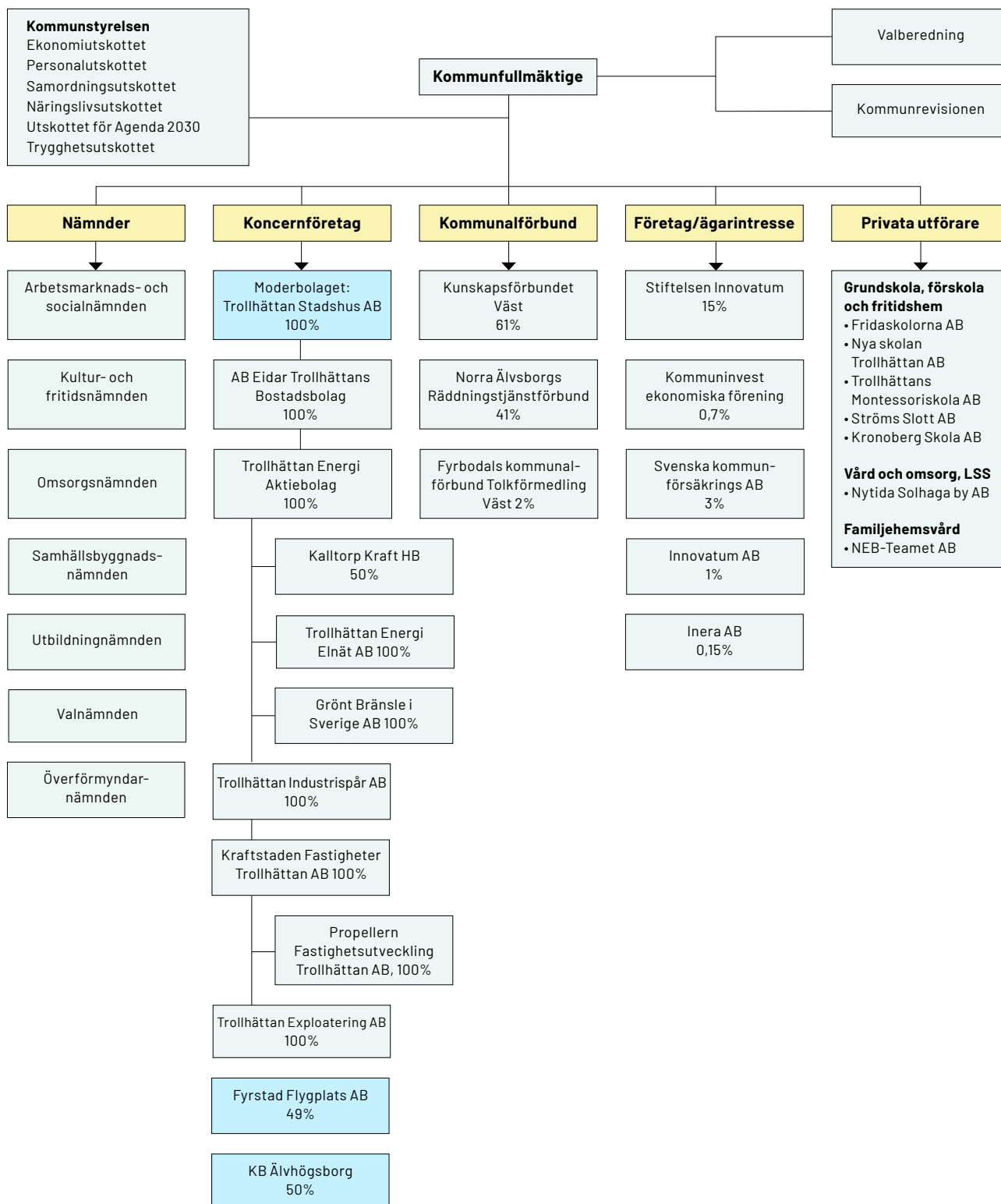
6) **Nettokostnadsutveckling** Anger verksamhetens nettokostnader för perioden i relation till verksamhetens nettokostnader föregående år.

7) **Självfinansieringsgrad** inklusive exploateringsinvesteringar och stora infrastrukturprojekt.

Den kommunala koncernen

Trollhättan kommunkoncerns samlade verksamhet kan visas med utgångspunkt från nedanstående bild. Den består av nämndsorganisationen, kommunalförbund, koncernens moderbolag samt väsentliga privata utförare. Cirka 85 procent av den samlade verksamheten utgörs av Trollhättans stad.

Den politiska organisationen

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunövergripande frågor med de två förvaltningarna kommunstyrelsens förvaltning och serviceförvaltningen. Under kommunstyrelsen sorterar olika utskott som bereder frågor till kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige är stadens högsta beslutande organ och dess uppgifter framgår av kommunallagen. Fullmäktige beslutar i frågor av större vikt för kommunen såsom mål och riktlinjer för verksamheterna, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor. Fullmäktige ska även vara ett forum för idéer, debatt och information. Ledamöterna, som representerar olika partier, utses genom allmänna val för en period på fyra år. **Valnämnden** ska fullgöra kommunens uppgifter vid val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar med mera. Kommunfullmäktige ska kontrollera att den kommunala verksamheten sköts på ett korrekt sätt. För detta arbete utser fullmäktige revisorer. Revisorerna är oberoende och granskar objektivt och självständigt kommunens alla verksamheter samt prövar om de bedrivs enligt god revisionsd. I uppdraget ingår också att granska de kommunala bolagen.

Mandatfördelning kommunfullmäktige:

	Mandat 2023 – 2026	Mandat 2019 – 2022
Socialdemokraterna	22	24
Moderaterna	18	13
Sverigedemokraterna	10	8
Centerpartiet	4	4
Vänsterpartiet	5	4
Liberalerna	0	3
Miljöpartiet	0	3
Kristdemokraterna	2	2
Totalt antal mandat	61	61

Kommunstyrelsen utses av kommunfullmäktige och ansvarar genom sin förvaltning för att kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och följs upp. Styrelsen har hand om samtliga verksamheter som fullmäktige beslutat att inte lägga på annan nämnd, bolag, stiftelse eller förening samt har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet, samt övrig kommunal verksamhet som bedrivs i kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Utbildningsnämnden ansvarar för det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar, vad avser förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola och i övrigt de uppgifter inom det offentliga skolväsendet som

enligt relevanta förordningar och skollag kommunen ansvarar för. Nämnden ansvarar också för tillstånd för bedrivande av fristående förskolor, beslut om rätt till bidrag för enskild pedagogisk omsorg samt har tillsynsansvar för dessa verksamheter.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamheten inom kommunen som omfattar kommunens folkbibliotek, N3 med kommunens kulturskola, Kronans kulturhus och fritidsgårdsverksamheten samt det rörliga friluftslivet och idrotts- och fritidsanläggningarna. Nämnden är vidare ansvarig för den allmänkulturella verksamheten, arrangemang, konsthall med kommunens konstsamling, samt bidrag till föreningar, organisationer och studieförbund, med undantag av de bidrag som tillagts annan nämnd. Kultur- och fritidsnämnden ska även med uppmärksamhet följa utvecklingen inom ansvarsområdet och ta initiativ samt lämna förslag till åtgärder.

Omsorgsnämnden ansvarar för stöd till äldre och personer med funktionsnedsättningar eller andra svårigheter i den dagliga livsföringen, förebyggande och uppsökande verksamhet riktade till äldre samt personer med funktionsnedsättningar. I omsorgsnämndens ansvar ingår också den kommunala hälso- och sjukvården. Vidare ansvarar nämnden för bostadsanpassning, och hjälpmedel inom särskild boende och biståndsbedömd verksamhet, färdtjänst och riksfärdtjänst samt stöd till anhöriga.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ansvarar för den del av socialtjänsten som avser individ och familjeomsorg och innefattar bistånd för att uppnå skälig levnadsnivå, så kallat försörjningsstöd, skydd och stöd till barn och unga, hjälp och vård till personer med beroendeproblematik, familjerådgivning, anhörigstöd och stöd till brottsoffer. Vidare ansvarar nämnden för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, arbetsmarknadsåtgärder, konsumentrådgivning och aktivitetsansvar för ungdomar mellan 18–20 år. Därutöver hanterar nämnden prövning av serveringstillstånd, tillstånd för försäljning av receptfria läkemedel, tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt spel vid rörelser med serveringstillstånd.

Samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområden är fysisk planering, bygglov, strandskydd, väghållnings- och parkverksamhet, trafiksäkerhet, fastighetsbildning, mätning, kartförsörjning samt namn- och adressättning. Nämnden ansvarar också för miljöövervakning samt för kommunens uppgifter inom miljöbalkens, livsmedelslagstiftningens, foderlagstiftningens, strålskyddslagstiftningens och tobakslagstiftningens områden.

Överförmyndarnämnden fullgör överförmyndarens uppgifter enligt föräldrabalken och lag om god man för ensamkommande barn samt vad som i övrigt överförmyndare eller överförmyndarnämnden ansvarar för enligt annan lag eller författning. Till nämndens uppgifter hör bland annat att besluta om förordnande och uppsägning av vissa gode män och förvaltare, utöva tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet samt att se till att verksamheten bedrivs med ändamålsenlig inriktning med hänsyn till gällande rätt och berörda intressenter.

Under 2023 har 16 258 passagerare använt Fyrstads flygplats varav 15 768 har rest med linjetrafik (11 830). I april hölls en totalförsvarsövning på flygplatsen, från vänster: Benny Augustsson (kommunstyrelsens ordförande Vänersborg), Peter Eriksson (kommunstyrelsens ordförande Trollhättan), Olivia Wernberg (säkerhetssamordnare Trollhättans stad) och Jim Hallinder (Stabschef F7).

Privata utförare

De främsta områden där privata utförare förekommer är inom grundskola, förskola och fritidshem men det förekommer även inom andra områden såsom LSS, familjehemsvård och kollektivtrafik. De främsta (köp över 10 mkr) privata utförarna inom grundskola, förskola och fritidshem är: Fridaskolorna AB, Nya skolan Trollhättan AB, Kronobergs Skola AB och Trollhättans Montessoriskola AB. Inom området boende LSS är den största privata utföraren Nytida Solhaga by AB och inom familjehemsvård NEB-Teamet AB. Kommunens totala kostnad för köpta verksamhetstjänster från privata utförare uppgår till 339 mkr, varav ovan listade utförare utgör 228 mkr.

Koncernbolagens och kommunalförbundens verksamhet

Trollhättans Stad innehar ett antal hel- och delägda koncerner och bolag. Intäkterna uppgick till totalt 7,0 mdkr (6,3 mdkr). Resultatet efter finansiella poster och skatt uppgick till 502 mkr (183 mkr) och de sammantagna investeringarna till 1 879 mkr (1 458 mkr).

Trollhättan Stadshus AB

Rörelseintäkter	0 mkr	Tillgångar	992 mkr
Resultat.....	3 mkr	Eget kapital	402 mkr
Soliditet	40 %		

Bolaget är moderbolag i kommunkoncernen Trollhättan Stadshus AB och äger samtliga aktier i AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, Trollhättan Energi AB, Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, Trollhättan Exploatering AB och Trollhättan Industrispår AB. Bolagets verksamhet är att äga och förvalta aktier i Trollhättan Stads hel- och delägda bolag och tillsammans med dessa utveckla verksamheten på ett värdeskapande sätt. Bolaget skall även samordna övergripande finansiella frågor och riskexponering i dotterbolagen. Bolagets soliditet har ökat från 36,7 % till 40,4 %.

Resultatet efter finansiella poster (inklusive erhållet koncernbidrag från dotterbolagen) uppgick till +3,4 mkr (+2,8 mkr). Koncernbidrag har erhållits från de helägda dotterbolagen med 15,0 mkr.

AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag

Rörelseintäkter	594 mkr	Tillgångar	5 160 mkr
Resultat.....	107 mkr	Eget kapital	827 mkr
Soliditet	16 %		

AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, som är Trollhättans allmännyttiga bostadsföretag, förvaldade vid årsskiftet totalt 6 212 lägenheter (6 437) varav 720 bostäder i särskilda boendeformer, företrädesvis för äldre. Dessutom förvaltar bolaget 245 lokaler. Antalet lediga lägenheter per 31/12-23 var 149 (93). Det totala hyresbortfallet uppgick under året till 18,2 mkr (11,3 mkr), motsvarande 2,97 % (2,01 %) av de totala hyresintäkterna på 612,1 mkr (564,4 mkr).

Under året fortsatte bolaget arbetet med projektet för att generera minst 1 000 nya hyresrätter i staden som ska vara färdigställda senast år 2030. Vid årsskiftet var ca 682 av 1 000 lägenheter klara.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till +107,3 mkr (+31,1). Investeringarna uppgick till 392 mkr (385 mkr) under år 2023 i nyproduktion och i befintliga fastigheter i form av standardhöjande åtgärder och åtgärder som skall minska till exempel energiförbrukning. Fastighetsbeståndet har ett bokfört värde om 4,6 mkr. Under 2023 har nedskrivningar gjorts om totalt 53,0 mkr.

Kommunfullmäktige beslutade under 2022 att ge Eidar ett ägartillskott, i form av en nyemission, på 300 mkr. Den första utbetalningen till AB Eidar har skett med 100 mkr i juni 2023. Återstående 200 mkr utbetalas i september 2024. I beslutet ingick även i uppdrag att ta fram underlag för försäljning av fastigheter för cirka 500 mkr. I höstas såldes fastigheterna Lantsågen 1, Oxen 10 och Fågeln 3 och 8 till Willhem för 242 miljoner kronor. Fastigheten Pilen och kvarteret Fridhem och ytterligare något objekt avses säljas under 2024.

Trollhättan Energi AB (TEAB)

Rörelseintäkter	842 mkr	Tillgångar	3 043 mkr
Resultat.....	39 mkr	Eget kapital	558 mkr
Soliditet	18 %		

Trollhättan Energi AB är moderbolag i en koncern med produkter inom fjärrvärme, vatten- och avlopp, renhållning, elnät och fibernät, elproduktion samt försäljning av el och biogas samt biogasproduktion.

Koncernens nettoomsättning uppgick till 735 mkr (729 mkr). Resultat efter finansiella poster uppgick till +61,1 mkr (+71,3 mkr). Soliditeten uppgick till 18 % (20 %).

Årets resultat påverkas mest av affärsområdena elnät och stadsnät. Väder och temperatur påverkar speciellt affärsområde fjärrvärmes resultat. Förbrukningen av energiråvaror för fjärrvärme ökade totalt sett under året på grund av lägre restvärmeleveranser och kall väderlek i kombination med kraftigt ökade priser på bränsle. Statligt elstöd har erhållits till moderbolaget motsvarande 7,6 mkr.

Bolagets biogasverksamhet har förändrats väsentligt under 2023, då ägaren Trollhättan Energi beslutade att avveckla dotterbolaget Grönt Bränsle. Fordonsgas ska enbart säljas inom Trollhättans Stad, vilket inneburit att flera stationer har sålts till annan part eller lagts ned. Biogasproduktion har ställts om till el och värmeproduktion.

Året har präglats av fortsatt stora investeringar om 507 mkr (344 mkr) där det huvudsakliga investeringarna sker inom vatten- och avlopp. Bolagets lån uppgick per balansdagen till 1 868 mkr (1 508 mkr).

Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB

Rörelseintäkter	437 mkr	Tillgångar	3 692 mkr
Resultat.....	27 mkr	Eget kapital	416 mkr
Soliditet	11 %		

Bolagets verksamhet består i att bygga, förvalta och hyra ut verksamhetslokaler för näringslivet samt offentlig verksamhet med särskilda uppdrag vad gäller Innovatumområdet och Vårvik. Bolaget förvaltar också all parkering på kommunägd centralt belägen tomtmark, dessutom har bolaget i uppdrag att ansvara för uppbyggnad och förvaltning av parkering inom Vårvik. Lokalbeståndet omfattar en bruksarea på drygt 450 000 kvm, varav ca 63 % utnyttjas för offentlig verksamhet, främst skolor och förskolor. Högsolan Väst inräknas också här. Antalet parkeringsplatser som förvaltas av bolaget uppgår till 993.

Årets resultat uppgick till +32,2 mkr efter finansiella poster. Nedskrivning av torgbyggnaden har gjorts med 25,5 mkr i årets bokslut. Investeringar om drygt 563 mkr har utförts under året, varav 195 mkr i kommunala verksamhetsfastigheter. Den största investeringen där är ombyggnad av Frälsegårdsskolan till förskola, där 45 mkr investerats. Dessutom har nytt produktionskök i Överby slutförts med 34 mkr. Ny skola i Upphärad har också slutförts och invigts, där årets investering uppgick till 28 mkr.

Renoveringar av Filfabriken med mera på Vårvik har uppgått till 43 mkr under året.

Under året förvärvade nya dotterbolaget Propellern Fastighetsutveckling Trollhättan AB en fastighet på Stallbacka. Totalt har investeringar på Stallbacka uppgått till 230 mkr.

Trollhättan Exploatering AB

Rörelseintäkter	3 mkr	Tillgångar	268 mkr
Resultat.....	-7 mkr	Eget kapital	18 mkr
Soliditet	7 %		

Bolagets verksamhet består i att förvärva, äga, förvalta och försälja fastigheter, aktier och andelar i bolag, vars verksamhet är en kommunal angelägenhet inom stadsdelen Vårvik. Ändamålet med bolagets verksamhet är att, utan vinstsyfte och med iakttagande av lokaliseringsprincipen, exploatera stadsdelen Vårvik.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Trollhättan Stadshus AB.

Utvecklingen av stadsdelen väntas pågå till en bit in på 2030-talet.

Resultat efter finansiella poster uppgår till -6,5 mkr. Investeringarna uppgick till 35 mkr.

Under juni 2023 invigdes Stridsbergsbron och huvudgatan tillsammans med filfabriken.

År 2024 väntas bland annat byggstart av vård- och omsorgsboende.

Fyrstads Flygplats AB

Rörelseintäkter	42 mkr	Tillgångar	29 mkr
Resultat.....	0,4 mkr	Eget kapital	14 mkr
Soliditet	47 %		

Under 2023 har 16 258 passagerare (12 002) använt flygplatsen varav 15 768 har rest med linjetrafik (11 830). Antalet landningar med linjetrafik har varit 488 under året vilket motsvarar ca 11 avgångar/vecka. Beredskapsuppdraget för samhällsviktigt flyg har medfört 109 ambulanstransporter (118) samt 31 andra samhällsviktiga flygningar (22) såsom Försvarmakt och Polis. Fraktverksamheten har sedan halvårsskiftet 2022 blivit omfattande, 262 landningar med frakt (71) har gjorts till och med december 2023 och 269 ton gods (107 ton) har hanterats.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till +0,4 mkr (0,0 mkr). Verksamhetsanslag från ägarna uppgick till 54,5 mkr, varav Trollhättans Stad 2,3 mkr. Flygplatsen fick driftbidrag från Västra Götalandsregionen om 7,7 mkr samt statligt bidrag om 2,0 mkr för att utveckla flygtrafiken.

Kommanditbolaget Älvhögsborg

Rörelseintäkter	73 mkr	Tillgångar	251 mkr
Resultat.....	5 mkr	Eget kapital	33 mkr
Soliditet	13 %		

Bolagets huvudsakliga uppgift är att driva och utveckla bad-, sport- och friskvårdsanläggningen Arena Älvhögsborg. Företaget driver sedan 2015 även en friskvårdsfilial med sjukgymnastikverksamhet på Innovatumområdet.

Ägare till kommanditbolaget är Trollhättans Stad och PEAB Projektutveckling Väst AB. Trollhättans Stad är komplementär, det vill säga ytterst ansvarig för bolagets förpliktelser. Resultatet efter finansiella poster uppgick till +4,6 mkr (+3,2 mkr). Den kommunala uppdragsersättningen för året uppgick till 29,9 mkr (29,4 mkr).

Badverksamheten redovisar en omsättningsökning på över 20 %. Verksamheten Träning och Hälsa visar en positiv utveckling och hade 5 000 medlemmar vid årsskiftet.

Bolagets låneportfölj uppgick vid årets slut till 207,9 mkr (222,9 mkr), varav med kommunal borgen 189,5 mkr.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)

Rörelseintäkter	131 mkr	Tillgångar	122 mkr
Resultat.....	0 mkr	Eget kapital	30 mkr
Soliditet	25 %		

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund som, av medlemmarna Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg, fått i uppdrag att bedriva verksamhet utifrån antagen förbundsordning och i enlighet med Lag om Skydd mot olyckor med tillhörande förordning.

Under 2023 har NÄRF ytterligare tagit steg tillsammans med Räddningstjänsten Mitt Bohuslän för att den 1 januari 2025 skapa en gemensam räddningstjänst.

Resultatet för år 2023 uppgick till +0,3 mkr (-1,8 mkr). Trollhättans Stad lämnade under året en uppdragsersättning på 53,3 mkr (43,4 mkr).

Kunskapsförbundet Väst

Rörelseintäkter	755 mkr	Tillgångar	307 mkr
Resultat.....	4 mkr	Eget kapital	34 mkr
Soliditet	11 %		

Kunskapsförbundet Väst är ett kommunalförbund som bildades till följd av att Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun bestämt sig för att samla sina gymnasie- och vuxenutbildningar i ett gemensamt kommunalförbund. Avsikten med förbundsbyggandet var att tillsammans åstadkomma en effektivisering av det totala resursutnyttjandet så att det blir möjligt att långsiktigt säkerställa resurser för undervisning och stöd för elevernas utveckling.

Förbundet ansvarar för gymnasie- och vuxenutbildning i Vänersborg och Trollhättan med 2 700 elever på gymnasiet och 2 500 elever inom vuxenutbildningen. Gymnasiet omfattar 16 nationella program, lärlingsprogram samt introduktionsprogrammen.

Resultatet för 2023 uppgick till +4,3 mkr (+8,9 mkr). Trollhättans Stad lämnade under året förbundsbidrag för gymnasiet och uppdragsersättning till vuxenutbildningen på totalt 384 mkr (364 mkr).

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi i vår omvärld

Avkylningen som med fördröjning följer av 2023 års ränte- och prisuppgångar är den kortsiktigt dominerande kraften för världsekonomin, framför allt i OECD-länderna. Förra årets räntehöjningar antas ha en fortsatt åtstramande effekt. BNP-tillväxten i många länder antas bli låg eller måttlig i år. Samtidigt väntas 2023 års trend av fallande global inflation fortsätta. Den lägre inflationstakten möjliggör att en utdragen återhämtning för hushållens realinkomster kan inledas.

Något markant lyft för global BNP-tillväxt väntas därför inte i år, trots sjunkande räntor och inflation. BNP-tillväxten var svag 2023 och väntas även bli svag i eurozonen år 2024. Också i USA väntas BNP-tillväxten mattas av.

Den låga globala tillväxten beräknas i år sätta allt tydligare avtryck på arbetsmarknaden i flera länder. Att konjunkturedgången mer tydligt påverkar arbetsmarknaden sänker chanserna för en tidig konjunkturuppgång.

Svensk BNP 2023 har en liten nedgång totalt sett till hela året. Konsumtion och bostadsinvesteringar har påverkats av tuffa tider för räntekänsliga hushåll och byggföretag. Hög inflation och snabbt stigande räntor är de stora påverkansfaktorerna. De höga inflations- och räntenivåerna har hittills inneburit en större avmattning i Sverige jämfört med flera andra länder med anledning av relativt högre räntekänslighet. Men en tudelning syns i svensk ekonomi med kraftigt fallande bostadsbyggande föregående år samtidigt som övriga investeringar, både offentliga och privata, steg oväntat mycket. Mycket svag inhemsk efterfrågan kombinerat med en svag växelkurs innebar att importen till Sverige minskade markant under 2023. Samtidigt är exporten dämpad utifrån en fortsatt svag omvärldskonjunktur.

Trots detta görs bedömningen att lågkonjunkturen i Sverige varken blir djup eller långvarig. Bedömningen är att BNP vänder uppåt igen 2024, även om den blir blygsam.

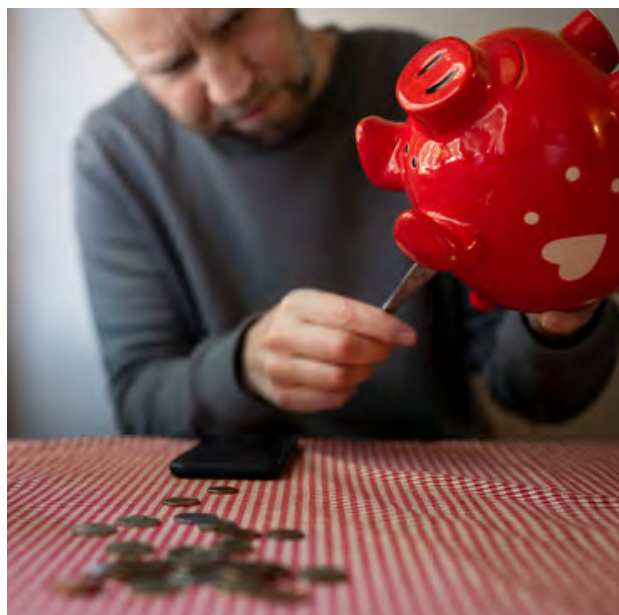
En trendmässig försvagning sker nu av den svenska arbetsmarknaden, vilket talar för att en återhämtning av BNP på en högre nivå dröjer till år 2025. Då bedöms de positiva effekterna av lägre inflation och ett lägre ränteläge ge fart åt

den inhemska efterfrågan. En fortsatt nedgång bedöms för bostadsinvesteringarna.

Svensk arbetsmarknad varit motståndskraftig i en svag konjunktur både 2022 och 2023. Sedan juli 2023 syns en nedgång för sysselsättningsgraden. Trenden av vikande sysselsättning fortsätter under 2024. Först år 2026 väntas arbetslösheten vända ner.

Den svaga sysselsättningen 2024 medför en ovanligt liten uppgång av lönesumman. Ökningen av skatteunderlaget blir därför i år den lägsta sedan år 2010 med undantag för pandemiåret 2020. Nästa år antas skatteunderlagets utveckling tydligt präglas av konjunkturuppgången i ekonomin. Gradvis stigande efterfrågan på arbetskraft leder först till ett högre nyttjande av befintlig arbetskraft, men gradvis kommer även antalet sysselsatta att öka. En lägre utveckling av löneökningarna förutses 2025, efter relativt höga lönenivåer både 2023 och 2024.

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner, februari 2024

Risk- och omvärldsanalys för koncernen i stort och för Trollhättans Stad

Demografiska utmaningar

Kommunerna står inför stora demografiska utmaningar under den kommande 10-årsperioden. Befolkningstillväxten förväntas fortsatt öka i en förhållandevist hög takt. Befolkningen förväntas dock inte vara jämnt fördelad för olika befolkningsgrupper. Det är främst i ålderskategorin äldre som utvecklingen är som högst i riket och även i Trollhättan gäller detta förhållande. I kontrast till dessa åldrar förväntas utvecklingen i de yrkesverksamma åldrarna vara betydligt lägre. Befolkningsutvecklingen kommer att ställa stora krav på de kommunala verksamheterna. I takt med att antalet äldre främst och yngre växer står kommunerna inför kravet att tillgodose det ökade behovet av äldreomsorg och skolplatser. Äldrar som är förhållandevist kostnadsintensiva. Att befolkningsutvecklingen för yrkesverksamma åldrar i jämförelse är förhållandevist svag innebär att försörjningskvoten kan förväntas sjunka. Behovet av kommunal verksamhet kommer alltså att öka i en högre takt än skatteintäkterna från en ökad sysselsättning. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner kommer detta att leda till ett betydande gap mellan intäkter och kostnader. Detta kommer att ställa stora krav på den kommunala verksamheten vad gäller att erbjuda en kostnadseffektiv service. Detta utgör en betydande risk för kommuner att genomföra nödvändiga omställningar för att möta de demografiska förutsättningarna.

Finansiella risker och riskhantering

Den av fullmäktige beslutade Strategin för finansiell verksamhet och borgenspolicyn innehåller riktlinjer och regler för riskhantering och limiter för finansverksamheten inom staden och de helägda bolagen. De båda styrdokumenterna inom finansverksamheten har i allt väsentligt följts. Koncernens långfristiga upplåning uppgick i bokslutet till 6,7 mdkr och Trollhättans Stads borgensåtagande totalt uppgick till 8,7 mdkr varav 8,5 mdkr gentemot de kommunala bolagen. Risken i borgensåtagandet bedöms som begränsad då det finns stora marknadsmässiga övervärden inom fastighetsbeståndet både inom AB Eidar och Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB. Risk kopplad till borgensåtagandet för Trollhättan Energi AB bedöms också som begränsad.

Trollhättans Stad har en placeringsportfölj med ett knappt åttiotal företagsobligationer som har ett anskaffningsvärde om 2,1 mdkr. Placeringsportföljens värde har återhämtat sig med +98 mkr jämfört med värde regleringen med -262 mkr i bokslut 2022. Inga placeringar inom portföljen ligger utanför stadens riktlinjer för rating vid årsskiftet 23/24 och risken för förluster inom portföljens placeringar bedöms som begränsad.

Genomsnittsrentan på koncernens långfristiga upplåning har under 2023 ökat, utifrån den stigande räntenivån, men stora delar av koncernens lån är räntesäkrade med ränteswappar. Successivt kommer den högre räntenivån att slå igenom på koncernens lån med högre genomsnittlig ränta och därmed högre finansiella kostnader. Skuldsättningen i koncernen

är jämförelsevis hög och soliditeten låg i jämförelse med andra kommunkoncerner. Det finns betydande övervärden i koncernens tillgångar och tillgångarnas samlade marknadsvärde överstiger koncernens skulder.

Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-12 om ägartillskott om 300 miljoner kronor till AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag. Ägartillskottet genomförs via nyemission av aktier som köps av moderbolaget Trollhättan Stadshus AB.

Moderbolaget har i sin tur fått aktieägartillskott från Trollhättans Stad med motsvarande belopp 300 miljoner kronor.

Ägartillskottet till AB Eidar grundar sig på en analys om att bolaget behöver ägartillskott för att kunna uppfylla de finansiella kraven i ägardirektivet och sitt uppdrag att bygga bostäder enligt lagd planering. Styrelsen i AB Eidar har beslutat om att utreda försäljningar av fastigheter med 500 mkr. Hösten 2023 genomfördes försäljning av fastigheter till Willhem AB för 242 mkr.

AB Eidar har beviljats ytterligare ägartillskott om 200 miljoner kronor av kommunfullmäktige den 31 januari 2024. Även detta sker genom nyemission av aktier som köps av moderbolaget Trollhättan Stadshus AB. Moderbolaget får i sin tur aktieägartillskott från Trollhättans Stad med motsvarande belopp 200 miljoner kronor.

Som ett led i den ekonomiska rekonstruktionen av AB Eidar planeras ytterligare försäljningar av fastigheter inom bolagets fastighetsbestånd.

Finansiell ställning och utveckling

Koncernen har en hög skuldsättningsgrad och låg soliditet både i faktiska nyckeltal och i jämförelse med liknande kommuner. Skuldsättningen per invånare är bland de högsta i riket. Koncernen står inför stora investeringar den kommande 10-årsperioden med en genomsnittlig investeringsnivå på ca 1,5 mdkr. Investeringarna är på en högre nivå än historiskt och beror på att kommunen på sikt ska växa i befolkning. Invånarantalet har inte växt i förväntad takt de senaste åren. Resultatutvecklingen bedöms få en normal utveckling under kommande 10-årsperiod och de kommunala bolagen bedöms uppnå en fortsatt god intjäningsförmåga. Den höga investeringsnivån gör att koncernens soliditet kommer att sjunka med 1-2 % - enheter på kort sikt, men en återhämtning och ökning sker under slutet av 10-årsperioden. En viktig förutsättning är att Trollhättans Stad, som utgör cirka 85 procent av koncernen, uppnår uppsatta finansiella mål. De fyra senaste årens bokslut 2020 - 2023 har redovisat ovanligt höga resultat, men från och med år 2024 försämras de ekonomiska förutsättningarna kraftigt. Den höga inflationen 2022 och 2023, som genererar kostnadsökningar och inte minst pensionskostnadsökningar, påverkar påtagligt det ekonomiska utrymmet perioden 2024 - 2026. Därutöver finns det risk inom stadens finansiella

utveckling utifrån den framtida demografiska utvecklingen som kommer att driva kostnader. Samtidigt förväntas inte intäkterna i form av skatteintäkter och generella statsbidrag öka i samma takt. Det finansiella gap som förväntas uppstå måste lösas med bland annat en effektivare verksamhet och kostnadsbesparingar. Trollhättan har ett bra geografiskt läge med närheten till den expansiva Göteborgsregionen och dess arbetsmarknad samt fortsatt goda förutsättningar för att fortsätta öka invånarantalet fram till 2030. Det finns betydande övervärden inom koncernens tillgångar utifrån bokförda värden i balansräkningen. Trollhättans Stad har relativt hög nivå på borgensåtagande men den största andelen utgör borgen till de kommunala bolagen där riksnivån betraktas som låg.

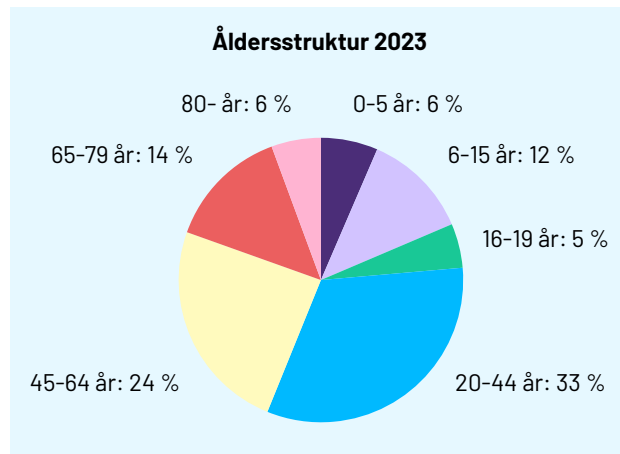
Befolkningsutveckling

I slutet av 2023 hade Trollhättan 59 073 invånare, folkmängden minskade med 201 personer under året. Folkmängden har ökat över tid, främst beroende på ett födelseöverskott och ett inflyttningsöverskott från utlandet. Under 2023 var folkökningen i Sverige den lägsta sedan 2001, beroende på ett minskat barnafödande, ett lägre antal invandringar samt ett högre antal utvandringar. Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) minskade folkmängden i 193 av landets 290 kommuner. Även Trollhättans minskade folkmängd beror på en ökad utvandring och ett lågt födelsenetto.

Under 2023 blev det totala flyttningsöverskottet negativt, då invandringsöverskott blev 67 och inrikes flyttningsöverskott landade på -299. Ett negativt inrikes flyttningsöverskott beror på en större utflyttning än inflyttning mot andra kommuner inom Västra Götalands län men även mot övriga Sverige. Historiskt har det främst varit Göteborg, Vänersborg och Uddevalla som flyttningsarna går både från och till Trollhättan.

Trollhättan har en relativt ung befolkning jämfört med åldersfördelningen i riket. Andel invånare i åldrarna 0–5 år, 6–15 år, 16–19 år samt 20–44 år ligger något högre i Trollhättan.

Arbetsmarknad och sociala förutsättningar

Trollhättan är ett arbetsmarknadscentrum med en stark bas i industri- och tjänsteföretag inom teknologi, teknik och tillverkning. Det finns cirka 30 000 arbetstillfällen och cirka 5 000 arbetsställen i Trollhättan. Trollhättan är en av kommunerna i Västra Götalands län med störst inpendling. Under 2022 pendlade 11 822 personer till Trollhättan medan 10 374 Trollhättebor arbetade på annan ort. Goda förbindelser mot Göteborg har skapat förutsättningar för en ökad pendling och Trollhättan ingår nu i samma arbetsmarknadsregion som Göteborg.

Arbetslösheten i Trollhättan minskade under 2023 från 9,1 % i början av året till 8,6 % i slutet av december. Arbetslösheten i riket har varierat under året och i slutet av december var 6,7 % i åldersgruppen 16–65 år utanför ordinarie arbetsmarknad.

I Trollhättan finns goda utbildningsmöjligheter för såväl unga som vuxna. Under 2023 var det cirka 13 800 registrerade studenter vid Högskolan Väst. Med profilen arbetsintegrerat lärande hör Högskolan Väst till de högskolor där en stor andel får arbete direkt efter avslutade studier. Trollhättan har tillsammans med Vänersborg en gemensam organisation för gymnasie- och vuxenutbildningarna – Kunskapsförbundet Väst i syfte att skapa goda förutsättningar för ett regionalt kunskapscentrum och fortsatt brett utbildningsutbud, trots mindre elevkullar i gymnasieåldern.

I Trollhättan syns stora skillnader mellan olika delar av kommunen när det gäller till exempel förutsättningar som utbildningsnivå, inkomst och medellivslängd. Arbetet med "Gemensam färdplan för social hållbarhet", en kraftsamling kring gemensamma prioriteringar för social hållbarhet, är en del i arbetet för att minska skillnader i livsvillkor hos invånarna.

Utbildnings- och inkomstnivån har stor betydelse för människors hälsa och sociala förutsättningar. Utbildningsnivån bland kommunens invånare är något lägre än för hela riket. Genom att allt fler söker sig till högskolestudier ökar nivån successivt. År 2022 har cirka 44 procent av Trollhätteborna i åldrarna 25–64 år en eftergymnasial utbildning, vilket är något lägre än riksgenomsnittet på cirka 46 %.

Infrastruktur och hållbart resande

En central faktor till Trollhättans attraktivitet som boende- och näringslivskommun är väl utbyggd infrastruktur och goda kommunikationer. Järnvägens dubbelspår och fyrfilig E45 mellan Trollhättan och Göteborg innebär snabba förbindelser som ger möjligheter till fortsatt utveckling som attraktiv ort för boende och företagande. Närheten till flygplats bidrar till snabba förbindelser mot Stockholm.

I takt med att kommunen växer med fler invånare ökar också behovet av alla typer av transporter. Trollhättans Stad arbetar kontinuerligt med att främja det hållbara resandet. Genom att bygga ut gång- och cykelvägnätet förbättras förutsättningar för cyklisterna. Hållplatser tillgänglighetsanpassas för att bidra till en attraktiv kollektivtrafik.

Bostadsförsörjning

Nya bostadsområden och förtätningar av bebyggelsen planeras i attraktiva lägen. Detta tillhör huvudfrågorna i den översiktsplan för Trollhättans kommun som antogs år 2014. Ambitionen är att erbjuda en blandad bebyggelse med god servicenivå och växlande natur.

Trollhättan värnar om att alla studenter ska trivas och att de har goda och trygga förutsättningar för att studera och leva på studieorten. I Trollhättan erbjuder vi bostadsgaranti för våra studenter. Bostadsgarantin är viktig för Trollhättans attraktionskraft som studentstad och högskolans konkurrenskraft.

I slutet av 2022 fanns det 29 355 bostäder i Trollhättan, fördelat på ungefär 38 % småhus och 62 % lägenheter i flerbostadshus. Produktionen av bostäder har påverkats av bland annat höga byggkostnader i Sverige och i Trollhättan. Under 2023 har preliminärt 263 bostäder färdigställts, varav 202 lägenheter i flerbostadshus samt 61 friliggande enbostadshus och parhus. Det innebär att det färdigställdes fler bostäder än både 2022 och 2021.

Flera större flerbostadshus planeras de kommande åren, såväl allmännyttiga som privata, vilket väntas bidra med en ökad folkmängd framöver. Efterfrågan på småhus och villatomter är stor. Den kommunala tomtkön ökar stadigt med nya medlemmar.

Näringsliv Trollhättan – med sikte på framtiden

Ett starkt och brett näringsliv med många framgångsrika företag är en förutsättning för ett gott liv i Trollhättan och regionen. Trollhättans attraktionskraft – en attraktiv plats att besöka, bo, studera, verka och leva i – är särskilt viktig för att bidra till stolta trollhättebor, kompetensförsörjning och nya jobb.

Trollhättans näringsliv har en stark bas av industri- och tjänsteföretag inom teknologi, teknik och tillverkningsindustri. Här finns världsledande företag med spetsteknologier, och tillsammans med akademien och andra utvecklingsaktörer, är de motorer för forskning och innovation i Trollhättans utvecklingsmiljöer. Totalt har Trollhättan drygt 4 500 arbetsställen varav cirka 2 000 är aktiebolag där de små företagen utgör en klar majoritet. Många av de små och medelstora företagen är framgångsrika underleverantörer och tillsammans bidrar de mindre företagen till stor mångfald.

Stadens industrihistoria innehåller många exempel på framgångsrika omställningar där företag ställts om och nya företag bildats. Ur varje omställning har utvecklingen gått framåt och en Trollhätteanda, som präglas av samverkan, vilja och handlingskraft, har förstärkts. Profilen som en kunskapsintensiv och innovativ stad, och en växande techstad, hjälper oss att driva utvecklingen i en positiv riktning. Högskolan Väst och andra utbildningsaktörer spelar en viktig roll för Trollhättans och regionens kompetensförsörjning, där det innovationsstödjande systemet och forskningsmiljöer har utvecklats i samarbete med externa aktörer.

Göteborgs arbetsmarknadsregion har växt ihop med Trollhättan och Uddevalla, vilket innebär att 1,4 miljoner invånare bor inom pendlingsregionen. Pendlingen har vuxit i båda riktningarna vilket stärker tillväxtpotentialerna.

De senaste åren har det varit stor efterfrågan gällande köp av verksamhetsmark och lokaler vilket fortsatt även de senaste åren. Trollhättans totala attraktionskraft inklusive läget med bra kommunikationer, tillgång till kompetens, attraktiv mark/verksamhetslokaler och ett starkt befintligt näringsliv tillsammans med varumärken som Högskolan Väst och Innovatum Science Park har stor betydelse för stadens tillväxt. Insatser för att skapa ett gott företagsklimat, arbete med kompetensförsörjning och innovationskraft är viktiga insatser för att bidra till Trollhättans attraktionskraft.

I Svenskt Näringslivs undersökning av Företagsklimat tog Trollhättan under 2023 ytterligare steg uppåt till plats 88. I Insiktsmätningen angående kommuners Näringslivsklimat hamnar Trollhättan mycket högt med ett Nöjd kundindex (NKI) på 78.

Pensionsförpliktelser

Koncernens totala pensionsåtagande uppgår till 1 459 mkr, varav kommunens andel utgör 1 424 mkr. Pensionsförpliktelsen i kommunen redovisas sedan 1998 enligt den s.k. blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 1 053 mkr. Pensioner har i sin helhet återlånats i verksamheten och har inte placerats. Ytterligare upplysningar om förpliktelsen finns i not Avsättningar för pensioner samt Ansvars- och borgensförbindelser.

Pensionsförpliktelser

Mkr	Koncernen		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	1 459	1 355	1 424	1 332
Varav avsättning inklusive särskild löneskatt	406	303	371	280
Varav ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	1 053	1 052	1 053	1 052
Summa pensionsförpliktelser	1 459	1 355	1 424	1 332

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2023 finns det ett flertal händelser av väsentlig betydelse som har påverkan på de finansiella rapporterna. Nedan följer en sammanställning av större händelser i den kommunala verksamheten och kommunkoncernen under året.

- ▶ Ekonomiskt har Trollhättans stad och ingående dotterbolag i kommunkoncernen för fjärde året i rad, mellan 2020 – 2024, ett bra resultat i bokslutet. Investeringarna har varit fortsatt höga inom kommunkoncernen, det gäller både Trollhättans Stad och dotterbolagen.
- ▶ Trollhättan har som mål att växa i befolkning. Vid årsskiftet uppgick invånarantalet till 59 073. AB Eidar har under många år skapat förutsättningar för tillväxt genom den offensiva strategiska satsningen; "Hem till Framtiden", med målsättningen att bygga minst 1 000 nya bostäder till år 2030. Hittills har AB Eidar levererat 682 av dessa bostäder.
- ▶ Hösten 2023 sålde AB Eidar fastigheterna Lantsågen 1, Oxen 10 och Fågel'n 3 och 8 till Willhem AB för 242 miljoner kronor.
- ▶ I september var ombyggnaden av höghusdelen i kvarteret Hackan på Kronogårdstorg klar, vilket uppmärksammades med en välbesökt invigning. Ombyggnaden omfattar en totalrenovering och iordningställande av 64 nya lägenheter i storlek 1-5 rum och kök, samt en omfattande fasadrenovering med nya balkonger och skifferfasad. I markplan har en stor gemensam tvättstuga med stora fönster ut mot torget skapats och under våren 2024 fortsätter arbetet med hyresgäst Anpassning av lokaler för apotek, vårdcentral, café och gym.
- ▶ Nuvarande vård- och omsorgsboende på Humlevägarna i stadsdelen Sylte har idag sammanlagt 125 boendelägenheter, fördelade på 5 huskroppar. I dagsläget uppfyller inte detta boende gällande krav på boendestandard, vårdhygien och arbetsmiljö. Under våren 2023 fattades beslut i både kommunfullmäktige och AB Eidars styrelse om att upphandla ombyggnad/renovering. Under hösten 2023 genomfördes en partneringupphandling för ombyggnaden och den 19 december tilldelades vinnande entreprenör. Målbilden är att kunna starta renoveringen under 2024 och färdigställa 2026/2027.
- ▶ Under hösten 2023 fattade AB Eidars styrelse ett beslut om att påbörja projektering och upphandling av byggnation av bostäder i Lärketorpet inom kvarteret Bäverhyddan, samt att projektera kvarteret med en tydlig ekologisk profil.
- ▶ Vid årets början förvärvade AB Eidar fastigheten Öjebro 3 (A-huset) på högskolans campus av Kraftstaden Fastigheter och arbetet med att bygga 35 studentlägenheter i korridorsboende kunde påbörjas. I december var det slutbesiktning och de första studenterna kan flytta in lagom till vårterminen 2024.
- ▶ AB Eidar återinvesterade under 2023 stora belopp, för att bibehålla en god boendekvalitet i befintligt bestånd, genom ett stort antal underhålls- och renoveringsprojekt, samt genom ett pågående ombyggnadsprogram i två så kallade partnerskap med Skanska respektive Serneke. Genom dessa partnerskap körs ett ombyggnadsprogram som omfattar totalt uppemot 900 lägenheter. Det omfattande ROT-projektet av kvarteret Guldvingen i stadsdelen Lextorp har fortsatt under året, med den tredje etappen som omfattar de så kallade "låghusen". Och efter sommaren påbörjades även arbetet med den sista etappen, vilket omfattar 90 lägenheter. Hela det omfattande renoveringsarbetet beräknas vara klart under början av 2025.
- ▶ AB Eidar beslutade i september 2023 att påbörja projektering och upphandling av omsorgsboende med 90 platser, förskola med 6 avdelningar och ett tillagningskök i nya stadsdelen Vårvik. Projektering och upphandling pågick under hösten 2023 och förväntas vara klar under början av 2024. Projektet upphandlas som totalentreprenad med fastpris. Om allt går enligt plan är allt klart för inflyttning augusti 2027.

- ▶ Stadsdelen Vårvik har fortsatt att byggas ut på flera fronter med bland annat Stridsbergsbron, huvudgata och restaurering av kulturmiljön som invigdes i juni 2023. Samtidigt pågår arbete med att planera för kommunal service i det nya bostadsområdet. Utöver mötesplatser av olika slag planeras byggnation påbörjas av ny förskola och ett nytt vård- och omsorgsboende. Genom ett socialt hållbarhetsperspektiv har det arbetats med att hitta sätt för att Vårvik ska bli en heterogen och blandad stadsdel där alla kan bo.
- ▶ Investeringen i nya bron över Göta älv, Stridsbergsbron, är färdigställd och invigdes i juni 2023. Byggnation av väg Hjulkvärv och anslutningsväg till Stridsbergsbron har pågått och färdigställdes i början av 2023.
- ▶ Trollhättan Energi AB:s biogasverksamhet har förändrats väsentligt under 2023, då bolaget beslutade att avveckla dotterbolaget Grönt Bränsle. Fordonsgas ska enbart säljas inom Trollhättans Stad, vilket inneburit att flera stationer har sålts till annan part eller lagts ned. Biogasproduktion har ställts om till el och värmeproduktion.
- ▶ Trollhättan Energi AB står inför stora investeringar framför allt inom vatten och avlopp för att garantera säkra dricksvattenleveranser, god spillvattenhantering och fungerande dagvattenlösningar. Det omfattande projektet med nytt vattenverk samt nytt råvattenintag pågår. För att trygga avloppsrening byts processdelar i avloppsreningsverket ut och kapaciteten i kvävereningen ökas. Nya krav från EU-direktiv och länsstyrelsen finns i horisonten, men är ej tillräckligt konkreta ännu för att värdera behov av insats.
- ▶ Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB:s största investering i kommunala verksamhetslokaler är ombyggnad av Frälsegårdsskolan till förskola, där 45 mkr investerats. Dessutom har nytt produktionskök i Överby slutförts uppgående till 34 mkr. Ny skola i Upphärad har också slutförts och invigts, där årets investering uppgick till 28 mkr.
- ▶ Renoveringar av Filfabriken med mera på Vårvik har uppgått till 43 mkr under året.
- ▶ Under året förvärvade nya dotterbolaget Propellern Fastighetsutveckling Trollhättan AB en fastighet på Stallbacka. Totalt har investeringar på Stallbacka uppgått till 230 mkr.
- ▶ Trollhättans Stad har under 2023 förvärvat fastigheterna Hästen 3 (22 mkr), del av Propellern 8 och Forstena 8:1 (72,9 mkr) samt Skälsbo 3:1 (6,3 mkr).

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

”Trollhättan – en stolt och innovativ stad med plats för framtiden” är Trollhättans vision. Visionen beskriver vår gemensamma långsiktiga färdriktning och målbild för såväl platsen som den kommunala organisationen. Visionen konkretiseras via vår verksamhetsidé – ”Tillsammans jobbar vi för att alla i vår stad ska kunna utvecklas, uppleva trygghet och känna framtidstro. Vi gör livet enklare i Trollhättan”. Den kommunala verksamheten skall vägledas utifrån ledorden; mod, nytänkande, delaktighet och handlingskraft, vilket genomsyrar styrningen av den kommunala verksamheten.

Styrning av koncernen

De helägda bolagen ägs av moderbolaget Trollhättan Stadshus AB som i sin tur ägs till 100 % av Trollhättans Stad. I moderbolagets styrelse sitter politiska representanter från Trollhättans Stad. Kommunfullmäktige tillsätter representanter till bolagens styrelse. Sammansättningen beslutas i samband med årsstämman och motsvarar aktuell politisk representation i kommunen. Kommunerna styr bolagen även genom bolagsordningar, ägardirektiv och bolagspolicy. Bolagens styrelse ska inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande inför beslut av principieell beskaffenhet eller av större vikt. De helägda bolagen ska

årligen i samband med bokslutet rapportera årets verksamhet utifrån ägardirektiv och bolagsordning till kommunstyrelsen. De kommunala bolagen ingår i kommunens årsbokslut för koncernen samt i delårsbokslutet per augusti. Två gånger per år sker en formaliserad rapportering och information från de helägda bolagens ledningar till moderbolaget om verksamhet och ekonomi samt uppföljning av ägardirektiven. På ett av dessa årliga möten deltar hela kommunstyrelsen utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Vid behov kallas det till ägarmöten med respektive dotterbolag.

Kommunens styrmodell

Stadens verksamhet styrs av lagstiftning och de styrdokument som kommunfullmäktige antar. Lagstiftningens grundläggande krav finns i kommunallagen, förvaltningslagen och aktiebolagslagen. Verksamheten regleras dessutom i speciallagar för olika områden. Utöver detta sker statlig styrning även i andra former genom bland annat förordningar och föreskrifter.

Trollhättans Stad har en vision som beskriver den gemensamma långsiktiga färdriktningen för såväl platsen som den kommunala organisationen. Visionen konkretiseras av en verksamhetsidé och ledord utgör en vägledning som ska genomsyra organisationen och dess beslut.

Styrmodellen bygger på mål- och resultatstyrning. Kommunfullmäktige beslutar i sin mål- och resursplan om de fokusområden och prioriterade mål staden som helhet ska sträva mot. Varje nämnd beslutar därefter om mål som bidrar till att fullmäktiges mål nås långsiktigt i sin verksamhetsplan med budget. Nämndernas mål följs bland annat upp av målsatta indikatorer som har fokus på resultat och effekt. En röd tråd ska finnas i styrkedjan genom en tydlig koppling mellan

fullmäktiges mål, nämndens mål och det arbete som bedrivs ute i stadens verksamheter. Detta bidrar till att den politiska viljeinriktningen når hela vägen ut i verksamheten och att organisationen steg för steg närmar sig visionen.

Kommunfullmäktiges mål- och resursplan (MRP) tas fram efter varje val och ska gälla i fyra år. Det första året i den nya mål- och resursplanen är också budget för det kommande året.

Kommunfullmäktige fastställer utdebitering, totalbalanser och budgetanslagen för respektive nämnd och fastställer också investeringsbudgeten.

Mål- och resursplanen ses över varje år avseende budgeten för nästa år och ytterligare två år framåt. Den inkluderar ekonomiska driftramar och investeringsplaner tre år framåt.

Fokusområde och prioriterade mål

Fokusområdena anger de områden där staden har sina största utmaningar och behöver utvecklas.

Fokusområden ska ange de viktigaste områden som kommunfullmäktige ska styra inom för att kommunen ska utvecklas i rätt riktning. Det ska vara områden som staden har rådighet över och ligger inom den kommunala kompetensen och budgeten.

Fullmäktiges prioriterade mål avser klargöra de viktigaste målen under respektive fokusområde och utgör grunden för den politiska uppföljningen i kommunfullmäktige. De ska ange önskad riktning av utvecklingen, till exempel öka/minska.

De prioriterade målen är strävansmål under perioden. Kommunfullmäktige följer också nyckeltal, som är kopplade till de prioriterade målen, som ger kommunfullmäktige information om utvecklingen över tid. Detta ska ge fullmäktige, tillsammans med nämndernas rapportering av målen, en indikation på vilken riktning som verksamhetens utvecklas i.

Vision

Uppföljning av kommunfullmäktiges fokusområden görs i beskrivande text. Uppföljning av fullmäktiges prioriterade mål görs genom en professionell och kvalitativ analys av måluppfyllelsen av de mål som nämnderna kopplat till det prioriterade målet samt utveckling av de nyckeltal som är kopplade till det prioriterade målet.

Kommunfullmäktiges fokusområden 2020–2023

Trollhättans stad kommunfullmäktige har ett fokusområde under perioden 2020–2023:

Ett hållbart växande Trollhättan

- Ett Trollhättan där vi tillsammans tar ansvar för både staden och dess invånares likvärdiga förutsättningar till positiv utveckling.
- Ett Trollhättan som har ett långsiktigt helhetsperspektiv utifrån aspekterna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Fokusområdets prioriterade mål 2020–2023

Till fokusområdet har kommunfullmäktige beslutat om tre prioriterade mål som gäller för Trollhättans stad. Dessa mål är strävansmål under perioden:

- Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre.
- Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan.
- Utveckla och stärka den lokala kraften.

De globala Agenda 2030-målen kan kopplas till kommunfullmäktiges fokusområde och prioriterade mål.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Det kan också beskrivas som att varje generation ska bära kostnaden för den service som konsumeras och inte belasta kommande generationer med kostnader. Verksamhetsperspektivet tar sikte på förmågan att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger ihop för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås.

Det är fullmäktiges **finansiella mål** och **fokusområde med prioriterade mål** som definierar vad som är god ekonomisk hushållning för Trollhättans Stad. Enligt styrprinciperna som anges i dokumentet "Bestämmelser om styrning av verksamhet och ekonomi", antaget av kommunfullmäktige 2022 ska dessa beslutas i mål- och resursplanen inför varje ny mandatperiod. De prioriterade målen är strävansmål under mandatperioden, för närmare beskrivning av målen se avsnitt Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.

Enligt stadens styrmodell följs fokusområden och prioriterade mål upp genom nyckeltal och nämndernas mål som är kopplade till kommunfullmäktiges prioriterade mål. Nämndernas mål följs bland annat upp genom målsatta indikatorer som har fokus på resultat och effekt.

Nämnderna bedömer att arbetet med målen går i helt rätt riktning mot 2023 i drygt 87 % av målen. Resterande 13 % av målen bedöms gå delvis rätt riktning, men åtgärder krävs för att nå målen till 2023. Gällande fullmäktiges finansiella mål uppnås två av tre. God ekonomisk hushållning innebär i Trollhättans Stad att målanalysen visar att en övervägande del av de verksamhetsmässiga målen uppnås under perioden. Däremot uppnås endast två av de tre finansiella målen. Den sammantagna bedömningen är att god ekonomisk hushållning inte uppnås 2023. De finansiella målen redogörs för i avsnittet Ekonomisk översikt kommunkoncernen och Trollhättans Stad.

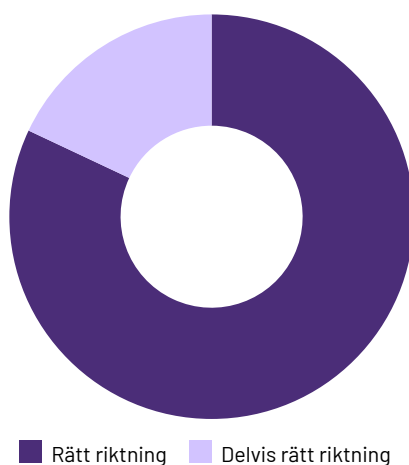
Uppföljning av verksamhetens mål

Nämnderna har tagit fram nämndsmål som ska bidra till att nå fullmäktiges prioriterade mål. Dessa är strävansmål med sikte på 2023. Kommunfullmäktiges prioriterade mål följs även upp via nyckeltal. Dessa redovisas under respektive prioriterat mål.

Uppföljningen av de prioriterade målen visar att nämnderna sammantaget bedömer att 87 % av målen går i helt rätt riktning (79 % 2022) vid periodens slut. Resterande 13 % av målen bedöms gå delvis rätt riktning. Alla nämndsmål omfattar en eller flera Agenda 2030 mål. Nedan beskrivs en övergripande sammanfattning med exempel från nämndernas arbete.

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Jämlikhet innebär att individen ska ha möjlighet att styra sitt liv trots olika förutsättningar och den upplevda tryggheten innebär att ha tillit till familj, sina närmaste, sin omgivning och samhället. Uppföljningen visar att 82 % (82 % 2022) av nämndsmålen går i rätt riktning vid periodens slut och 18 % av nämndsmålen går i delvis rätt riktning.

Figur 1 - Cirkeldiagram som visar att 82 % av nämndsmålen bedöms gå i rätt riktning för att nå målet till 2023. 18 % går delvis i rätt riktning.

Det har skett en positiv trend i förskolans kvalitet och fokuserade åtgärder på fritidshemmens kvalitet har börjat ge resultat. Insatser inom ramen för likvärdig skola där elever bytt skola visar att eleverna resultatmässigt följer trenden för övriga elever. Detta är positivt då forskning och erfarenhet visar att skolbyten kan innebära att resultaten initialt sjunker något, vilket i nuläget inte har skett. Gymnasiebehörigheten ökade och utfallet var 87,7 % (79,5 % 2022) och ökade till 89,4 % efter genomförd sommarskola. Meritvärdet ökade från 226,3 2022 till 227,6 2023. Arbetet med frånvaro har också gett viss effekt, men utmaningar kvarstår med stora skillnader i resultat mellan olika elevgrupper.

Trollhättan har blivit utsedd till "Årets förebyggande kommun 2023", vilket visar på framgångsrikt arbete mot sociala problem och missbruk. Insatser som erbjuder stöd till barn, unga och familjer och förbättrad samverkan med vårdcentraler och psykiatri, har bidragit till positiva resultat.

En annan insats är stöd till personer på grund av våld i nära relation där snabb kontakt och stöd ges till de som sökt hjälp. Utbildningsinsatser externt och internt har ökat kunskapen om våld och hedersrelaterat våld. Verksamhetens insatser har lett till att våldet upphört i många familjer och att alla de som sökte hjälp gällande hedersrelaterat våld och förtryck anser sig fått hjälp. Trots framsteg är det fortfarande utmaningar kvar, särskilt i att nå ut till våldsutövare.

I arbetet med att öka tryggheten och upplevelse av egenmakt för personer i behov av omsorgsstöd visar uppföljningen på en positiv utveckling.

Systematisk involvering av brukare i verksamhetsutveckling i del av verksamheten, stöd av digital teknik, hög personalkontinuitet och fast omsorgskontakt är några exempel på faktorer som bedöms bidra till utvecklingen.

Den verksamhet som sker inom kultur- och fritid har fokuserat på en bredd av insatser såsom läsfrämjande, stärka inflytande och delaktighet bland ungdomar, kulturella upplevelser och skapa trygga mötesplatser.

Arbete med barn och ungas delaktighet ökar till exempel genom dialog med barn och unga i projekt för samhällsutveckling, exempelvis i samband med planarbete och ombyggnation av lekplatser. Barnperspektivet har beaktats i högre grad i de ärenden som lyfts i kommunstyrelsen.

Arbetet med att öka bostadstillgången visar på en ökad bostadsproduktion jämfört med tidigare år men det är en tröghet i byggandet på grund av ekonomisk osäkerhet. Trots en förväntad återhämtning i bostadspriserna och god planberedskap, har det rådande ekonomiska klimatet och minskad efterfrågan på nyproduktion bromsat upp nybyggnationen.

Det har skett en positiv trend i förskolans kvalitet och fokuserade åtgärder på fritidshemmens kvalitet har börjat ge resultat.

Nyckeltal	2021	2022	2023	Trend	Kommentar
Behörighet till gymnasiet (%) <i>Behörighet till yrkesprogram, elever folkbokförda i kommunen</i>	84,0	82,0	87,5		Behörigheten till yrkesprogram på gymnasiet (hemkommun) har ökat både för kvinnor och män sedan föregående år och ligger nu något över snittet för riket.
Gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom 4 år (%), hemkommun	72,0	67,7	71,1		Andel män som tar examen inom 4 år har ökat från 64,1 % 2022 till 69,9 % 2023. Andel kvinnor som tar examen har ökat något från föregående år, från 71,1 % till 72,1 %. Resultaten ligger under rikets resultat för både kvinnor och män.
Trångboddhet i flerbostadshus (%) <i>Hushållet räknas som trångbott om det bor mer än två personer per rum (kök och vardagsrum oräknade)</i>	17,9	17,6	i.u.		Under 2022 har trångboddheten minskat något från föregående år. Mellan år 2015–2019 var andelen över 20%, men har därefter minskat men ligger över riksnivå (16,6%). Symbolen för trenden avser förändringen mellan 2021 och 2022 (som är den senaste statistik som finns tillgänglig).
Förvärvsarbetande invånare 20–65 år (%)	76,0	78,5	i.u.		Statistiken bygger på SCB:s BAS (befolkningens arbetsmarknadsstatus). Symbolen för trenden avser förändringen mellan 2021 och 2022 (som är den senaste statistik som finns tillgänglig).
Upplevd trygghet utomhus <i>Andel invånare, 18–64 år, som upplever otrygghet utomhus (%)</i>	31	32	i.u.		Nyckeltalet följdes inte upp under 2023.
Upplevd tillit <i>Andel invånare med avsaknad av tillit till andra (%)</i>	28	27	i.u.		Nyckeltalet följdes inte upp under 2023.
Föreningsaktiva äldre, andel (%)	44	43	41		Andelen föreningsaktiva äldre minskar för tredje året i rad.
Hållbart medarbetar-engagemang, HME, totalt värde	79	79	81		Nyckeltalet har ökat stadigt sedan 2018. Ökningen mellan 2022 och 2023 syns i stort sett inom hela organisationen och både bland kvinnor och män. Generellt ligger HME-resultatet högre bland kvinnor än bland män. Störst ökning sker inom omsorgsförvaltningen, som går från 77 till 80 och högst är resultaten för kultur- och fritidsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen som når resultaten 84,7 respektive 87,6. Ökningen sker inom samtliga delindex, men är tydligast inom frågorna som rör motivation.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

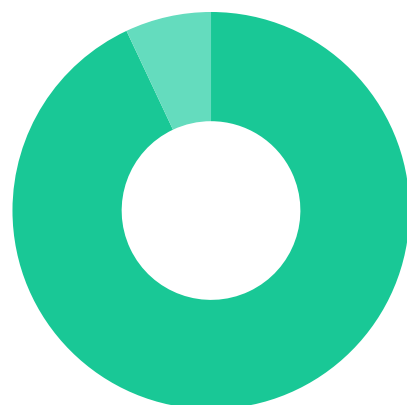
Ett klimatsmart Trollhättan är ett samlingsbegrepp för arbetet med ekologisk hållbarhet. Strategin för ekologisk hållbarhet anger inriktning och prioriteringar för stadens arbete. Huvudfokus i redovisningen nedan behandlar två av de dominerande miljöproblemen; hoten mot klimatet och den biologiska mångfalden. Uppföljningen visar att 93 % (87 % 2022) av nämndsmålen går i rätt riktning vid periodens slut och 7 % av nämndsmålen går i delvis rätt riktning.

Trollhättan går i rätt riktning vad gäller utsläpp av växthusgaser i de delmål som finns. Det övergripande klimatmålet, att minska utsläppen i nivå med Parisavtalet, kommer däremot vara svårare att nå. Ett koncernövergripande samarbete under namnet "färdplan klimat" har därför inletts där första steget är att visa på glappet mellan det som görs idag och vad som skulle behöva ändras för att nå målen. Färdplanen klimat blir ett verktyg för att skapa en gemensam målbild och prioriteringar av utvecklingsområden, så att Trollhättans stad och de kommunala bolagen tillsammans med andra samhällsaktörer kan ta större steg mot klimatmålet.

Under sommaren var intresset stort för ett besök av Trollhättans rådgivare för biologisk mångfald. Femtio familjer och därtill koloniträdgårdar, trädgårdsföreningar, företag och bostadsrättsföreningar har fått besök med konkreta förslag på hur de kan gynna växt- och djurlivet i sina egna trädgårdar. Det pågår flera projekt och samarbeten inom staden. Ett exempel är flera förskolor och en skolgård som har fått planteringar som ska gynna pollinerande insekter. Det politiska ställningstagandet att prioritera arbetet med biologisk mångfald har lett till resultat. Det är dock mycket kvar innan det går att se en tydlig trendförändring för den biologiska mångfalden i kommunen.

För att kunna planera staden bättre vill kommunen förstå möjligheter och hinder för cykling.

■ Rätt riktning   ■ Delvis rätt riktning

Figur 2 - Cirkeldiagram som visar att 93 % av nämndsmålen bedöms gå i rätt riktning mot att nå målet till 2023. 7 % går delvis i rätt riktning.

För att minska miljöpåverkan från Trollhättans konstgräsplaner har personalen genomgått utbildningar i hur anläggningarna ska skötas. Det har också utförts en studie kring miljövänligare alternativ. Frågan är högaktuell eftersom EU har beslutat om ett stopp för försäljning av gummigranulat som fyllning i konstgräsplaner från år 2030.

Lokalvården arbetar aktivt med standardiserade arbetsätt för att säkerställa att rätt utrustning, rätt kemikalier, rätt dosering och rätt städmetoder används. På så sätt förenklas arbetet samtidigt som miljöpåverkan minskar. Inom Trollhättans stads serveringar pågår samtidigt ett arbete med att minska köttkonsumtionen till förmån för mer vegetabilier och att minska matsvinnet.

Under året har återbruk av möbler inom stadens organisation startats upp. En förrådslokal har ställts i ordning och det har samlats in oanvända stolar, bord, hyllor och allt däremellan från olika förråd ute i verksamheterna. I förrådslokalen fotograferas möblerna och läggs i ett digitalt register så att verksamheterna kan hitta och hämta återanvända möbler, i stället för att köpa nytt. Det finns också möjlighet att rusta upp möblerna vid behov. Det har redan cirkulerat möbler som i inköpspris, om organisationen hade köpt dem som nya möbler, skulle ha kostat drygt tre miljoner kronor.

För att kunna planera staden bättre vill kommunen förstå möjligheter och hinder för cykling. Därför deltog Trollhättan i en studie för att bättre förstå hur cykeln kan passa in i en barnfamiljs livspussel. Det viktigaste för att öka de kortare cykelresorna är att skapa tydlighet och anpassa trafiklandskapet till barn. Det viktigaste för att öka de längre cykelresorna är att skapa förutsättningar att komma i gång och etablera nya rutiner. För att lyckas öka andelen cykelresor behövs åtgärder för både den korta och långa cykelresan och åtgärderna behöver hänga ihop.

Trollhättans utemiljöer har fått flera tillskott under året. Invigning av nya Stridbergsbron, nya stadsparken och nya stadsdelen Vårvik ägde rum under sommaren. Trollhätte kanalpark har fått flera nya konstverk, bland annat skulpturen "Vattnets ande" vid Kyrkbron.

Nyckeltal	2021	2022	2023	Trend	Kommentar
<p>Utsläpp av växthusgaser i Trollhättans geografiska område, tusen ton koldioxidekvivalenter.</p> <p><i>Eftersläpning i statistiken, redovisar tillgängliga värden (år inom parentes).</i></p>	127 (2019)	117 (2020)	114 (2021)		Senaste siffran för Trollhättan gäller för år 2021. Utsläppen fortsätter minska men takten behöver öka. Minskningen snittar på 4,5 % de senaste fem åren, men minskningen är endast 2,7 % från 2020 till 2021. Flera av pandemins effekter försvann efter pandemin och troligen är minskningen till år 2023 också för liten.
<p>Matsvinn</p> <p><i>Andel (%) svinn av producerad mat.</i></p>	13	13	12		Arbetet med att minska matsvinnet har gett goda resultat vilket innebär att svinnet har minskat till 12 %. Uppföljning sker i olika forum såsom arbetsplatsträffar där dialog sker kring hur det ser ut och varför samt vad de kan påverka. De gemensamma menyer och recept som är inlagda i kostplanerings-systemet Matilda används i större utsträckning än tidigare.
<p>Ekologiska livsmedel</p> <p><i>Andel (%) ekologiskt producerade livsmedel av livsmedel som inhandlats via ramavtal (värde).</i></p>	29	35	23		Statistiken avser perioden januari-november 2023. De ekologiska livsmedlen har minskat med 11 procentenheter sedan årsskiftet 2022, vilket främst förklaras av att ekologiska produkter enbart väljs om det är ett likvärdigt eller billigare pris än en konventionell vara.
<p>Plastreduktion,</p> <p><i>Index utgår från inköpen 2018 som sattes till Index 100.</i></p>	104	135	117		Nyckeltalet omfattar 13 engångsprodukter av plast. Under 2023 minskade inköpen med 13 % jämfört med 2022. Fem av de 13 produkter som ingår i plastindex har upphört att köpas in. Engångshandskar omfattar större delen av de totala inköpen (77 %). Skoskydd omfattar 16% och haklappar 4%.
<p>Inköp av klimatsmarta livsmedel som minskar negativ påverkan av klimatet</p> <p><i>Måttet mäter mängden CO² ekvivalenter / kg inköpta livsmedel. CO² ekvivalenter är en enhet för flera olika växthusgaser.</i></p>	1,9	1,8	1,9		Arbete pågår ute i verksamheterna med att minska köttkonsumtionen. Exempel på arbetsmetoder är att fler vegetariska rätter erbjuds, minskat inköp/användning av rött kött till förmån för fågel och vegetabilier. Andelen klimatsmarta livsmedel har ökat marginellt i slutet av år 2023 till 1,9 kg i november.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Att utveckla och stärka den lokala kraften innebär att mobilisera invånare att vara aktiva och delaktiga, ett aktivt föreningsliv, ett starkt näringsliv och en innovativ offentlig sektor och att dessa tillsammans stärker Trollhättan som ort. Nya vägar för olika former av samverkan ska göra Trollhättan till en än mer stolt och innovativ stad med plats för framtiden. Uppföljningen visar att 87 % (67 % 2022) av nämndsmålen går i rätt riktning vid periodens slut och 13 % av nämndsmålen går i delvis rätt riktning.

Dialogforum har inrättats för att förbättra samverkan mellan civilsamhället och kommunen. Erfarenheterna visar att ett utvecklingsarbete behöver ske när det gäller både behovsbaserade som planerade medborgardialoger och behovsanalys inför dialogtillfällena för att få en bättre struktur på roller och ansvarsfördelning.

Arbetet med både granssamverkan och trygghetsvandrare bidrar till en aktuell lägesbild över potentiellt otrygga platser i kommunen. Utöver detta kommer de områden där företags-samverkan sker att framöver bidra till lägesbilsarbetet. Detta genom att i samverkan skapa rapportering som ger ett bättre kunskapsunderlag om brottslighet och otrygghet kopplat till centrumkärnan. En ökad samverkan inom området kan också skapa förutsättningar för ökad trygghet och minskad brottsutsatthet mot företagen.

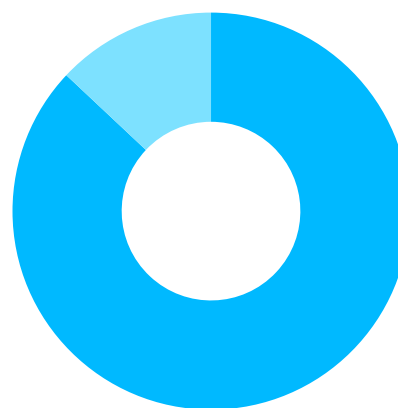
Under året har ett brett och mångfaldigt programutbud som stärker stadens varumärke och attraktivitet genomförts inom kultur- och fritidsverksamheten. Samarbete med civilsamhällets aktörer är viktiga, inte minst genom fackkunskaper inom olika intresseområden vilket ger möjlighet att nå särskilda målgrupper i olika geografiska områden i kommunen. För att stärka ungdomars engagemang och entreprenörskap inom kreativa näringar har initiativ som "Make it Happen" och Ungdomspengen genomförts. Dessa insatser har möjliggjort för ungdomar att delta i och organisera aktiviteter och projekt.

Arbetet med både granssamverkan och trygghetsvandrare bidrar till en aktuell lägesbild över potentiellt otrygga platser i kommunen.

Under året har 133 företag etablerat sig i Trollhättan och 275 nya företag startats. Trots framgångar inom vissa sektorer står näringslivet inför utmaningar som materialbrist, höga energipriser och kompetensförsörjningsbrist.

Inom arbetet med att få fler i arbete har arbetsintegrerade företag utvecklats och anställt nya medarbetare trots regelverksutmaningar. Inom kommunens arbetsmarknadsenhet har samarbete med utbildningsaktörer och arbetsförmedlingen förstärkts för att öka deltagarnas möjligheter på arbetsmarknaden genom praktiska utbildningar och arbetsmarknadsanpassade insatser, allt i syfte att få fler ut i arbete eller studier.

■ Rätt riktning ■ Delvis rätt riktning

Figur 3 - Cirkeldiagram som visar att 87 % av nämndsmålen bedöms gå i rätt riktning mot att nå målet till 2023. 13 % bedöms gå delvis i rätt riktning.

Andra insatser för att öka möjligheten att fler kommer i arbete är jobbspår inom äldreomsorgen och samarbete med andra myndigheter och förvaltningar för att erbjuda praktikplatser och vikariatsanställningar. Detta samarbete har även lett till ökade externa platser i daglig verksamhet, vilket stärker arbetslinjen.

Inom omsorgsverksamheten har lokal samverkan med frivilligorganisationer ökat, vilket bidragit till ökad trivsel och inkludering för omsorgstagare.

Genom samarbete med lokala aktörer har Trollhättans centrum stärkts som attraktionspunkt. Initiativ som nyutvecklade områden och evenemang har bidragit till en livligare stadskärna, med fokus på att koppla samman olika besöksmål och förbättra samverkan mellan stadens olika intressenter.

Fortsatt arbete sker med att stärka skolorganisationen med fokus på processarbete, dialoginfrastruktur, pedagogiskt ledarskap och en mer tillitsbaserad styrning och ledning. Teamledarskap med resultatenheter har utvecklats, vilket förbättrat samarbete och resursutnyttjande.

Nyckeltal	2021	2022	2023	Trend	Kommentar
Företagares nöjdhet med kommunens verksamhet, Insikt (Nöjd-kund-index, NKI).	80	78	i.u.		Trollhättan placerar sig på plats 14 i företagsklimatrankingen för kommuner med över 40 000 invånare och plats 55 i hela Sverige. Ett NKI på 78 är ett högt resultat, trots en tillbakagång från föregående år (2021:s NKI-värde var 80). Trollhättan ligger över riksnittet i fyra bedömningsområden, men blir utan resultat inom brandskydd på grund av för få svar och sjunker inom miljö- och hälsoskydd. Symbolen för trenden avser förändringen mellan 2021 och 2022 (som är den senaste statistik som finns tillgänglig).
Valdeltagande (%), <i>Visar tillgängliga data (år inom parentes).</i>	i.u.	80,3	i.u.		Inget val under 2023.
Ungdomar 7-25 som är medlemmar i idrottsföreningar. <i>Eftersläpande statistik, utfall 2023 avser 2022.</i>	8 565	9 427	9 792		Ökningen beror på att föreningslivet återtar igen det man förlorade under pandemin. Utfallet 2023 grundar sig på föreningsverksamheten 2022 (eftersläpande statistik).
Besöksnäring, <i>Antal gästnätter på hotell. Eftersläpande statistik, utfall 2023 avser året 2022.</i>	111 573	150 751	i.u.		Gästnattstatistiken för 2022 är 150 751, en ökning med 35,1% jämfört med föregående år varav 117 247 svenska och 32 892 utländska. Symbolen för trenden avser förändringen mellan 2021 och 2022 (som är den senaste statistik som finns tillgänglig).
Antal deltagartillfällen i idrott (tusental), 7-25 år.	270	260	298		Ökning beror på att föreningslivet återhämtar sig efter pandemin. Utfallet som rapporteras 2023 avser år 2022 (eftersläpande statistik).

Trollhällans stad genomförde Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning 2023 där 402 personer av 1 200 svarade på frågorna.

Kvalitet

”Trollhättans Stad arbetar målmedvetet för en god kvalitet i alla verksamheter som bygger på ständig förbättring, med fokus på dem vi är till för. Kvalitetsarbetet handlar om att både säkra och utveckla arbetssätt och processer. Det innebär att vi fortsätter göra det som fungerar och ger goda resultat och utvecklar det som kan fungera bättre” Så lyder inledningen av Trollhättans Stads kvalitetspolicy. Policyn anger det förhållningssätt och arbetssätt som ska genomsyra Trollhättans stads verksamheter.

Kommunens kvalitet i korthet

Nedan visas resultat i 2023 års deltagande i Kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Resultaten visar, utifrån ett övergripande perspektiv, kommunens kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner. Nyckeltalen mäts i olika intervall, några vartannat år och vissa nyckeltal utgår från eftersläpande statistik. Nyckeltalen är indelade i tre områden: samhälle och miljö, barn och unga och stöd och omsorg. Detta redogörs för i kommande underrubriker.

Det är viktigt att komma ihåg att nyckeltalen inom kommunens kvalitet i korthet är ett urval och inte ger en heltäckande bild av en verksamhet. Urvalet ger dock en övergripande bild av våra kommuninvånarnas upplevelse, verksamheters kvalitet i form av effekt samt kostnadsbild – allt i jämförelse med alla de kommuner som ingår i kommunens kvalitet i korthet.

Resultaten är indelat i tre grupper och färger vilket innebär att om vi får exempelvis grönt resultat så är vi bland de 25 % av kommunerna som har högst resultat.

Resultaten är indelade i tre grupper och färger:

- Kommunerna med högst resultat (25% av kommunerna)
- Kommunerna med medelresultat (50% av kommunerna)
- Kommunerna med lägst resultat (25% av kommunerna)

Tom ruta och att fotnot saknas innebär att området inte mätts.

Samhälle och miljö

	2021	2022	2023
Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, SCB medborgarundersökning	☐	☐	☒
Det fungerar bra att få svar på frågor som ställts till kommunen, SCB medborgarundersökning	☐	☐	☒
Delaktighetsindex	☒	☒	☒
Andel som börjat arbeta eller studera efter deltagande i kommunens arbetsmarknadsverksamhet ³⁾	☒	☒	☐
Andel elever på SFI som klarat minst två kurser (av nybörjare två år tidigare) ³⁾	☒	☐	☐
Företagsklimat (Insikt) ³⁾	☒	☒	☐

1) Färgsättningen utgår ifrån att låga kostnader är positivt.

2) Hemkommun – alla elever som är folkbokförda i kommunen oavsett var de går i skola.

3) Eftersläpande statistik.

4) Från och med 2022 sker elevundersökningen i årskurs 8 i stället för årskurs 9, därav ingen statistik för 2021.

Trollhällans stad genomförde Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning 2023 där 402 personer av 1200 svarade på frågorna. Trollhättans stad upplevs ge ett bra bemötande vid kontakt, får ett medelgott resultat i hur staden besvarar frågor och de svarande är till stor del nöjda med skötseln av kommunens utomhusmiljöer.

Delaktighetsindex är en samlad bild av hur väl kommunen möjliggör för invånarna att delta i kommunens utveckling. Resultatet baseras på 18 frågor om möjligheterna till invånardelaktighet i kommunen och har haft en försiktigt positiv utveckling de senaste åren.

Det är en positiv trend sedan 2019 för andel personer, både kvinnor och män, som börjat arbeta eller studera efter deltagande i kommunen arbetsmarknadsverksamhet.

Företagsklimatet följs upp genom en kvalitetsmätning av kommunernas myndighetsutövning och service gentemot företag (skala 0–100). De senaste resultaten är från 2022. Trollhättans totala resultat (78) ligger över snittet för alla kommuner (75). Bästa kommun får resultatet 87. Bedömning görs av sex myndighetsområden: brandskydd, bygglov, livsmedelskontroll, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd samt serveringstillstånd. För 2022 finns inget resultat för brandskydd.

De högsta resultaten når myndighetsområdena livsmedelskontroll (86) och serveringstillstånd (86). Fyra av fem myndighetsområden ligger över alla kommuners snitt och ett område har resultat som ligger som alla kommuners snitt. Utöver myndighetsområdena följer jämförelsen också upp bemötande, effektivitet, information, kompetens, rättssäkerhet samt tillgänglighet. Bemötandet fick högst resultat i jämförelsen (83) vilket är högre än alla kommuners resultat (80). Alla ingående delområden ligger fortsatt högre än alla kommuners snitt.

Fortsättning samhälle och miljö	2021	2022	2023
Handläggningstid i antal dagar (median) från när ansökan är fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus ³⁾			
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person			
Andel fossiloberoende fordon i organisationen			
Andel ekologiska livsmedel ³⁾			
Nöjdhet med skötsel av kommunens utomhusmiljöer, SCB medborgarundersökning			

1) Färgsättningen utgår ifrån att låga kostnader är positivt.

2) Hemkommun – alla elever som är folkbokförda i kommunen oavsett var de går i skola.

Handläggningstiden för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus (median) från fullständig ansökan till beslut har minskat sedan 2019.

Utveckling av insamlat hushållsavfall visar en positiv utveckling i ett längre perspektiv. Matavfallet har minskat per invånare. Detta stämmer med förväntad utveckling, då matavfallet i papperspåsar torkar och därmed får lägre vikt. Returpapper svarar för en minskning över längre tid vilket förklaras av omfattande övergång från papperstidningar till digital läsning. Dessutom har reklamutskick på papper minskat.

Trollhättan ligger fortsatt högt i andel fossiloberoende fordon inom organisationen.

Andel inköp av ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter har ökat något 2022 efter att ha legat relativt stilla i några år.

Barn och unga

	2021	2022	2023
Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan ³⁾			
Kostnad för ett inskrivet barn i förskolan ³⁾			
Andel elever i åk 3 kommunala skolor som deltagit i och klarat alla delprov i svenska och svenska som andraspråk ³⁾⁴⁾			
Andel elever i åk 6, kommunala skolor, med lägst betyget E i matematik			
Andel elever i åk 9 kommunala skolor som är behöriga till yrkesprogram			
Andel elever i åk 9 hemkommun ²⁾ , som är behöriga till yrkesprogram			
Andel elever i åk 8 som är nöjda med sin skola, kommunala skolor ⁴⁾			

Trollhättan har en nedåtgående trend vad gäller antal barn per årsarbetare i förskolan men ligger ännu bland de kommuner som har flest barn per årsarbetare. Kostnaden för ett inskrivet barn i förskolan ökar och följer samma kostnadsutveckling som övriga kommuner¹⁾.

Andel elever i årskurs 3 som klarat delprov i svenska och svenska som andraspråk ökade från 59 till 69 procent mellan 2022 och 2023. Flickor klarar delproven i högre grad än pojkar.

Resultatet för andel flickor som klarat lägst betyget E i matematik, är 80,4 % och för pojkar 79,7 % i åk 6. Totalt ligger resultaten i matematik, åk 6, under rikets snitt och har varit så under lång tid.

3) Eftersläpande statistik.

4) Från och med 2022 sker elevundersökningen i årskurs 8 i stället för årskurs 9, därav ingen statistik för 2021.

Flickor och pojkars behörighet till yrkesprogram på gymnasiet i kommunala skolor (andel behöriga) ökar totalt från 79,5 % 2022 till 87,7 % 2023 och ligger nu över rikets snitt och i nivå med resultatet för hemkommun²⁾. I jämförelse med rikets snitt för flickor har andel flickor i Trollhättans kommunala skolor en lägre behörighet fram till 2022. Under senaste fem åren har pojkars behörighet fluktuerat under och över rikets snitt.

Elevens upplevda nöjdhet med sin skola i årskurs 8 ökar inte alls i andel, men övriga jämförelsekommuners resultat har sjunkit. På så vis förflyttar sig Trollhättan från att ligga i mellangruppen till de 25 % kommuner som har högst resultat⁴⁾.

Fortsättning barn och unga	2021	2022	2023
Andel elever i åk 9, kommunala skolor, med lägst betyget E i idrott och hälsa			
Kostnad i grundskolan F-9, kr per elev, hemkommun ¹⁾²⁾³⁾			
Andel gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor			
Andel gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun ²⁾			
Andel gymnasieelever med indraget studiestöd pga. ogiltigt frånvaro, hemkommun ²⁾			
Kostnad i gymnasieskola, kr per elev, hemkommun ¹⁾³⁾			
Aktivitetstillfällen för barn och unga 0-18 år i kommunala bibliotek ³⁾			
Antal deltagartillfällen (7-20 år) i idrottsföreningar ³⁾			
Elevplatser i kulturskola (andel av invånare 6-15 år) ³⁾			

Andel elever med lägst betyg i idrott och hälsa i årskurs 9 ökar sedan 2021 och ligger nu bland de 50 % av kommunerna med medelresultat.

Kostnaden för grundskolan i hemkommunen²⁾, kr per elev, ökar och följer samma kostnadsutveckling som övriga kommuner¹⁾.

Både andel kvinnor (67,4 %) och män (66,9 %) som tar examen från gymnasiet inom 4 år ökade sedan föregående år men ligger under rikets snitt.

1) Färgsättningen utgår ifrån att låga kostnader är positivt.

2) Hemkommun - alla elever som är folkbokförda i kommunen oavsett var de går i skola.

Andel gymnasieelever med indraget studiestöd pga. ogiltigt frånvaro, hemkommun²⁾, ökar i högre andel hos män än kvinnor och ligger totalt sett högre än rikets snitt.

Kostnad i gymnasieskola, kr per elev, hemkommun, är i den kommungrupp som har lägst kostnader¹⁾.

Aktivitetstillfällen för barn och unga 0-18 år i kommunala bibliotek ökade igen 2022 efter den låga nivån 2021 under pandemin³⁾.

Antal deltagartillfällen (7-20 år) i idrottsföreningar är avsevärt lägre för flickor än pojkar i Trollhättan och har varit så under en lång tid³⁾.

Flickors andel av elevplatser i kulturskola (andel av invånare 6-15 år) är dubbelt så hög som pojkars andel 2022 och har varit så sedan mätningarna startade 2018³⁾.

Stöd och omsorg

	2021	2022	2023
Andel personer som upplever att livssituationen förbättrats efter kontakt med individ och familjeomsorg			
Andel personer som inte återaktualiserats ett år efter att de haft försörjningsstöd			
Väntetid från ansökan till beslut om försörjningsstöd			
Kostnad individ- och familjeomsorg (kr/inv.) ³⁾			
Andel brukare inom boende LSS som alltid trivs hemma			

Andel personer som upplever att livssituationen förbättrats efter kontakt med individ- och familjeomsorg är ungefär lika mellan kvinnor och män och resultatet är i den kommungrupp som har lägst resultat.

Det är 78 % av dem som har haft försörjningsstöd som inte återaktualiserats ett år senare vilket är något lägre resultat jämfört med alla kommuners resultat (ovägt medel, vilket betyder hur det ser ut i en genomsnittlig kommun när hänsyn inte har tagits till kommunens storlek).

Väntetiden från ansökan till beslut om försörjningsstöd är 14 dagar och det är ingen skillnad för kvinnor och män.

Kostnaden för individ- och familjeomsorg (kr/inv.) sjönk något 2022.¹⁾

3) Eftersläpande statistik.

4) Från och med 2022 sker elevundersökningen i årskurs 8 i stället för årskurs 9, därav ingen statistik för 2021.

Aktivitetstillfällena för barn och unga 0–18 år i kommunala bibliotek ökade igen 2022 efter den låga nivån 2021 under pandemin..

Fortsättning stöd och omsorg	2021	2022	2023
Andel brukare inom daglig verksamhet LSS som upplever sig kunna påverka saker som är viktiga i verksamheten			
Kostnad för funktionsnedsättning totalt (borträknat ersättning från Försäkringskassan), kr per invånare ^{1) 3)}			
Väntetid från ansökan till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, genomsnitt			
Antal personal som besöker en äldre person med beviljad hemtjänst under 14 dagar			
Andel som är nöjda med sitt särskilda boende			
Andel som är nöjda med sin hemtjänst			
Sjuksköterskor på plats i särskilda boende, vardagar, antal			
Kostnad för äldreomsorg, kr per invånare som är 80 år och äldre ^{1) 3)}			

1) Färgsättningen utgår ifrån att låga kostnader är positivt.

2) Hemkommun - alla elever som är folkbokförda i kommunen oavsett var de går i skola.

Andel brukare inom boende LSS som alltid trivs hemma ökar, främst beroende på att nöjdheten hos kvinnor ökar från 70 % till 83 % mellan 2022 och 2023. Gapet mellan kvinnors och mäns nöjdhet har minskats avsevärt i 2023 års undersökning.

Andel brukare inom daglig verksamhet LSS som upplever sig kunna påverka saker som är viktiga i verksamheten har ökat hos både kvinnor och män.

Kostnad för funktionsnedsättning totalt (borträknat ersättning från Försäkringskassan), kr per invånare har under en längre tid legat över rikets snitt^{1) 3)}.

Väntetiden från ansökan till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, är i genomsnitt 32 dagar. Övägt medel för alla kommuner är 64 dagar.

Personalkontinuiteten i hemtjänsten ökar vilket innebär att den som har hemtjänst och får minst två besök dagligen av hemtjänstpersonalen möter mindre antal nya okända personer.

Andel som är nöjda med sitt särskilda boende har ökat från 65 % 2022 till 79 % 2023. Resultatet är det högsta som nått sedan 2013. Nöjdheten ökar hos både kvinnor och män.

Andel som är nöjda med sin hemtjänst ökar då män har blivit något mer nöjda med hemtjänst. Resultatet ligger dock under rikets snitt sedan 2020.

Resultatet för antal sjuksköterskor på plats i särskilda boende på vardagar ligger något över rikets snitt.

Kostnad för äldreomsorg för personer 80 år och äldre mätt som kr per invånare ligger något över rikets snitt sedan 2016^{1) 3)}.

3) Eftersläpande statistik.

4) Från och med 2022 sker elevundersökningen i årskurs 8 i stället för årskurs 9, därav ingen statistik för 2021.

Ekonomisk översikt kommunkoncernen och Trollhättans Stad

Detta avsnitt innehåller en ekonomisk översikt och finansiell analys dels för kommunkoncernen och dels för Trollhättans Stad. Därutöver görs även en uppföljning av de finansiella mål som utgör det finansiella perspektivet av god ekonomisk hushållning.

Ekonomisk översikt – kommunkoncernen

Omsättningen

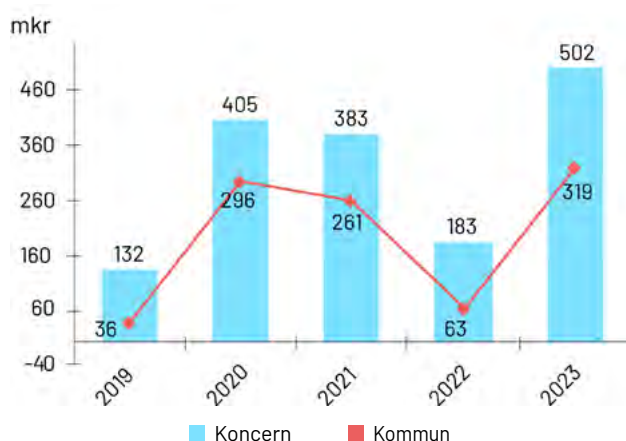
Koncernen Trollhättans Stad redovisade under 2023 intäkter på 7,0 mdkr, varav 62 % består av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Jämfört med 2022 ökade intäkterna med 9,2 % eller 643 mkr, varav Trollhättans Stad 6,7 % eller 350 mkr.

Resultat

Koncernens resultat före extraordinära poster uppgick till +502 mkr (+183 mkr) och resultat efter extraordinära poster uppgick till samma belopp. Resultatet motsvarar 8,6 % (3,4 %) av omsättningen.

Resultatet för Trollhättans Stad uppgick till +319 mkr (+63 mkr) och för stadshuskoncernen +177 mkr (+114 mkr). Jämförelsestörande poster ingår i resultatet som har stor påverkan. Trollhättans Stads resultat påverkas av engångsposterna värdeökning av placeringsportföljen (+98 mkr) och gatukostnadsersättningar (+133 mkr). AB Eidars resultat påverkas av engångsposterna försäljning av fastigheter (+160 mkr) och nedskrivningar av fastigheter (-53 mkr). Kraftstaden Fastigheters resultat påverkas av nedskrivning av en fastighet (-25 mkr). Sammantaget utgör dessa resultat påverkande engångsposter cirka 313 mkr.

Resultat före extraordinära poster

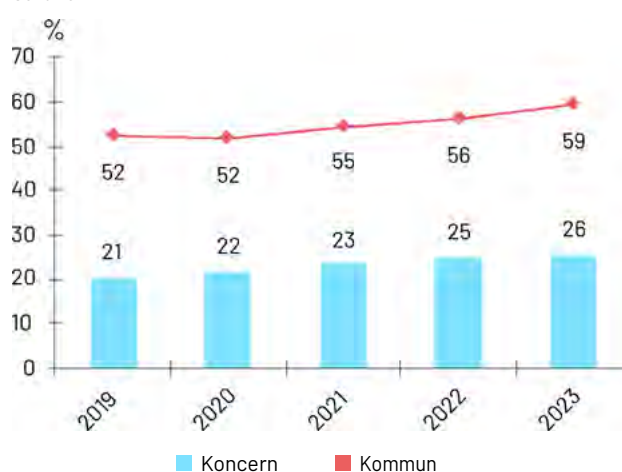
Moderbolaget Trollhättans Stadshus AB har erhållit 15 mkr (15 mkr) i koncernbidrag från sina helägda dotterbolag.

Viss regional verksamhet bedrivs tillsammans med grannkommunerna i gemensamma bolag och kommunalförbund. Under året har det utbetalats 384 mkr i förbundsbidrag och uppdragsersättning till Kunskapsförbundet Väst för gymnasieskolan och vuxenutbildning. Utöver det har uppdragsersättning till NÄRF utbetalats med 51 mkr, Innovatum AB med 17 mkr, Kommanditbolaget Älvhögsborg med 30 mkr och Folkets Hus 11 mkr.

Kapacitet

Kommunkoncernens omsättning uppgick till 5,8 mdkr (5,3 mdkr) och balansomslutningen uppgick till 16,4 mdkr (15,0 mdkr). Av anläggningstillgångarna svarar bolagen för cirka 75 % (11,5 mdkr) och Trollhättans Stad för cirka 25 % (4,3 mdkr). Koncernens totala långfristiga upplåning uppgick till 7,6 mdkr (6,7 mdkr). Dotterföretagens andel av koncernens långfristiga lån uppgår till 96 %. Koncernens redovisade soliditet förstärktes med 0,9 % - enheter och uppgick till 25,7 % (24,8 %) och inklusive hela pensionsåtagandet ökade soliditeten med 1,6 %-enheter till 19,3 % (17,7 %).

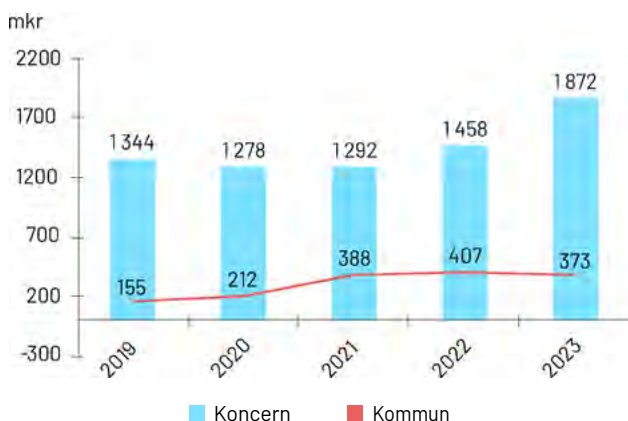
Soliditet

Finansiering och investering

Genom den finansiella koncernredovisningen samordnas koncernens likviditet och kortfristiga rörelsekapitalbehov. Långfristig upplåning sker separat för varje företag. I bokslutet uppgick likvida medel till 166 mkr (163 mkr) och balanslikviditeten uppgick till 30 % (21 %).

Koncernens investeringar uppgick totalt till 1 879 mkr (1 458 mkr) och har i genomsnitt uppgått till 1 450 mkr de senaste fem åren. De största investeringsvolymerna fördelades enligt följande: Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB (563 mkr), Trollhättans Energi AB (507 mkr), AB Eidar (392 mkr) och Trollhättans Stad (373 mkr). Långfristiga lån finansierar 50 % av anläggningstillgångarna i koncernen.

Investeringar**Kommunal borgen**

För dotterbolagen har Trollhättans Stad tecknat borgen med 9,3 mdkr (8,5 mdkr). Trollhättans Stad avvecklade år 2014 utlåningen till sina bolag. Den ersattes med externa lån och ett ökat borgensåtagande om 1,4 mdkr. Ökningen av borgensåtagande 2023 avser ökad upplåning av Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB 393 mdkr, Trollhättan Energi AB 360 mdkr och Trollhättan Exploatering AB 40 mdkr. Borgen har i huvudsak ersatt annan säkerhet. Bedömningen visar att risken i åtagandet är begränsad då det finns marknads-mässiga övervärden inom fastighetsbeståndet både inom AB Eidar och Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB.

Personal

	Koncernen		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Medelantal årsarbetare				
Män	1 585	1 572	1 070	1 061
Kvinnor	3 800	3 753	3 383	3 331
Summa	5 385	5 328	4 453	4 392
Löner och ersättning, mkr	2 507	2 325	2 012	1 908

Pensionsåtagandet

Koncernens totala pensionsåtagande uppgick till 1,5 mdkr (1,4 mdkr). Av det totala pensionsåtagandet avser 1,0 mdkr åtagande för pensioner och skatt som är äldre än 1998. Åtagandet redovisas inte som en avsättning i balansräkningen utan som ansvarsförbindelse enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).

Koncernens totala pensionsåtagande uppgick till 1,5 mdkr (1,4 mdkr). Av det totala pensionsåtagandet avser 1,0 mdkr åtagande för pensioner och skatt som är äldre än 1998.

Uppföljning av finansiella mål för en god ekonomisk hushållning för koncernen

För de helägda bolagen följs finansiella mål och riktlinjer avseende god ekonomisk hushållning upp i samband med bokslutet.

Uppföljningen av de finansiella nyckeltalen i de helägda bolagens ägardirektiv omfattar Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, Trollhättan Exploatering AB, AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag, Trollhättan Energi AB och Trollhättan Stadshus AB. En årlig översyn görs av ägardirektiven.

Av totalt nio finansiella nyckeltal i ägardirektiven, som är styrande från ägaren Trollhättans Stad gentemot de helägda bolagen, uppfylls sju finansiella nyckeltal i bokslut 2023. Av fem soliditetsmål

uppfylls fem mål och av fyra avkastningsmål uppfylls två mål. Trollhättan Energi AB uppfyller inte avkastningskravet på 6 % på totalt kapital exklusive kommunalservice. Utfallet i bokslut 2023 uppgår till 5,5 %. AB Eidar uppfyller inte avkastningskrav 4 % på justerat eget kapital. Utfallet i bokslutet uppgår till 2,1 %.

Moderbolaget Trollhättan Stadshus AB:s finansiella mål i ägardirektivet uppfylls.

I tabellen visas en analys av koncernens finansiella nyckeltal enligt ägardirektiven:

Bolag	Mål finansiella nyckeltal enligt ägardirektiv	Utfall finansiella nyckeltal bokslut 2023	Finansiellt nyckeltal uppfyllt, Ja eller Nej
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	Avkastningskrav 3 % på justerat eget kapital	8,3 %	Ja
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	Soliditet lägst 10 %	11,3%	Ja
Trollhättan Exploatering AB	Soliditeten i bolaget skall långsiktigt vara positiv.	6,7 %	Ja
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag	Soliditet lägst 10 %	16,0 %	Ja
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag	Avkastning om minst 5 % på det egna kapitalet där resultatet definieras som resultat före skatt + årets värdetillväxt i bolagets fastigheter	9,1 %	Ja
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag	Avkastningskrav 4 % på justerat eget kapital	2,1 %	Nej
Trollhättan Energi AB	Avkastningskrav 6 % på totalt kapital exkl. kommunal service	5,5 %	Nej
Trollhättan Energi AB	Soliditet lägst 20 % exkl. kommunal service	41 %	Ja
Trollhättan Stadshus AB	Soliditet långsiktigt lägst 5 %	40 %	Ja

God ekonomisk hushållning

Definitionen av god ekonomisk hushållning och utfallet av måluppföljningen i kommunkoncernen är enligt följande:

Mål Trollhättans Stad: Kommunen har god ekonomisk hushållning när samtliga finansiella mål och mer än övervägande del av de verksamhetsmässiga målen visar måluppfyllelse eller förbättring.

Måluppfyllelse: Målet uppfylls ej. Trollhättans Stad uppfyller 2 av 3 finansiella mål. De verksamhetsmässiga målen uppfylls.

Mål Trollhättans Stads helägda bolag: God ekonomisk hushållning uppnås när 4 av 5 av Trollhättans helägda dotterbolag uppnår sina finansiella mål angivna i ägardirektiv.

Måluppfyllelse: Målet uppfylls ej. 3 av 5 helägda dotterbolag uppfyller angivna finansiella mål i ägardirektiven. Av totalt 9 finansiella mål i ägardirektiven för de helägda dotterbolagen uppfylls 7 finansiella mål.

Mål Trollhättans Stad kommunkoncern: God ekonomisk hushållning uppnås när kommunkoncernens finansiella mål uppfylls. De finansiella målen utgörs av:

Resultatmål: resultat efter finansnetto i förhållande till kommunkoncernens intäkter (omsättning, skatteintäkter och utjämningsbidrag, finansiella intäkter).

-Över tid ska resultatöverskott eftersträvas motsvarande minst 2,3 % av intäkterna över en period om aktuellt samt två föregående år

Måluppfyllelse: Målet uppfylls. Årets resultat i förhållande till intäkterna uppgår till i genomsnitt 5,6 % under perioden 2021 - 2023.

Kapacitetsmål: soliditet, eget kapital - pensionsförpliktelse inom linjen i förhållande till de totala tillgångarna.

-Soliditeten, inklusive hela pensionsskulden, ska vara oförändrad eller öka.

Måluppfyllelse: Målet uppfylls. Soliditeten, inklusive hela pensionsskulden, ökade med 1,7 %-enheter från 17,7 % till 19,4 %.

Sammantaget uppfylls inte målet om god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen år 2023.

Avslutande kommentar

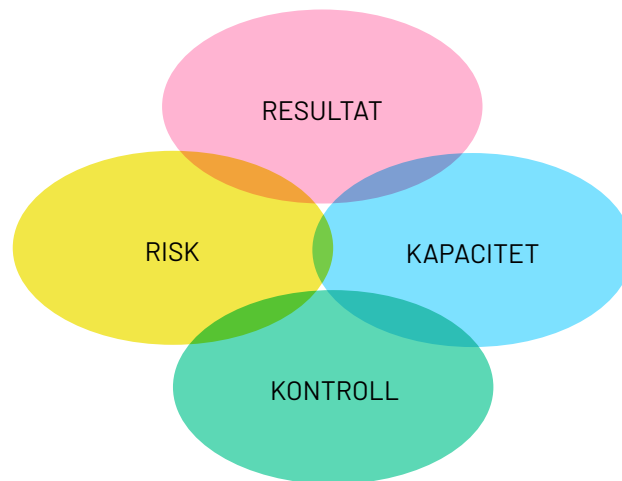
Årets resultat i koncernen om +502 mkr motsvarar 8,6 % av omsättningen och är ett kraftigt förbättrat resultat jämfört med 2022 års resultat om +183 mkr. Resultatet förbättrades jämfört med föregående år med 319 mkr. Trollhättans Stads resultat förbättrades med 256 mkr främst beroende av positiva jämförelsestörande poster. Fem större jämförelsestörande poster påverkar koncernens resultat 2023 med 313 mkr. Två av de beloppsmässigt större jämförelsestörande posterna förklaras främst av en gynnsam värdeutveckling på placeringsportföljen om 98 mkr samt gatukostnadsersättning om 133 mkr som intäktsförts under 2023. Samtliga företag inom koncernen (exklusive Trollhättan Exploatering AB) har under året redovisat positiva resultat och AB Eidars resultat påverkas av engångsposter uppgående till totalt cirka 107 mkr (försäljning fastigheter netto 160 mkr och nedskrivningar av fastighetsvärden -53 mkr). De helägda bolagen (AB Eidar, Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB, Trollhättan Energi AB) har under de senaste åren redovisat stabila och positiva resultat, vilket har en positiv påverkan på risknivån för Trollhättans Stad som ägare. Trots en hög investeringsvolym under de senaste åren har soliditeten påverkats positivt med 6 procentenheter från 21 % 2019 till 26 % 2023 som förklaras av höga resultatnivåer, främst åren 2020, 2021 och 2023. De ägda företagens och kommunalförbundens investeringar uppgick under året till 1,5 mdkr och Trollhättans Stads investeringar uppgick till 0,4 mdkr.

Med planerad fortsatt hög investeringsvolym och högre räntenivåer jämfört med tidigare, samt lägre resultatnivåer för Trollhättans Stad väntas en svagare ekonomisk utveckling i koncernen under kommande år. Förväntad befolkningstillväxt under många år framåt resulterar i ett betydande ökat demografiskt tryck som påverkar koncernens ekonomiska utveckling, främst genom höga investeringsnivåer. Samtidigt ökar inte skatteunderlaget i samma takt som det gjort de senaste åren. Skatteunderlaget ökar istället på en lägre nivå i takt med att konjunkturen går in i en lägre tillväxttakt under 2024. Intäkterna förväntas öka i lägre takt än kostnaderna. Anpassningar behöver därför vidtas inom kommunkoncernen för att en fortsatt god ekonomisk utveckling ska kunna vidmakthållas på sikt och att de finansiella målen uppfylls. Omvärldsfaktorer ökar osäkerheten om kommande års förutsättningar för den ekonomiska utvecklingen både för Trollhättans Stad och koncernen totalt.

Ekonomisk översikt – Trollhättans Stad

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Trollhättans Stad används en analysmodell som utgår från fyra finansiella aspekter; finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Avsikten är att utifrån dessa identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom klargöra om Trollhättans Stad har den goda ekonomiska hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Resultat

Vilken balans har funnits över intäkter och kostnader under året och över tiden?

Kapacitet

Vilken kapacitet har funnits att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Risk

Föreligger några risker som kan påverka resultat och kapacitet?

Kontroll

Vilken kontroll har funnits av den ekonomiska utvecklingen?

Resultat och kapacitet

Årets resultat

Årets resultat uppgick till +319 mkr, vilket är 256 mkr högre än 2022 års resultat som uppgick till +63 mkr.

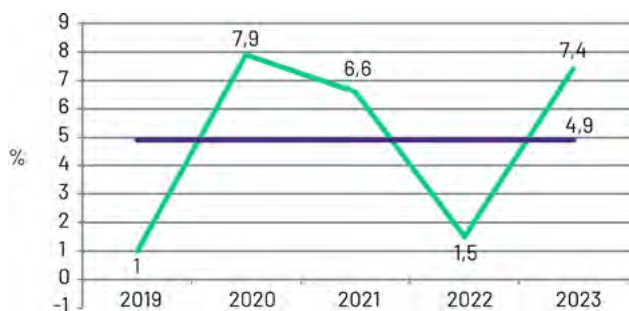
Det är en kraftig ökning av resultatet, särskilt med tanke på höjda pensionskostnader och prisökningar i kombination med ett högre ränteläge. En förklaring till det starka resultatet är en gynnsam utveckling av värdet på placeringsportföljen där värdet återhämtat sig med +98 mkr jämfört med värderegleringen på -262 mkr i bokslutet 2022. Ytterligare en bidragande faktor till ökningen av resultatet är gatukostnadsersättningar om +133 mkr som intäktsförts till följd av att gator, vägar och parker i den nya stadsdelen Stridsberg/Vårvik har färdigställts under året.

Vid eliminering av jämförelsestörande poster såsom realisationsvinster vid försäljning av mark/ tomter och värdepapper, realiserade förluster/vinster i värdepapper, exploateringsresultat, återföring av gatukostnadsersättning och engångsposter uppgår årets resultat till +74 mkr jämfört med föregående år +275 mkr, en försämring med 201 mkr. De största jämförelsestörande posterna för året härleds till gatukostnadsersättning om +133 mkr och värdereglering på placeringsportföljen med +98 mkr.

Nämndernas överskott minskade med -27 mkr från 89 mkr till 62 mkr. Överskottet utgör +1,4 % av nämndernas budget.

Resultat 2021-2023

Resultat	2023	2022	2021
Årets resultat, mkr	319	63	261
Resultat exklusive jämförelsestörande poster, mkr	74	275	226
Årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämningsbidrag, % exklusive jämförelsestörande poster	1,7	6,7	5,8

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämningsbidrag

- Årets resultat/skatteintäkter och utjämningsbidrag
- Årets resultat/skatteintäkter och utjämningsbidrag genomsnitt 5 år

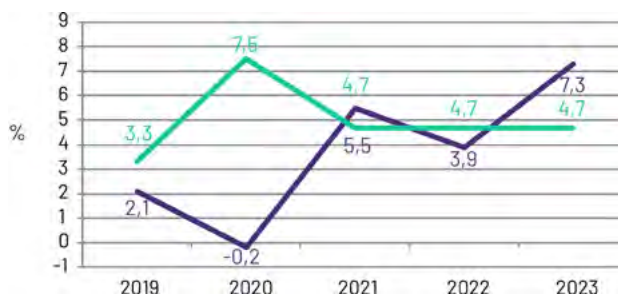
Resultatet relaterat till skatteintäkter och utjämningsbidrag uppgick till 7,4 %, inkluderat jämförelsestörande poster. Det genomsnittliga resultatet för de senaste fem åren har varit 4,9 %. Bidragande orsaker till detta har över perioden varit tillfälliga statliga tillskott, förtida vinst vid försäljning av värdepapper, orealiserade vinster/förluster i värdepapper i placeringsportföljen och försäljning av mark och tomter. Ett resultat på cirka 2 % brukar betraktas som god ekonomisk hushållning. Då kan en normal investeringsnivå skattefinansieras över en längre tidsperiod.

Motsvarande nyckeltal exklusive jämförelsestörande poster för 2023 uppgår till 1,7 % och ett snitt senaste tre åren på 4,7 %. Kommunfullmäktiges målnivå är 1 %.

Skatteintäkter och nettokostnader

Ur ett ekonomiskt perspektiv bör ökningen av skatteintäkter vara högre än nettokostnadsökningen. Skatteintäkter och utjämningsbidrag redovisade ett överskott mot budget med +72 mkr och ökade med 4,7 % jämfört med föregående år. Anledningen till överskottet är en starkare arbetsmarknad än vad som prognostiserades vid budgettillfället.

Verksamhetens nettokostnader ökade totalt med 7,3 %. Nämndernas nettokostnader ökade med 10,0 %. Att verksamhetens nettokostnadsökning är lägre än nämndernas nettokostnadsökning beror främst på att årets intäkt av gatukostnadsersättning inte är nämndspecifik utan ses som en gemensam post. Bidragande till den höga nettokostnadsutvecklingen är högre pensions- och kapitalkostnader. Ökningen av pensionskostnaderna utgör ca 3 % enheter av total nettokostnadsökning. Resterande ökning avser löne- och prisuppräknningar samt ramförstärkningar för särskilda satsningar.

Förändring av verksamhetens nettokostnader och skatteintäkter, utjämningsbidrag

- Nettokostnader
- Skatteintäkter och utjämningsbidrag

Finansnetto

Redovisat finansnetto blev +160 mkr, vilket är +341 mkr högre än 2022 och +96 mkr högre än budgeterat. Ökningen mot 2022 samt budgetöverskottet beror framför allt på värde reglering av värdepappersinnehavet i placeringsportföljen till marknadsvärde per balansdagen, vilket innebar en resultat effekt på +98 mkr.

Trollhättans Stad har en pågående tvist som avser ombyggnationen av Drottningtorget. För tvisten har ingen avsättning gjorts. Ärendet har ännu inte gått vidare till juridisk instans.

Investeringar

Budgeterad nettoinvestering uppgick till 463 mkr, utfallet blev 365 mkr vilket motsvarar en genomförandegrad på 79 %. Avvikelsen mot budget uppgick till 98 mkr vilket främst förklaras av att ett flertal projekt förskjutits i tid. I nettoinvesteringarna ingår utgifter för exploatering om 8 mkr. Årets investeringar är 19 mkr lägre än föregående år. Investeringarna har sedan 2020 legat på höga nivåer, anledningen är investeringar i samband med etablering av den nya stadsdelen Vårvik såsom Stridsbergsbron och gatuutbyggnad på området.

Samhällsbyggnadsnämnden (160 mkr) och kommunstyrelsen (172 mkr) är de nämnder som har högst nettoinvesteringar. De största investeringsprojekten var fastighetsförvärv (104 mkr), Vårvik/Stridsberg/Knorretorpet gatuutbyggnad (28 mkr), Stridsbergsbron (74 mkr), Hjulkvarn (11 mkr), och GC väg Oscarsbron (10 mkr).

Investeringar i verksamhetsfastigheter och vatten och avlopp görs i helägda bolag. Det förklarar att investeringsvolymen är förhållandevis låg jämfört med många andra kommuner.

I MPR/budget anges som mål att resultatet ska vara tillräckligt för att, tillsammans med avskrivningar och försäljning av anläggningstillgångar, långsiktigt finansiera investeringar. Tabellen visar att årets nettoinvesteringar, inkluderat exploateringsprojekt och större infrastrukturprojekt såsom Stridsbergsbron i år inte har kunnat finansieras av resultat och avskrivningar. Summa tillförda medel uppgår till 209 mkr att jämföra med årets investeringar på 365 mkr. Sett över hela perioden 2021-2023 har tillförda medel varit starka till följd av höga resultat men eftersom investeringsnivåerna varit högre har finansieringen inte kunnat ske helt via egna tillförda medel utan delvis även via finansiella värdepapper som förfallit under året.

Finansieringar av investeringar 2021-2023

Finansiering av investeringar (mkr)	2023	2022	2021
Avskrivningar	96	84	82
Resultat exklusive reavinst/orealiserade förluster/gatukostnadsersättning	110	392	282
Försäljning anläggningstillgångar	3	2	9
Summa tillförda medel	209	478	373
./. Nettoinvesteringar	-365	-384	-380
Återstår efter nettoinvesteringar	-156	94	-7

Risk och kontroll

Likviditet ur ett riskperspektiv

Balanslikviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande likviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Vid omvänt förhållande försvagas det finansiella handlingsutrymmet. I jämförelse med 2022 har balanslikviditet och rörelsekapital försvagats.

Balanslikviditet och rörelsekapital 2021-2023

Balanslikviditet och rörelsekapital	2023	2022	2021
Balanslikviditet, %	67	68	89
Rörelsekapital, mkr	-429	-366	-139

*Balanslikviditet: Omsättningstillgångar/kortfristiga skulder.
Rörelsekapital: Skillnad mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder*

Likvida medel (41 mkr) och kortfristiga placeringar (228 mkr) uppgick vid årsskiftet till 269 mkr. Jämfört med föregående år har rörelsekapitalet minskat med -63 mkr till -429 mkr. Anledningen till minskningen av rörelsekapitalet är årets höga investeringsnivåer. På kort sikt har betalningsberedskapen försvagats. Den kortsiktiga betalningsberedskapen säkerställs för Trollhättans Stad och bolagen inom koncernen Trollhättans Stadshus AB genom en gemensam koncernkassa. Trollhättans Stad nettobehållning på likvida medel om koncernkontot elimineras uppgår till -461 mkr jämfört med -349 mkr i bokslutet 2022. Total behållning på koncernkontot uppgick till 502 mkr. Trollhättans Stad har därtill tillgång till checkräkningskredit om 300 mkr.

Soliditet

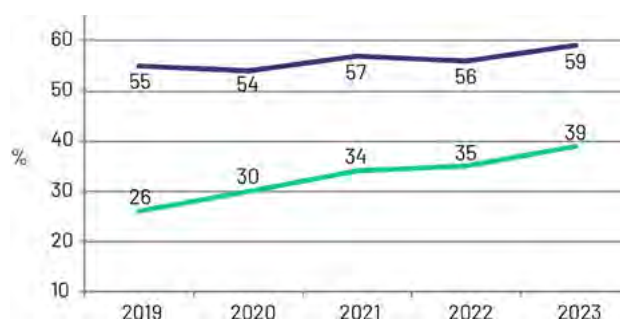
Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. För uppfyllande av god ekonomisk hushållning är det viktigt att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning. Soliditeten är beroende av resultatutvecklingen och förändring av tillgångarna.

Förändringsanalys soliditet i procent 2021-2023

Förändringsanalys Soliditet %	2023	2022	2021
Soliditet enligt balansräkningen	59,2	56,0	57,3
Varav:			
Tillgångsförändring	-3,3	-2,7	-2,8
Förändring av eget kapital	6,5	1,4	5,8
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse	39,0	34,7	34,1

Den redovisade soliditeten har ökat med +3,2 %-enheter jämfört med föregående år. Ökningen beror på årets höga resultat samtidigt som tillgångarna ökat i mindre omfattning, en följd av ett svagare kassaflöde.

Soliditet

■ Redovisad soliditet   ■ Soliditet, inkl. hela pensionsskulden

Soliditeten med hela pensionsskulden, det vill säga även den del som tas upp i ansvarsförbindelse, ökade med 4,3 %-enheter till 39,0 %. Anledningen är årets resultat i kombination med att ansvarsförbindelsen för pensioner inte längre ökar i nominella tal utan amorteras ned genom pensionsutbetalningar.

Soliditeten påverkas av att verksamhetslokalerna är överförda till ett kommunalt bolag. Detta är viktigt att beakta vid jämförelser med andra kommuner.

Pensionsskuld

Den totala pensionsskulden inklusive löneskatt uppgick vid årsskiftet till 1 424 mkr, där 1 053 mkr avser åtaganden före 1998. De redovisas i ansvarsförbindelse enligt kommunal redovisningslag. Under 2020-talet når utbetalningarna från ansvarsförbindelsen sin kulmen.

Pensionsskuld 2021-2023

Pensionsskuld mkr	2023	2022	2021
Pensionsavsättning	371	280	270
Ansvarsförbindelse	1053	1052	1097
Total pensionsskuld	1424	1332	1367

Trollhättans borgensåtaganden ligger jämförelsevis högt med 161,2 tkr per invånare 2023. Av det totala borgensåtagandet på 9,5 mdkr utgör 9,4 mdkr borgen gentemot ägda kommunala bolag.

Under åren 2006–2015 avsattes sammantaget 118 mkr inklusive löneskatt för pensioner i balansräkningen, avseende pensionsåtaganden som uppkommit före 1998. Det var ett avsteg från blandmodellen enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Anledningen var att inte ytterligare skjuta över kostnaden för pensioner intjänade före 1998 på framtida skattebetalare. Den ökade avsättningen innebär inte något större åtagande eller utbetalning, men att en del av ansvarsförbindelsen flyttades in i balansräkningen.

Från och med 2023 redovisas pensionsåtagande helt enligt blandmodellen i enlighet med LKBR. Det innebär att endast det pensionsåtagande som uppkommit från och med 1998 finns upptaget som avsättningar i balansräkningen, resterande pensionsåtagande som intjänades före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Utbetalningar från ansvarsförbindelsen belastar resultatet i takt med att de betalas ut. Jämförelsetalen har i och med rättelsen räknats om retroaktivt så att tabeller och diagram ger en rättvisande bild.

Kommunalskatt

Den totala kommunalskatten i Trollhättan uppgick 2023 till 33,84 % av den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten. Den primärkommunala skatten var 22,36 % medan skatten till Västra Götalandsregionen var 11,48 %. Genomsnittlig primärkommunal skatt i regionen var 21,37 % och i riket 20,67 %.

Borgensåtagande för lån

En borgenspolicy finns antagen. Kommunfullmäktige fastställer vid behov ett totalt rambelopp för borgensåtaganden för stadens majoritetsägda bolag och hur stor del som kan disponeras av respektive bolag. Något totalt rambelopp har inte fastställts av kommunfullmäktige. Det totala borgensåtagandet för majoritetsägda kommunala bolag uppgår till 9 378 mkr, en ökning med 8,9 % jämfört med föregående år. Det totala borgensåtagandet uppgår till 9 520 mkr.

Borgensåtagande 2021–2023

Borgensåtagande mkr	2023	2022	2021
Egna bolag	9 378	8 614	8 431
Bostadslån egna hem	0	0	7
Föreningar	141	143	143
Övrigt	0	0	92
Totalt borgensåtagande	9 520	8 757	8 673

Trollhättans borgensåtaganden ligger jämförelsevis högt med 161,2 tkr per invånare 2023. Av det totala borgensåtagandet på 9,5 mdkr utgör 9,4 mdkr borgen gentemot ägda kommunala bolag. En förklaring till den höga nivån är att staden har lagt verksamhetslokaler och VA-verksamheten i de helägda bolagen. Den analys som gjorts visar att den allra största delen skulle kunna ersättas av normal pantsäkerhet, varför risken i åtagandena bedöms som låg. Staden har i huvudsak valt att ersätta annan säkerhet med kommunal borgen, då man som ägare ändå ytterst står risken. Stadens borgensåtagande ökar och kommer att öka kommande år på grund av investeringar i de helägda kommunala bolagen. Koncernen är inne i en period med stora investeringar som bland annat beror på att staden växer och kommer att fortsätta växa kommande 10 år enligt stadens befolkningsprognos. Enligt finansiell analys till och med år 2030 sker en utplaning av koncernens långfristiga låneskuld från och med mitten av 2020-talet.

Finansiell profil

Ett kompletterande perspektiv till den finansiella analysen är att undersöka hur staden befinner sig finansiellt och har utvecklats i förhållande till andra kommuner. Kommunforskning i Väst sammanställer årligen den finansiella profilen för länets samtliga kommuner. Den speglar ekonomin ur fyra perspektiv (resultat, kapacitet, risk, kontroll) med åtta nyckeltal.

Profilen för 2023 presenteras under hösten 2024 och det är därmed Trollhättans profil för 2022 som redovisas här. Värdena är relativa utifrån en normalfördelningskurva där fem är kommundgruppen med starkast värden och ett svagast.

Kommuner ska bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning och en förutsättning för att uppnå det ur ett finansiellt perspektiv är att balansen mellan kommunens löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultatet före extraordinära poster, vilket i förhållande till verksamhetens kostnader bör ligga mellan 2-3 % över en längre tidsperiod. Trollhättan redovisade under 2020 ett resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader på 7,0 %. Det sjönk till 6,0 % under 2021, för att under 2022 försvagas till 1,4 %. Det innebar en förändring under perioden med -5,6 procentenheter. Förklaringen till den kraftiga resultatförsvagningen var stora orealiserade kursförluster på 262 mkr 2022. För kommunerna i länen uppgick motsvarande genomsnittligt resultat till 4,1 % under 2020. Under 2021 förbättrades det till 6,1 % och till 2022 försämring till 4,7 %. Det innebar en förbättring under perioden med 0,6 procentenheter. Slutsatsen av ovanstående är att Trollhättan uppvisade en svagare resultatutveckling mellan 2020 och 2022 och ett lägre resultat under 2022 jämfört med snittet i länen. Sett över hela perioden 2020-2022 uppgick den genomsnittliga resultatnivån till 4,8 %. Snittet i Västra Götaland och Hallands kommuner uppgick under samma period till 5,0 %. En viktig förklaring till det förbättrade resultatet mellan 2020 och 2022 var en oväntad snabb återhämtning av den svenska ekonomin med ökade skatteintäkter till följd. En annan viktig förklaring var att kommunerna erhöll statsbidrag för att hantera Covid-19. För många kommuner innebar också Covid-19 minskade kostnader

inom ett antal verksamheter. Därtill har också försäljningar av anläggningstillgångar och exploateringstillgångar bidragit till de goda resultaten under perioden.

Trollhättans resultatutveckling under perioden innebar en 3:a i den finansiella profilen 2022, oförändrat jämfört med de två föregående åren.

Nedan jämförs Trollhättan med övriga kommuner i Västra Götaland och Hallands län. I polärtdiagrammet för 2022 syns en tydlig försvagning i nyckeltalen resultat före extraordinära poster och skattefinansiering av investeringar. Båda nyckeltalens låga värden under 2022 förklaras av stora orealiserade kursförluster på grund av börsens nedgång under 2022.

Budgetutfall

Årets resultat uppgick till +319 mkr vilket innebar en budgetavvikelse om +285 mkr. De större budgetavvikelserna var: Finansnetto +96 mkr skatteintäkter och utjämningsbidrag +72 mkr, nämnderna +62 mkr, centrala anslag för särskilda åtgärder/oförutsett +35 mkr och gemensamma poster +16 mkr.

Prognossäkerhet och budgetföljsamhet

En god prognossäkerhet innebär att det finns goda förutsättningar till att anpassa sig efter förändrade förutsättningar. Budgetföljsamhet är ett annat mått på finansiell kontroll.

Budgetföljsamhet 2021-2023

Budgetföljsamhet	2023	2022	2021
Avvikelse nämnder exklusive exploatering (mkr)	62	89	105
Avvikelse nämnder/verksamhetens kostnader (%)	1,5	2,3	2,7
Avvikelse årets resultat (mkr)	285	33	247
Avvikelse årets resultat exklusive jämförelsestörande poster (mkr)	178	259	230
Avvikelse årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/ verksamhetens kostnader (%)	4,3	6,7	6,2

Budgetavvikelsen efter att jämförelsestörande poster har eliminerats uppgår till +178 mkr och motsvarar 4,3 % i förhållande till verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen förklaras av högre skatteintäkter och lägre verksamhetskostnader än budgeterat.

Nämndernas totala budgetavvikelse uppgick till +62 mkr. Budgetavvikelsen motsvarar 1,5 % av verksamhetens nettokostnader. De största budgetavvikelserna redovisar utbildningsnämnden (+23 mkr), kommunstyrelsen (+18 mkr) samt omsorgsnämnden (+17 mkr).

I aprilrapporten var nämndernas prognos av budgetutfallet +19 mkr och i augustirapporten +19 mkr. I bokslutet blev det slutliga budgetutfallet +62 mkr. Den stora skillnaden mellan augustirapporten och bokslutet återfinns hos kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och omsorgsnämnden. Analys av nämndernas överskott återfinns under avsnittet "Nämnderna".

Prognosen för årets resultat i resultaträkningen var i aprilrapporten +102 mkr och i augustirapporten +156 mkr. I bokslutet blev årets resultat +319 mkr. Förklaringen till resultatförbättringen i bokslutet jämfört med augustirapporten om +163 mkr är främst finansnetto (+101 mkr), nämnderna (+43 mkr). Förbättringen i finansnettot förklaras av en värde regleringen i finansiella värdepapper.

Intern kontroll

Förvaltningarnas internkontrollplaner för 2023 föregicks av en risk- och väsentlighetsanalys. I den prioriterades vilka områden som skulle kontrolleras. Nämnderna har kontrollerat verksamhetsrelaterade och ekonomiska granskningsområden.

Därtill fanns gemensamma punkter som kontrollerats av nämnderna.

Sammantaget bedöms att arbetet med intern kontroll håller en godtagbar nivå. Vissa brister i rutiner har identifierats som behöver åtgärdas av nämnderna.

Årets resultat uppgick till +319 mkr vilket innebar en budgetavvikelse om +285 mkr.

Uppföljning av finansiella mål för en god ekonomisk hushållning för kommunen

En långsiktig stark ekonomi sträcker sig längre än balanskravets nollresultat. Balanskravet är därför en miniminivå. Ett överskott är nödvändigt för att ha en beredskap mot oväntade händelser (buffert) och för att finansiera investeringar. Av Trollhättans Stads tre finansiella mål har två uppfyllts. Det innebär att god ekonomisk hushållning inte uppnås 2023. Tabellen visar Trollhättans Stad finansiella mål och utfall:

Finansiella mål	Indikator	Utfall finansiella nyckeltal bokslut 2023	Utfall finansiella nyckeltal bokslut 2022	Finansiellt nyckeltal uppfyllt, Ja eller Nej
-----------------	-----------	---	---	--

Resultatmål - Resultatnivån bör, tillsammans med avskrivningar och försäljningar, finansiera en normal investeringsnivå och klara svängningar i kostnader och intäkter över en konjunkturcykel. En resultatnivå på 1 % krävs för att klara investeringsnivån (i genomsnitt på 120 mkr per år), exkluderat exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt. En genomsnittlig resultatnivå på 1 % är en miniminivå för att kunna uppnå god ekonomisk hushållning.

Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till 1 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag	Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter och utjämningsbidrag. I snitt senaste 3 åren	4,7 %	5,9 %	Ja
---	--	-------	-------	----

Kapacitetsmål - Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har staden.

Soliditeten med fullfondering av pensioner ska öka eller hållas oförändrad	Soliditet enligt fullfonderingsmodellen	39,0 %	34,7 %	Ja
--	---	--------	--------	----

Investeringsmål - En självfinansieringsgrad på 100 % innebär att staden finansierar investeringar med intäkter (skatt), vilket innebär att stadens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks och soliditeten förbättrats. En självfinansieringsgrad under 100 % innebär att investeringarna får finansieras med minskade likvida medel alternativt minskade placeringar eller upptagande av nya lån. Det innebär ökade finansiella kostnader och mindre pengar till verksamheten och att kommunens långsiktiga handlingsutrymme försvagas. Målet är ett genomsnitt på 100 % självfinansieringsgrad över mandatperioden.

Nettoinvesteringar ska finansieras med egna medel	Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar* *Med undantag för exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt	68 %	244 %	Nej
---	--	------	-------	-----

Resultatmål uppfylls. Resultatet justerat med jämförelsestörande poster i snitt senaste tre åren uppnås 4,7 %.

Kapacitetsmål uppfylls. Soliditeten inkluderat samtliga pensionsförpliktelser ökar med 4,3 procentenheter och uppgår till 39,0 % jämfört med föregående år 34,7 %. Ökningen beror främst på ett starkt resultat men även att ansvarsförbindelser inte längre ökar utan amorteras ned genom pensionsutbetalningar.

Investeringsmål uppfylls inte. Årets nettoinvesteringar uppgår till 365 mkr. Exkluderat gatukostnadsersättning, exploateringsprojekt och investeringar i Stridsbergsbron uppgår investeringarna till 256 mkr. Årets resultat är starkt men i egna tillförda medel undantas resultatpåverkande poster som inte har någon likvid effekt, exempelvis gatukostnadsersättningen och värde regleringen av finansiella värdepapper. Resultatet rensat från ej likviditetspåverkande poster i förhållande till årets nettoinvesteringar innebär en självfinansieringsgrad på 68 %.

Sammanfattande bedömning av finansiell ställning och utveckling

Trollhättans Stad har sammantaget under de senaste fem åren visat en god balans mellan kostnader och intäkter. Redovisat resultat under femårsperioden uppgår till i genomsnitt 4,9 % av skatteintäkter, statsbidrag, utjämning och statsbidrag.

Efter eliminering av jämförelsestörande poster uppgår motsvarande nyckeltal till 4,7 % i snitt senaste 3 åren. Under samma period har höga resultat hjälpt till att stärka soliditeten, ett mått på den finansiella styrkan på lång sikt, med närmare 5 procentenheter. Trollhättans Stad har sedan 2020 en tillfälligt förhöjd investeringsnivå till följd av investeringar i en ny bro och stadsdel. Stadens starka ekonomiska ställning har under perioden hjälpt till att finansiera investeringarna och sedan 2020 har därmed investeringsmålet, det vill säga egenfinansiering av investeringar, kunnat uppfyllas. Det mönstret bryts i år då tillförda medel inte räcker fullt ut för att finansiera årets investeringsnivå vilket innebär att finansiering till viss del har skett genom att nyttja likviditet från finansiella värdepapper. Därtill märks också en försvagad kortfristig betalningsberedskap. Sammantaget har de finansiella målen enligt definitionen av god ekonomisk hushållning inte uppfyllts 2023.

De närmsta åren förväntas det finansiella läget bli ansträngt. Trollhättans Stad står inför utmaningar som ökade investeringar och resursbehov till följd av befolkningsförändringar. Det innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka betydligt snabbare än tidigare. Enligt prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner kommer det bli en utmaning att få skatteunderlagets tillväxt att räcka för att möta de ökade kostnaderna i verksamheten.

Framtidens utmaningar kommer därför att handla om att effektivisera verksamheter för att möta ökade volymer med bibehållen kvalitet utan att kostnaderna ökar i samma takt.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Enligt gällande normering redovisas balanskravsutredningen nedan. Balanskravsutredningen utgår från årets resultat enligt resultaträkningen som justeras för samtliga realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar samt återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper. Efter dessa justeringar redovisas ett resultat efter balanskravsjusteringar. Om resultatet medger och fullmäktige så beslutar görs därefter en reservering till resultatutjämningsreserven alternativt lyfts medel fram från resultatutjämningsreserven för att hantera negativa resultat efter balanskravsjusteringar.

Balanskravet uppfylls

Balanskravet uppfylls för 2023. Kommunen förfogar över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 123 mkr. Tabellen visar balanskravsutredningen med jämförelse två år tillbaka.

Balanskravsutredning 2021-2023

Balanskravsutredning, mkr	2023	2022	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	319	63	261
- Samtliga realisationsvinster	-2	-2	-9
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	262	30
-/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-98	0	0
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	219	323	282
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	-6	-5
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
= Balanskravsresultat	219	317	277

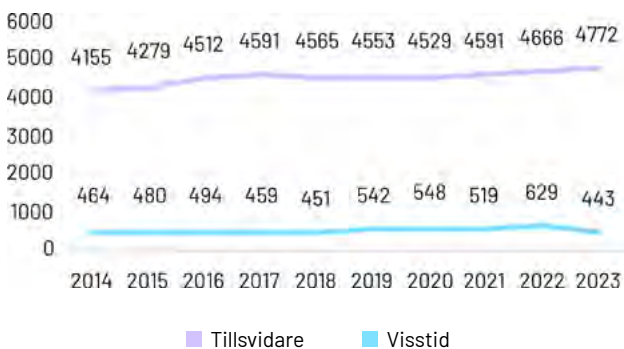
Väsentliga personalförhållanden

Anställda

Antal månadsanställda i koncernen

Antal månadsanställda i respektive koncernbolag	Män	Kvinnor	Totalt
Arena Älvhögsborg	19	26	45
AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag	73	53	126
Fyrstads Flygplats AB	13	6	19
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	40	17	57
Kunskapsförbundet Väst	221	418	639
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)	206	24	230
Trollhättan Exploatering AB	3	1	4
Trollhättans Energi AB	150	64	214
Trollhättans Stad	1 099	4 116	5 215

Antal anställda Trollhättans Stad

Antalet tillsvidareanställningar ökar i staden och uppgår i december 2023 till 4 772 personer. Visstidsanställningar har däremot minskat till 443.

Trollhättans Stad fortsätter att vara en kvinnodominerad arbetsplats. 79 % av alla månadsanställda är kvinnor, dock med ganska stora variationer mellan förvaltningarna. 73 % av stadens chefer är kvinnor.

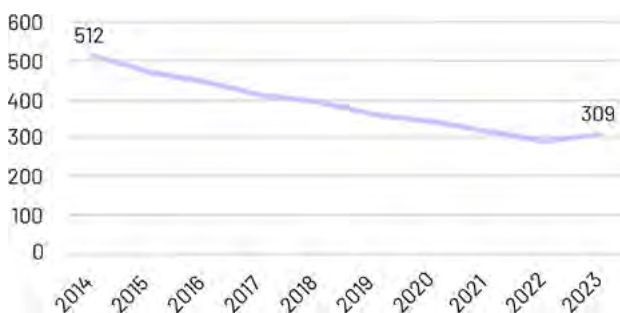
Åldersfördelning

När det gäller åldersstrukturen bland de tillsvidareanställda syns inga dramatiska förändringar under året. Noterbart är dock att antalet medarbetare över 60 år nu ökat tre år i rad och att medarbetare i åldrarna 30–39 blir fler för sjätte året i rad. Medelåldern i staden är 44 år bland tillsvidareanställda, med en sjunkande trend.

Sysselsättningsgrad och timmar av timanställda

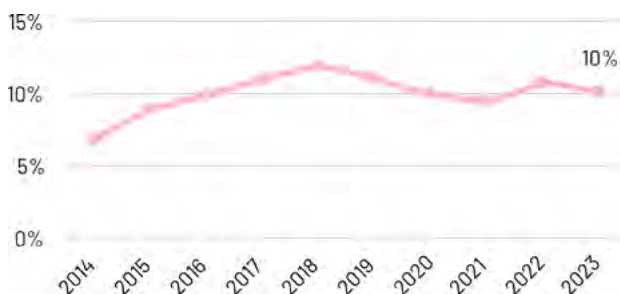
Sedan 2015 har alla anställda i staden, genom ett politiskt beslut, rätt till heltid. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden har sakta men stadigt ökat sedan dess och är nu uppe i 96 %. Staden har även som ambition att minska antalet timmar av timanställda. Sedan 2014 har användandet minskat med cirka 40 %. De senaste åren har dock frågan blivit mer komplex. Ökad brist på viktig kompetens inom bland annat omsorgen har gjort att timvikarier inte kunnat anställas i den omfattning som behövts, vilket bedöms ha lett till ett ökat övertidsuttag. Under 2023 ökade nyttjandet av timanställda med motsvarande 19 årsarbetare. En preliminär förklaring är att flera verksamheter lyckats att tillgodose vikariebehovet bättre under 2023, samtidigt som behoven ökat inom vissa verksamhetsområden, till exempel LSS.

Timmar av timanställda, årsarbeten

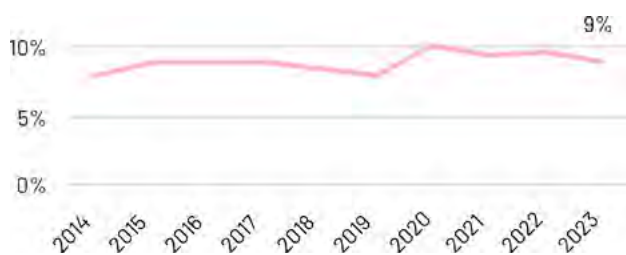
Personalomsättning

Personalomsättningen (10 %) vände nedåt igen under 2023 efter en tillfällig uppgång under 2022. Högst är omsättningen inom omsorgsförvaltningen och lägst inom kultur- och fritidsförvaltningen och serviceförvaltningen.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i Trollhättans Stad

Sjukfrånvaron sjunker inom samtliga åldersgrupper och för både kvinnor och män. Nivåerna närmar sig nu förpandemiska nivåer, framför allt gällande korttidsfrånvaron. Sjukfrånvaron som varat längre än 14 dagar stiger dock.

Långtidssjukfrånvaro

Långtidssjukfrånvaro andel (%) >60 dagar	2021	2022	2023
Långtidssjukfrånvaro	44,6	42,2	47,2

Total sjukfrånvaro

Total sjukfrånvaro (%) per åldersgrupp	2021	2022	2023
29 år och yngre	8,6	8,3	7,6
30-49 år	9,3	9,1	8,9
50 år och äldre	10,2	10,9	10,5

Sjukfrånvaro i koncernen

Sjukfrånvaro i respektive koncernbolag, %	Män	Kvinnor	Totalt
Arena Älvhögsgborg	1,9	10,4	6,6
AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag	2,2	8,0	5,1
Fyrstads Flygplats AB	2,0	5,0	2,0
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	2,1	2,0	2,1
Kunskapsförbundet Väst	4,0	6,0	5,3
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)	4,1	3,4	3,9
Trollhättan Exploatering AB	0,0	0,3	0,3
Trollhättans Energi AB	2,8	3,5	3,0
Trollhättans Stad	6,9	9,6	9,0

Löneöversyn

Löneöversynen 2023 genomfördes enligt plan förutom att tidplanen reviderades med en månad. Utbetalning blev i maj månad med retroaktivitet från 1 april. Medarbetare inom Kommunals avtalsområde samt deras medlemmar fick sin nya lön utbetald i juni månad med retroaktivitet från 1 april. Detta som en följd av att deras löneavtal hade ett garanterat utfall som utgick ifrån det märke som parterna inom industrin förhandlade fram under våren.

Inför 2023 års löneöversyn hade arbetsgivaren flertalet kompetensutvecklingsinsatser för att stärka arbetet med vår löneöversynsprocess och lönemodell "Ny lön". Nya chefer bjöds in till utbildning och det genomfördes även utbildningsinsatser som samtliga chefer kunde anmäla sig till. En stor satsning har genomförts där HR har medverkat i samtliga samverkansgrupper på verksamhets-, förvaltnings- och central nivå för att stötta förvaltningarna i att göra en ordentlig löneanalys i samverkan med fackliga parter under hösten.

Arbetsmiljö

I januari påbörjades ett projekt i syfte att kvalitetssäkra det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). I en förstudie identifierades ett behov av mer likriktat och förenklat arbete samt tydliggjord administration kring SAM. En SAM-rapport har sedan tidigare utformats och testats av Utbildningsförvaltningen och beslut togs om att implementera den på samtliga förvaltningar inom staden. Det nya arbetssättet förväntas även öka möjligheterna att aggregera resultat och analyser till överliggande nivåer i organisationen.

Arbetsmiljöutbildning grund - digital grundutbildning med uppföljande fortsättningsutbildning för främst nya chefer och skyddsombud genomfördes där kursledningen består av representanter från arbetsgivaren och de fackliga organisationerna.

En arbetsmiljöutbildning för samtliga samverkansgrupper genomfördes vid två tillfällen med fokus på det nya samverkansavtalet.

Flera insatser för främjad och ökad hälsa samt rehabilitering har genomförts, däribland skraddarsydda inspirationstillfällen i samarbete med Arena Älvhögsgborg, yoga, mediyoga, och inspirationsträffar för Hälsoinspiratörer.

Hållbar Hälsa är en riktad insats för att öka frisknärvaro och sänka ohälsotalen på individnivå. Det övergripande målet med insatsen har varit att stärka fysisk och psykisk hälsa samt ge ökad kunskap för hållbar livsstil och arbetsförmåga. Målgruppen har varit medarbetare i riskzon för ohälsa och/eller sjukskrivning. Insatsen har innehållit såväl fysisk träning som yoga/återhämtning och har kompletterats med individuell coaching för en hållbar livsstil och hållbara förändringar. Deltagarna har deltagit i insatsen under 10 veckor.

Insatsen "Friska Vindar Trollhättans Stad" erbjöds till personer med långvarig ohälsa. Syftet har varit att genom stöd och aktiviteter öka medarbetarens hälsa och livskvalitet med förhoppningen att närma sig eller återgå i arbete. Aktiviteter som erbjudits är: avslappningsyoga, promenadgrupper och mental träning.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en stor utmaning för organisationen. För att kunna planera, genomföra och följa upp olika aktiviteter, har det under året arbetats vidare med processen för strategisk kompetensförsörjning.

Personalutskottet beslutade att tillföra medel för en projektledare som skall arbeta med strategisk kompetensförsörjning. Projektledaren skall utgöra en resurs som samordnar arbetet för att tydliggöra behov och insatser, både på stadsövergripande och verksamhetsspecifik nivå. Arbetet har under 2023 bland annat bestått av workshops med samtliga förvaltningars ledningsgrupper, utvecklingsledare och fackliga representanter. Resultatet av workshoparna utgör en plan och prioritering för insatser under 2024.

Under 2023 har stadsdirektörens ledningsgrupp antagit stadens ledarplattform, inom ramen för denna har ett utvecklingsprogram lanserats och under året utsågs 16 ambassadörer som genomförde programmet i Utvecklande ledarskap (UL), dessa personer kommer att vara medskapare i det fortsatta arbetet med att vidareutveckla ledarplattformen.

En arbetsgrupp med representanter från förvaltningarna har tillsatts för att utveckla chefsforum. Under året har den röda tråden varit arbetsglädje där Psykologifabriken har lett arbetet med 8 principer för framgångsrika team.

Även i år genomfördes ett goda-exempel-seminarium där förvaltningarna presenterade olika insatser kopplat till kompetensutveckling och omställning.

Personalutskottet har under 2023 beviljat medel för kompetensutvecklingsprojekt för 4,8 mkr. Insatserna har varit av olika karaktär inom organisationen tex ledarutveckling, HBTQI-certifiering, handledning och psykisk ohälsa.

Omställningsfonden har under perioden 2021–2023 finansierat insatser motsvarande 3,2 mkr. Insatserna har varit på individ-, grupp- och organisationsnivå för att möjliggöra kompetensflyttningar. Några exempel på insatser är utbildning i yrkessvenska inom omsorgsförvaltningen, bemötande och kommunikation inom kultur- och fritidsförvaltningen och kompetensväxling från barnbiträde till barnskötare inom utbildningsförvaltningen.

Jämlikhet och mångfald

Under 2023 har två centrala styrdokument framarbetats: plan för aktiva åtgärder, som har i syfte att tydliggöra mål och aktiviteter för stadens jämlikhetsarbete samt policy för jämlikhet. Båda styrdokumenterna har under hösten samverkats och beslutats om i central samverkansgrupp och i Kommunstyrelsen.

Året startade med en enkät till stadens chefer i syfte att mäta engagemang samt kunskapsnivåer inom området jämlikhet och mångfald. Enkätresultatet blev underlag till beslutet om en kunskaphöjning i Inkluderande Ledarskap. Genom medel från personalutskottet gavs möjligheten att anordna två utbildningstillfällen med hjälp av företaget Includer. Insatsen genomfördes under det fjärde kvartalet och ett 80-tal chefer deltog.

I februari deltog Trollhättans Stad i Sveriges största jämställdhetskonferens, "Forum Jämställdhet" i Malmö, och när det i juli arrangerades Pride deltog Trollhättans Stad i Pride-tåget och agerade som ambassadörer.

Inom Trollhättans Stad sker en samordning av En vecka fri från våld under vecka 47 och uppmärksammar frågan på flera sätt; chefs- och medarbetarutbildningar, marknadsföringsmaterial samt APT-material.

Trollhättans stad deltog i Pride-tåget och agerade som ambassadörer.

Förväntad utveckling

Ekonomiska ramar 2024 och 2025, koncernen

	Resultat, mkr ¹⁾ 2024	Resultat, mkr ¹⁾ 2025	Investeringar netto, mkr 2024	Investeringar netto, mkr 2025	Soliditet, % 2024	Soliditet, % 2025
Trollhättans Stad ²⁾	-117	17	227	186	34	36
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag ³⁾	22	22	417	799	18	18
Trollhättan Energi AB	54	23	657	823	51/17 ⁴⁾	46/15 ⁴⁾
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	57	31	551	657	12	11
Trollhättan Exploatering AB	-3,5	8,6	24	5	6	10

1) Resultat efter finansiella poster 2) Soliditet inklusive hela pensionsskulden 3) exklusive ev. avyttringar 4) Soliditet exkl. kommunal service

- Trollhättan kommun har ett attraktivt läge i Trestad (Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg) med närhet till regionens största stad Göteborg. En högskola och en flygplats i kommunen skapar extra attraktion. Kommunen befinner sig i ett expansivt skede och har som målsättning att på sikt växa i befolkning.
- En växande kommun som Trollhättan behöver mer kommunal service i form av förskolor, skolor, idrottshallar, lokaler för fritids- och kulturverksamhet, vård- och omsorgsboenden med mera. Detta gör att det är fortsatt hög aktivitet på byggnation av nya kommunala verksamhetslokaler kommande år.
- Byggnationen av en ny bro över Göta älv, Stridsbergsbron, invigdes i juni månad 2023. Bron ansluter till den nya stadsdelen Vårvik väster om älven. Färdigställande av anslutningsväg till bron vid Hjulksvarn färdigställdes i början av året.
- Arbetet inom Agenda 2030 sker i tre huvudprocesser; gemensam färdplan för social hållbarhet, kommande Färdplan klimat och bred samverkan för biologisk mångfald. De tre huvudprocesserna innebär att prioriterade områden identifieras gemensamt mellan förvaltningar och bolag.
- Prioriteringen Färdplan klimat, har inletts med en förankringsprocess och sammansättning av en processgrupp med representanter från förvaltningar och bolag. En del som kommer vara viktig framöver handlar om arbetet med cirkularitet.
- Trollhättans Stad har flera pågående och planerade exploateringsprojekt för bostäder, bland annat i de nya stadsdelarna Lärketorget, Vårvik samt Hults Höjd.
- År 2023 färdigställdes huvudgatan genom stadsdelen Vårvik och Stridsbergsbron öppnades för trafik. Stridsbergsbrorget invigdes tillsammans med filfabriken.
- Trafikverket har en pågående utredning om hur en ny slussled ska dras vilket kan få stora konsekvenser för invånarna, natur- och kulturmiljöer. Beslut förväntas komma under år 2024.
- Mycket av det arbete som startats upp och pågått under 2023 kommer att fortgå under 2024. En central del kommer handla om strategisk fysisk planering där arbetet med ny kommunövergripande översiktsplan intensifieras samtidigt som pågående projekt så som fördjupad översiktsplan för Trollhättans landsbygder, planprogram för Sydöstra stadsdelarna och gestaltad livsmiljö fortgår eller färdigställs. Under våren 2024 kommer även ett antal av de pågående utredningarna och analyserna färdigställas. Inom ramen för arbetet med översiktsplan kommer även ett antal nya fördjupningsarbeten och analyser att startas upp, till exempel utvecklingsinriktning för området Stallbacka. I samband med pågående översiktsplanarbetet kommer en markstrategi tas fram dels för stadens befintliga markinnehav, dels identifiera intressanta strategiska förvärv.
- Framtagande av en ny bostadsförsörjningsplan kommer initieras och synkroniseras med övrigt planarbete, enligt lagkrav behöver en ny Bostadsförsörjningsplan antas senast 2026. Ett viktigt första steg i arbetet är ta fram en analys som ligger till grund för riktlinjer och mål kring bostadsbyggande och bostadsförsörjning.

- Ett prioriterat arbete är att få fram detaljplaner för villor, radhus, kedjehus och flerfamiljshus för att ha färdig planlagd tomtmark att tillgå när marknaden vänder uppåt. Ett speciellt fokus kommer att läggas på att få ut 15–20 radhus i befintlig detaljplan i Hjulksvarnelund på marknaden som ett komplement till de planerade flerfamiljshusen i stadsdelen Vårvik med en ambition om en byggstart under 2025.
- Extra kraft kommer läggas på att detaljplanlägga ytterligare verksamhetsmark i Stallbacka för att möta intresset som finns från olika aktörer att etablera sig i området.
- Det ekonomiska utrymmet är en grundförutsättning för att bedriva välfärdstjänster inom den kommunala verksamheten. De kommande åren från och med år 2024 ser utmanande ut för att skapa ett ekonomiskt utrymme för att bedriva nuvarande verksamhet utifrån de finansiella målen. Det demografiska trycket kommer att öka under lång tid framåt och intäkter i form av skatteintäkter och generella statsbidrag ser inte ut att växa i samma takt som förväntad kostnadsutveckling. Pensionskostnaderna är också mycket höga både år 2023 och 2024 på grund av ett nytt pensionsavtal och den höga inflationen. Ett sätt att lösa finansieringsgapet på sikt är att bedriva verksamheten effektivare och bland annat utnyttja potentialen i möjligheten att digitalisera olika processer och arbetsmoment och utnyttja ny teknik som till exempel AI. Utöver det kommer det att krävas ytterligare kostnadsanpassningar inom kommunens verksamheter.

Trollhättan har ett attraktivt läge i Trestad (Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg) med närhet till regionens största stad Göteborg. En högskola och en flygplats i kommunen skapar extra attraktion. Kommunen befinner sig i ett expansivt skede och har som målsättning att på sikt växa i befolkning.

Finansiella rapporter

Här redovisas resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys med noter. En sammanställning av kommunens intäkter och kostnader i cirkeldiagram samt en ekonomisk översikt som visar resultat- och balansräkning fördelat på kommunen och koncernens bolag.

Resultaträkning och kassaflödesanalys	52
Balansräkning	53
Noter med redovisningsprinciper	55
Intäkter och kostnader	65
Ekonomisk översikt – koncernen Trollhättans Stad	66

RESULTATRÄKNING

Mkr	Noter	Budget 2023	Kommun Bokslut 2023	Bokslut 2021	Koncern	
					Bokslut 2023	Bokslut 2022
Verksamhetens intäkter	3, 6		890	735	2 657	2 209
Verksamhetens kostnader	4, 6, 11	-4 172	-4 941	-4 518	-5 849	-5 325
Avskrivningar	5	-93	-96	-84	-600	-516
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-4 265	-4 147	-3 866	-3 792	-3 633
Skatteintäkter	7	3 178	3 250	3 109	3 250	3 109
Generella statsbidrag o utjämning	8	1 056	1 056	1 002	1 056	1 002
VERKSAMHETENS RESULTAT		-31	159	245	514	478
Finansiella intäkter	9, 6	109	212	91	192	68
Finansiella kostnader	10, 6	-45	-52	-273	-204	-363
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		34	319	63	502	183
Extra ordinära poster		0	0	0	0	0
Minoritetens andel i årets resultat		0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT*		34	319	63	502	183
*Inklusive exploateringsresultat						
varav exploateringsresultat		-7	-12	-24		
varav gatukostnadsersättning		-131	-133	0		
varav realiserade vinster/förluster i värdepapper		0	-98	262		
ÅRETS RESULTAT exklusive exploateringsresultat, gatukostnadsersättning och realiserade vinster/förluster i värdepapper		-104	77	301		

KASSAFLÖDESANALYS

Mkr	Noter	Budget 2023	Kommun Bokslut 2023	Bokslut 2022	Koncern	
					Bokslut 2023	Bokslut 2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		34	319	63	502	183
Justering för ej likviditetspåverkande poster	12	47	-39	346	878	635
Övriga likviditetspåverkande poster	12	29	15	62	15	62
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		72	-134	-124	-268	990
Ökning/minskning av förråd och varulager			8	-10	-25	
Ökning/minskning av kortfristiga skulder			-36	23	-133	
Kassaflöde från löpande verksamhet		182	133	359	969	1 870
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i materiella anläggningstillgångar		-463	-373	-399	-1 879	-1 450
Övrig investeringsinkomst / investeringsbidrag materiella anläggningstillgångar		1	8	15	8	15
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	13	0	3	2	95	19
Förvärv av finansiella tillgångar		0	-6	-305	-6	-305
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-462	-368	-687	-1 782	-1 721
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån		0	0	200	789	-503
Amortering av långfristiga skulder		0	0	0	-70	-5
Förändring av skulder för finansiell leasing		0	-1	-2	-1	-2
Förändring långfristiga fordringar	17,18	213	211	-209	98	61
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		213	210	-11	816	-449
Årets kassaflöde		-67	-25	-339	3	-300
Likvida medel vid årets början		66	66	405	163	221
Likvida medel vid årets slut		0	41	66	166	-79

BALANSRÄKNING

Mkr	Noter	Budget 2023	Kommun		Koncern	
			Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	14		15	9	18	13
Materiella anläggningstillgångar		2 288				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	15		2 008	1 740	10 865	10 796
Maskiner och inventarier	16,29		175	171	2 505	1 392
Finansiella anläggningstillgångar	17,18	2 045	2 150	2 258	1 830	1 920
Summa anläggningstillgångar		4 333	4 348	4 178	15 218	14 121
Omsättningstillgångar						
Förråd, lager och exploateringsfastigheter	19	32	24	32	101	76
Fordringar	20	513	572	585	665	545
Kortfristiga placeringar	21	218	228	80	228	80
Kassa och bank	22	0	41	66	166	163
Summa omsättningstillgångar		769	865	764	1 160	863
SUMMA TILLGÅNGAR		5 102	5 213	4 942	16 378	14 984
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Ingående eget kapital						
Därav avsatt till resultatutjämningsreserv		2 769	2 769	2 705	3 710	3 529
Årets resultat		34	319	63	502	183
Övrig förändring av eget kapital					0	-3
Minoritetsintressen					0	0
Eget kapital vid årets slut	23	2 802	3 088	2 769	4 212	3 710
Därav avsatt till resultatutjämningsreserv			123	118		
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	364	371	280	406	303
Andra avsättningar	25	6	4	6	223	213
Summa avsättningar		370	376	286	629	516
Skulder						
Långfristiga skulder	26	662	456	757	7 649	6 737
Kortfristiga skulder	27	1 268	1 294	1 130	3 888	4 021
Summa skulder		1 930	1 750	1 887	11 537	10 758
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		5 102	5 213	4 942	16 378	14 984
Panter och ansvarsförbindelser						
Panter och därmed jämförliga säkerheter						
Ansvarsförbindelser			0	0	502	502
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	28	917	1 053	1 052	1 053	1 052
Övriga ansvarsförbindelser	28		9 520	8 757	246	246

Edsborgs Idrottsplats är en av flera idrottsanläggningar som drivs i Trollhättans stads regi.

Noter

Redovisningsprinciper

Not 1.

Kommunens redovisning upprättas i enlighet med kommunallagen, lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. På några punkter, görs vissa avsteg från rekommendationer från normgivande organ. Dessa avsteg kommenteras nedan under respektive rubrik.

Periodisering

Beloppsgränsen för väsentligt värde vid periodisering uppgår till ett basbelopp. Undantag finns för vissa poster som till exempel återsökningar från Migrationsverket som periodiseras oavsett belopp.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som inte är extraordinära men som är sällan förekommande, uppgår till väsentliga belopp och som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Realisationsvinster vid fastighetsförsäljning samt kostnader och intäkter vid tomtförsäljning i samband med markexploatering redovisas alltid som jämförelsestörande. Posterna särredovisas i not till resultaträkningen.

Investeringsbidrag, gatukostnadsersättning och exploateringsersättning

Trollhättans Stad har till och med 2019 redovisat samtliga investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar enligt R18:1 som gällde till och med 2019. Detta innebar att de redovisades bland långfristiga skulder och periodiserades över anläggningens nyttjandetid. Från och med 2020 redovisas investeringsbidrag från offentliga organisationer som långfristiga skulder och periodiseras över objektets nyttjandeperiod. Gatukostnadsersättning redovisas som intäkt när tomtköpet genomförs, under förutsättning att Trollhättans Stad har färdigställt de tillgångar som gatukostnadsersättningen ska finansiera. Exploateringsersättningar intäktsförs i takt med att åtaganden fullgörs i enlighet med RKR R2 Intäkter. Bedömning av återstående förpliktelser görs från fall till fall beroende på tecknade avtal.

Anläggningstillgångar

Anskaffningar avsedda för stadigvarande bruk eller nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett basbelopp och gäller som gemensam gräns för anläggningstillgångar och finansiella leasingavtal. Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Till och med 2017 har anskaffningsvärdet reducerats med erhållna investeringsbidrag.

I mycket begränsad utsträckning ingår immateriella anläggningstillgångar bland de materiella. Från och med 2020 särredovisa nytillkomna immateriella anläggningstillgångar. Med hänsyn till det begränsade beloppet redovisas av förenklingsskäl utgifterna för GC-väg till Sjuntorp som investering trots att vägen kommer att ägas av Trafikverket.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas på objektens anskaffningsvärden och påbörjas månaden efter som anläggningen tas i bruk. Avskrivningstiderna baseras på nyttjandeperioden och sker med linjär avskrivning. För internt uthyrda fastigheter används nominell annuitet. Ingen avskrivning tillämpas på mark, konst och pågående arbeten. Avskrivningstiderna som normalt används är 3, 5, 10, 15, 20, 33 och 50 år.

Komponentavskrivning införs successivt genom tillämpning vid större nyinvesteringar och reinvesteringar där det är motiverat genom skillnader i livslängd mellan stora delar av objektet. Komponentindelning tillämpas på investeringar över en miljon kronor.

Från och med oktober 2020 tillämpas komponentavskrivning även för gator och vägar över en miljon kronor. Trafiksignaler, maskineri i broar etcetera särskiljs. En successiv övergång till komponentindelning sker för gator och vägar som aktiverats före oktober 2020 i samband med att komponenter byts ut.

Finansiella tillgångar

Efter första tillfället värderas finansiella tillgångar som innehas för att generera avkastning eller värdestegring till verkligt värde i den mån det är förenligt med 7 kap. 6 och 7 LKBR. Förändringen i tillgångarnas verkliga värden redovisas vid helårsbokslut. Värdering av finansiella värdepapper till verkligt värde har tillämpats från och med 2019. Omräkning av jämförelsetal i flerårsöversikten i förvaltningsberättelsens "Översikt över verksamhetens utveckling" tidigare än 2019 har inte skett.

Lagertillgångar

Värdering av lagertillgångar inom centralförrådet sker post för post till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen i enlighet med LKBR 7 kap. 5 §.

Grusupplag i lager värderas till anskaffningsvärde enligt vägt genomsnittspris vilket motsvaras av kostnaden för krossning till mindre dimensioner.

Överlager förekommer i mindre omfattning och avser material avsett för vård och omsorg såsom engångshandskar och munskydd. Överlager redovisas på samma sätt som övriga lagertillgångar inom centralförrådet. Bedömningen är att detta inte innebär någon risk för inkurans. Beredskapslager finns inte. Mindre lager av kontorsmaterial kostnadsförs direkt i samband med inköp.

Tomter för försäljning, exploateringsprojekt, värderas kollektivt per exploateringssteg där totala utgifter fördelas per tomt utifrån yta. I anskaffningsvärdet ingår mark, andel av projektering och direkta utgifter för åtgärder på tomtmark.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS och redovisas enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning. Under 2006 – 2015 gjordes extra pensionsavsättningar enligt plan. Den extra pensionsavsättningen inklusive särskild löneskatt uppgick i bokslutet 2022 till 127 mkr. I bokslutet 2023 har den extra pensionsavsättningen återförts. Återföringen har redovisats i enlighet med RKR R12 såsom rättelse av fel.

Kommunen antog 2015 bestämmelser om omställningsstöd och pensioner till förtroendevalda (OPF-KL). Redovisning sker enligt rekommendation.

Pensionsåtagande för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3 Årsredovisning och koncernredovisning (BFNAR 2012:1).

Övriga avsättningar

Avsättningar har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera befintliga förpliktelser på balansdagen.

Exploateringsredovisning

Från och med 2019 tillämpas RKR R2 intäkter samt RKR:s vägledning "Redovisning av kommunal markexploatering". Exploateringar som är avsedda för försäljning bokförs som omsättningstillgång. Exploateringsområden som kommunen ska behålla aktiveras som anläggningstillgång.

Leasing

Leasingavtal för lokalhyresavtal redovisas som operationell leasing, även om kriterierna för finansiell leasing är uppfyllda. Detta bedöms inte ha någon väsentlig effekt på resultatet. Balansomslutningen är däremot lägre och soliditeten högre jämfört med om rekommendationen tillämpats.

Från och med juni 2021 redovisas nya leasingavtal gällande fordon såsom finansiell leasing om de uppfyller kriterierna för finansiella leasingavtal. Till och med bokslutsdagen har tecknade finansiella leasingavtal totalt påverkat balansräkningens tillgångs- och skuldsida med 9 mkr, någon nettoeffekt har inte redovisats i resultaträkningen.

Försäljning av verksamhetsfastigheter

Verksamhetsfastigheterna fördes över till koncernbolaget Trollhättans Tomt AB 2008-12-31. Avräkningen av försäljningspris och bokfört värde sammanfördes till ett nettobelopp som redovisades som realisationsvinst under avtalstiden 2009-2020.

Sammanställd redovisning (koncernredovisning)

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Koncernens egna kapital utgörs dels av Trollhättans Stads eget kapital dels av den del av dotterföretagens egna kapital som upparbetats efter förvärvstidpunkten. Koncernens avgränsning har bestämts utifrån proportionell konsolideringsmetod. För delägda dotterföretag innebär detta att endast ägda andelar av intäkts- och kostnadsposter respektive tillgångs- och skuldposter konsolideras. Som dotterföretag räknas de företag där ägandet direkt eller indirekt uppgår till minst 20 procent. I dessa företag finns det ett stort kommunalt inflytande.

Ekonomiska begrepp och nyckeltal

Ekonomiska begrepp

Resultaträkning Sammanfattar årets kostnader och intäkter och visar årets resultat.

Kassaflödesanalys Visar hur årets drift-, investerings- och låneverksamhet påverkar rörelsekapitalet.

Balansräkning Visar den ekonomiska ställningen vid årets slut fördelat på tillgångar och skulder.

Anläggningstillgångar Fast och lös egendom som kommunen stadigvarande innehar, exempelvis värdepapper, fastigheter och anläggningar.

Omsättningstillgångar Tillgångar som man oftast räknar med att inneha kortare tid än ett år. Lös egendom som inte är anläggningstillgång.

Eget kapital Skillnaden mellan tillgångar och skulder, det vill säga den del som finansierats av det egna resultatet.

Avsättningar En ekonomisk förpliktelse vars belopp eller förfallotidpunkt inte är helt bestämd.

Långfristiga skulder Skulder med löptid längre än ett år.

Kortfristiga skulder Lån och övriga skulder med en löptid av ett år eller kortare.

Nyckeltal

Soliditet Eget kapital i relation till de totala tillgångarna. Avspeglar kommunens finansiella styrka på lång sikt.

Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser Eget kapital inklusive pensionsskuld före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelse, i relation till de totala tillgångarna.

Självfinansieringsgrad Anger hur stor del av årets investeringar som finansieras av egna medel. Årets resultat exklusive avskrivningar och realisationsvinster med tillägg för ersättning för sålda anläggningstillgångar/nettoinvesteringar med undantag för exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt.

Skatteintäktsutveckling Anger periodens skatteintäkter och statsbidrag i relation till föregående års skatteintäkter och statsbidrag.

Nettokostnadsutveckling Anger verksamhetens nettokostnader för perioden i relation till verksamhetens nettokostnader föregående år.

Resultaträkning

Not 2. Rättelse av fel

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen ska redovisas enligt blandmodellen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning. Under 2006–2015 gjorde Trollhättans Stad extra avsättningar vilket innebar att en del av förpliktelsen för pensionsåtagandet som enligt blandmodellen skulle redovisas som ansvarsförbindelse flyttades in i balansräkningen som avsättning. För att uppnå en redovisning av som överensstämmer med lagen återförs avsättningen i bokslutet 2023. Justeringen hanteras redovisningsmässigt som en rättelse av fel. Det innebär att ingående eget kapital och avsättningar har justerats med 127 mkr för föregående år.

Not 3. Verksamhetens intäkter

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Taxor och avgifter	246	111	660	508
Statsbidrag, EU-bidrag, bidrag	358	363	605	559
Offentliga bidrag (investeringar)	0	1	*	*
Hyror och arrenden*	77	72	478	647
Försäljningsmedel	61	59	61	290
Exploateringsintäkter	23	21	23	*
Realisationsvinster	3	2	3	*
Övriga intäkter	121	106	827	205
Summa	890	735	2 657	2 209

* Varav tomträttsavgälder

Mkr	Antal		Area (m ²)		Taxeringsvärde, tkr		Intäkter, kronor	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Småhus	1375	1377	790 594	792 527	747 809	749 062	7 781 040	6 790 882
Flerfamiljshus	31	31	359 843	359 843	727 413	727 413	6 269 542	6 269 542
Industri	8	8	52 188	52 188	9 111	9 111	239 042	239 042
Övrigt	8	8	36 237	36 237	191	191	618 164	618 164
Gemensamanläggning	14	14	234 236	234 236	16 855	16 855	3 158	3 158
Summa	1 436	1 438	1 473 098	1 475 031	1 501 379	1 502 632	14 907 791	13 917 633

Kommunen har avyttrat 2 fastigheter i kategorin småhus. Tomträttsavtal tecknas normalt på 10 år. Friköp av tomträtter kan enligt kommunens policy ske löpande under avgäldsperioden. Vid friköp av tomträtt tillämpas en beräkningsmodell som vid friköp av tomträtter för småhus utgår från marktakeringsvärdet och vid friköp av tomträtt för flerbostadshus, industri och övrigt utgår från marknadsvärdet

Not 4. Verksamhetens kostnader

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Material	185	185	185	435
Lämnade bidrag	217	213	-53	184
Köp av huvudverksamhet	842	797	842	*
Personalkostnader	2 677	2 518	2 961	3 003
Pensionskostnader	338	209	359	196
Lokal- och fastighetskostnader	401	352	582	330
Realisationsförluster och utrange-ringar	1	1	1	6
Bolagsskatt	0	0	6	19
Övriga kostnader	280	244	966	1 152
Summa	4 941	4 518	5 849	5 325

I verksamhetens kostnader ingår kostnader för räkenskapsrevision med 0,3 mkr

* Uppdelning saknas per kategori.

Leasing - Kommunen

Mkr	Betaling	
	2023	2022
Årets leasingkostnader	22	24
Varav fordon	4	7
Summa	22	24

Avser leasingavtal med löptid över två år exklusive hyresavtal för lokaler. Inga avtal löper efter fem år. I ovanstående leaseavtal ingår även leaseavtal för fordon. Nya leasingavtal för fordon redovisas från och med 2021 som finansiella leaseavtal under förutsättning att kriterier enligt RKR R5 Leasing uppfylls.

Not 5. Avskrivningar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Inventarier	33	31	231	185
Nominell annuitet (internt uthyrda fastigheter)	11	11	*	*
Fastigheter och anläggningar	49	40	287	317
Immateriella anläggningar	3	3	3	3
Nedskrivningar /utrangeringar	0	0	78	12
Summa	96	84	600	516

Not 6. Jämförelsestörande poster

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Intäkter				
Realisationsvinster	3	2	*	*
Exploateringsintäkter	23	24	*	*
Kompensation sjuklönekostnader	0	24	*	*
Återförd gatukostnadsersättning	133	0	*	*
Kostnader				
Exploateringskostnad	-11	0	*	*
Realisationsförluster	-1	0	*	*
Finansiella intäkter/kostnader				
Orealiserade vinster värdepapper	98	-262	*	*
Förtida vinst vid inlösen av värdepapper	0	0	*	*
Summa jämförelsestörande poster	245	-212	*	*

Not 7. Skatteintäkter

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Egna preliminära skatteintäkter	3 188	3 021	3 188	3 021
Slutavräkning föregående år	15	19	15	19
Preliminär slutavräkning innevarande år	47	69	47	69
Summa	3 250	3 109	3 250	3 109

Not 8. Generella statsbidrag och utjämning

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Inkomstutjämningsbidrag	686	631	686	631
Kostnadsutjämning	22	20	22	20
LSS-utjämning	34	34	34	34
Regleringsbidrag/avgift	139	163	139	163
Kommunal fastighetsavgift	123	118	123	118
Tillfälliga statsbidrag generella	52	36	52	36
Summa	1056	1002	1056	1002

Tillfälliga statsbidrag avser riktade statsbidrag utan villkor om återrapportering. Dessa bidrag redovisas bokföringsmässigt som generella statsbidrag. Bidragen intäktsredovisas i enlighet med de restriktioner som anges i bidragsbeslutet, över vilken tid bidraget får användas.

Tillfälliga statsbidrag avser 2023: Statsbidrag i syfte att minska andelen timanställningar inom vård och omsorg om äldre 48 mkr, statsbidrag utökad bemanning sjuksköterskor på särskilda boenden 3 mkr samt statsbidrag kommunstöd Ukraina 1 mkr. Tillfälliga statsbidrag intäktsförda 2022: Skolmiljarden 8 mkr, statsbidrag i syfte att minska andelen timanställningar inom vård och omsorg om äldre 25 mkr, statsbidrag ökade kostnader för finansiering 1 mkr, statsbidrag kommunstöd Ukraina 1 mkr, statsbidrag val 2022 2 mkr.

Not 9. Finansiella intäkter

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Räntor placeringar	82	59	82	59
Orealiserad värdering placeringar	98	0	98	0
Utdelning	0	6	0	6
Borgensavgifter	27	25	0	0
Övriga ränteintäkter	5	1	12	3
Summa	212	91	192	68

Den genomsnittliga avkastningen på placerat kapital (2 140 mkr) har varit 3,8 % (2,7 % 2022).

Värdering placeringar avser marknadsvärdet - bokfört värde 31/12.

Not 10. Finansiella kostnader

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar pensionsskuld	26	6	26	6
Orealiserad värdering finansiella placeringar	0	262	0	262
Räntor på lån	26	5	178	95
Summa	52	273	204	363

Not 11. Skattekostnad

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Inkomstskatt	0	0	-10	3
Uppskjuten skatt	0	0	3	16
Summa	0	0	-7	19

* Uppdelning saknas per kategori

Kassaflödesanalys

Not 12. Kassaflödesanalys, den löpande verksamheten Justering för ej likviditetspåverkande poster

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Av- och nedskrivningar	96	84	600	516
Förändring avsättning pensionskostnader	101	17	112	*
Nettoförändring av övriga avsättningar	-2	-15	-2	*
Reavinst/förluster fastigheter	-2	-2	0	*
Orealiserade kursförändringar	-98	261	-98	*
Upplöst gatukostnadsersättning	-133	0	-133	*
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-2	1	408	119
Summa	-39	346	878	635

Övriga likviditetspåverkande poster

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Utbetalningar av avsättningar för pensioner	-9	-7	-9	*
Erhållen gatukostnadsersättning	24	69	24	*
Summa	15	62	15	0

Not 13. Försäljning av anläggningstillgångar

Mkr	Förs. belopp	Bokfört värde	Reavinst /förlust
Fastigheter och tomträtter	3	0	3
Summa	3	0	3

Balansräkning

Not 14. Immateriella anläggningstillgångar, förvärvade

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	27	31	38	37
Inköp	9	0	5	0
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	-4	0	-4
Utgående anskaffningsvärde	36	27	43	33
Ingående ack. av- och nedskrivningar	-18	-20	-21	-22
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	4	0	5
Årets avskrivningar	-3	-3	-4	-4
Utgående ack. av- och nedskrivningar	-21	-18	-24	-21
<i>-varav ack. nedskrivningar</i>				
Utgående redovisat värde	15	9	18	13
Avskrivningstider (genomsnittliga)	6	6	*	*

Not 15. Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	2 553	2 189	*	*
Inköp	330	367	*	*
Försäljningar	-3	-1	*	*
Utrangeringar	0	-2	*	*
Utgående anskaffningsvärde	2 880	2 553	*	*
Ingående ack. av- och nedskrivningar	-812	-762	*	*
Försäljningar	0	0	*	*
Utrangeringar	0	0	*	*
Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	*	*
Utgående ack av- och nedskrivningar	-872	-812	*	*
<i>-varav ack. nedskrivningar</i>	0	0	*	*
Utgående redovisat värde	2 008	1 740	10 865	10 796
Avskrivningstider (genomsnittliga)	27	26	*	*

Not 16. Maskiner och inventarier

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Maskiner	8	9	*	*
Inventarier	118	121	*	*
Transportmedel	22	17	*	*
Konstverk och samlingar	28	24	*	*
Summa	175	171	2 505	1 392

* Uppdelning saknas per kategori

Maskiner och inventarier

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	505	787	4 913	3 331
Inköp	37	38	156	85
Försäljningar	0	0	-89	-345
Utrangeringar	-36	-320	*	*
Överföringar	0	0	137	129
Utgående anskaffningsvärde	506	505	5 118	3 200
Ingående ack. av- och nedskrivningar	-334	-624	-2 465	-1 970
Försäljningar	0	0	78	337
Utrangeringar	35	320	*	*
Överföringar	0	0	2	9
Årets avskrivningar	-32	-30	-228	-184
Utgående ack av- och nedskrivningar	-331	-334	-2 613	-1 808
<i>-varav ack. nedskrivningar</i>	0	0	*	*
Utgående redovisat värde	175	171	2 505	1 392
Därvav finansiell leasing	9	8	9	8
Avskrivningstider (genomsnittliga)	10	10	*	*

Not 17. Finansiella anläggningstillgångar - aktier och andelar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Trollhättan Stadshus AB	301	301	0	0
Fyrstads Flygplats AB	4	4	2	2
Andelskapital KB Älvhögsborg	4	4	2	2
Trollhättan Energi AB	0	0	5	3
Kommuninvest Ek förening	73	68	73	68
Svenska Kommunförsäkring AB	5	5	5	5
Innovatum AB	3	3	3	3
Inera AB	0	0	0	0
Summa	390	385	90	83

Not 18. Finansiella anläggningstillgångar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Övriga villkorade aktieägartillskott	43	37	0	0
Placering värdepapper	1 716	1 836	1 716	1 836
Övrigt	1	1	23	0
Summa	1 760	1 873	1 739	1 836

Not 19. Förråd och exploatering

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Exploateringsprojekt	17	24	17	24
Grusupplag	3	6	3	6
Förråd	4	3	81	46
Summa	24	32	101	76

Not 20. Fordringar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Kundfordringar	76	102	*	*
Kommunalskattefordring	131	113	*	*
Upplupna generella statsbidrag	0	0	*	*
Upplupna riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	21	21	*	*
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	226	224	*	*
Övriga kortfristiga fordringar	117	125	665	545
Summa	572	585	665	545

Riktade statsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls.

Not 21. Kortfristiga placeringar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Placering värdepapper	228	80	228	80
Summa	228	80	228	80

Not 22. Kassa och bank

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Bank	41	66	166	163
Summa	41	66	166	163
Medelbehållning	118	174	*	*

Kommunen har en checkräkningskredit om 200 mkr.

* Uppdelning saknas per kategori

Not 23. Eget kapital

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående eget kapital	2 769	2 578	3 710	3 529
Övrig förändring av eget kapital ej resultatpåverkande	0	0	0	-2
Återföring, extra pensionsavsättning	0	127	0	0
Årets resultat	319	63	502	183
Summa	3 088	2 769	4 212	3 710
Minoritetsintressen	0	0	0	0
Summa	3 088	2 769	4 212	3 710
varav Resultatutjämningsreserv	123	118	123	118

Genom beslut 2012-11-05, bekräftat 2013-05-27, har kommunfullmäktige avsatt 50,0 mkr av resultat över 1 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning 2010-2012 till resultatutjämningsreserven. Reserven har utnyttjats med 27 mkr. Resultatutjämningsreserven har därefter genom beslut i KF § 56, 2021-03-29, ökats med 90 mkr, genom beslut i KF § 52, 2022-03-28 ökats med 5 mkr samt genom beslut i KF § 59 2023-03-27 ökats med 6 mkr. Resultatutjämningsreserven uppgår per 2023-12-31 till 123 mkr.

Not 24. Avsättningar för pensioner

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Särskild avtalspension	1	0	*	*
Förmånsbestämd/kompl pension	246	179	*	*
Ålderspension	34	32	*	*
Pension till efterlevande	3	4	*	*
Löneskatt	69	52	*	*
Summa exklusive Norra Älvsborgs Räddningsförbund	353	267	*	*
Ökad avsättning pensionskund	0	0	*	*
Norra Älvsborgs Räddningsförbund (NÄRF)	18	13	*	*
Summa avsättning	371	280	406	303
Ingående avsättning	267	256	*	*
Nyintjänad pension			*	*
-förmånsbestämd ålderspension	55	11	*	*
-särskild avtalspension	0	0	*	*
Årets utbetalning	-8	-7	*	*
Ränte- och basbeloppsuppräknig	21	5	*	*
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	*	*
Förändring av löneskatt	17	2	*	*
Övrigt	1	0	*	*
Summa avsatt till pensioner inkl. löneskatt	353	267	*	*
Betald försäkringslösning FÅP	7	7	*	*

Pensioner har i sin helhet återlånats i verksamheten och inte placerats. Beräkningsgrunder för pensioner framgår i avsnittet redovisningsprinciper. Uppgift om aktualiseringsgrad och visstidsförordnanden finns i not 28.

* Uppdelning saknas per kategori

Not 25. Andra avsättningar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Avsättningar skatter	0	0	219	207
Övriga avsättningar	4	6	4	6
Summa	4	6	223	213

Övriga avsättningar avser uppskattade kostnader för återställning asfalt, berg och jordupplag, äldre deponier (Torpa deponi) och produktions koncerninterna garantiarbeten.

Specifikation övriga avsättningar

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Avsatt för upplag och deponier, parkeringslösen, ingående värde	6	21	*	*
Nya avsättningar	0	0	*	*
lanspråktaga avsättningar	-2	0	*	*
Outnyttjade belopp som återförts	0	-16	*	*
Summa övriga avsättningar	4	6	*	*

Not 26. Långfristiga skulder

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	300	300	0	0
Trollhättans Stad	0	0	300	300
Långfristig leasingsskuld	7	6	7	6
AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag	0	0	4 123	2 767
Trollhättan Stadshus AB	75	275	82	230
Trollhättan Energi AB	0	0	1 614	1 478
Kraftstaden Fastighet Thn AB	0	0	1 210	1 474
Trollhättan Exploatering AB	0	0	140	200
KB Älvhögsborg	0	0	99	106
Offentliga investeringsbidrag, gatukostnadsersättning	74	176	74	176
Summa	456	757	7 649	6 737
IB Förutbetalda investeringsbidrag och gatukostnadsersättning	176	93	*	*
Investeringsbidrag, gatukostnadsersättning	31	84	*	*
Resultatförda investeringsbidrag	0	-1	*	*
Resultatförd gatukostnadsersättning	-133	0	*	*
Summa förutbetalda investeringsbidrag	74	176	*	*
Återstående antal år	1)	1)	*	*
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	3,51	0,49	*	*
Genomsnittlig kapitalbindingstid, år	0,3	0,4	*	*

Skuld till TSAB avser beviljade aktieägartillskott. Skulden till TSAB uppgår på balansdagen till 75 mkr. Ingående skuld till Trollhättans Stadshus AB, 275 mkr. 75 mkr lämnade TSAB i motsvarande aktieägartillskott till Kraftstaden Fastighet Thn AB för att förstärka kapitalbasen i samband med förvärv av verksamhetsfastigheter. Realisationsvinster vid försäljningen av dessa redovisades över hyresperioden 2009-2020. 2022 har 300 mkr lämnats i ovillkorat aktieägartillskott till TSAB, varav 100 mkr reglerats 2023 och 200 mkr regleras 2024. Aktieägartillskottet skall TSAB i sin tur använda för att förstärka kapitalbasen i AB Eidar genom nyemission.

1) Investeringsbidrag och anslutningsavgifter periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av investeringsbidraget skrivs av. Av ovanstående 74 mkr utgör förutbetalda gatukostnadsersättning från Texab 26 mkr. Gatukostnadsersättningen intäktsförs tidigast vid genomförande av tomtköp och då tillgångarna som gatukostnadsersättningen ska finansiera färdigställts. 2023 har gatukostnadsersättning för färdigställda områden intäktsförts om 133 mkr.

* Uppdelning saknas per kategori

Not 27. Kortfristiga skulder

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Leverantörsskulder	186	212	416	399
Skuld koncernkonto	703	516	*	*
Upplupna sociala avgifter och preliminär skatt	96	89	*	*
Kommunalskatteskulder	0	0	*	*
Avgiftsbestämd ålderspension inklusive löneskatt	98	99	*	*
Upplupna löner och semesterlön	167	162	*	*
Övriga kortfristiga skulder	12	15	3 472	3 622
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	16	9	*	*
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	28	*	*
Summa	1 294	1 130	3 888	4 021

Riktade statsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls.

Not 28. Ansvars- och borgensförbindelser

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Borgen för bostadsförsörjning	3 646	3 684	0	0
Varav egna hem (netto)	0	0	0	0
Varav Eidar bottenlån	3 646	3 684	0	0
Borgen övriga kommunala bolag	5 715	4 922	104	103
Borgen ränteswap kommunala bolag	0	0	0	0
Borgen för föreningar	141	143	141	143
Garanterade kostnader lokalplanering verksamhets fastigheter	18	8	0	0
Pensioner intjänade tom 1997	1 053	1 052	1 053	1 052
Summa	10 573	9 809	1 298	1 298
Pensioner intjänade tom 1997				
Ingående avsättning för pensioner inkl löneskatt	1 052	970	1 052	970
Ränte- och basbeloppsuppräknings	69	26	69	26
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Årets utbetalningar	-61	-59	-61	-59
Nyintjänad pension	0	2	0	2
Förändring av löneskatt	1	-9	1	-9
Återföring extra pensionsavsättning	0	127	0	127
Övrigt	-8	-5	-8	-5
Summa	1 053	1 052	1 053	1 052
Övriga upplysningar avseende pensioner				
Aktualiseringsgrad, %	97	97	*	*
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	1	1	*	*
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension	1	1	*	*

Kommunstyrelsen har vid ett antal tillfällen beslutat att garantera kostnaderna för lokalplanering och projektering om inte objekten skulle komma att genom-

föras. Eftersom det är mindre troligt att beloppen tas in anspråk redovisas de som en ansvarsförbindelse.

Ansvarsförbindelse för pensioner har upptagits enligt uppgift från KPA/Skandia med tillägg för omställningsstöd enligt OPF-KL (0,5 mkr).

Trollhättans kommun har 1993, KF § 10 samt en bekräftelse på detta 2009, KF § 126 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Trollhättans kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sveriges AB:s totala förpliktelser till 551 907 mkr och totala tillgångar till 562 022 mkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 9 451 mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 9 657 mkr. Trollhättans kommuns totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening 2023-12-31 uppgick till 68,3 mkr.

Not 29. Leasing, finansiella leasingavtal

Mkr	Kommun		Koncern	
	2023	2022	2023	2022
Maskiner och inventarier, externa avtal				
Redovisat värde	9	8	*	*
Totala framtida minimileaseavgifter	9	8	*	*

Finansiell leasing av inventarier utgörs av fordon. Totala framtida minimileaseavgifter inkluderar garanterat restvärde.

Not 30. Övriga upplysningar

Upplysningar om upprättade särredovisningar i koncernen

Särredovisningar har upprättats gällande VA och Avfall & återvinning vilka särredovisas som not i Trollhättans Energi AB:s årsredovisning. Trollhättans Energi AB upprättar också Värmerapport och Elnätsrapport som redovisas till Energimarknadsinspektionen.

Upplysningar om kostnader för räkenskapsrevision

Den totala kostnaden för revision uppgår till 2,1 mkr för år 2023, varav kostnad för sakkunnigt biträde uppgår till 1,7 mkr. Kostnaderna för räkenskapsrevision uppgår till 359 tkr och avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsåret 2023, varav kostnad för sakkunnigas granskning av räkenskaperna uppgår till 275 tkr.

Not 31. Upplysning om drift- och investeringsbudgetens uppbyggnad och principer för ekonomistyrning

Allmänt

Enligt kommunallagen ska varje år upprättas en budget för nästa kalenderår och en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för stadens ekonomiska planering och uppföljning och fastställer riktlinjer för den ekonomiska styrningen.

Driftbudget

Kommunfullmäktige fattar beslut om årliga ramar för styrelse och nämnder i mål- och resursplanen. Kommunfullmäktiges tilldelning av ekonomiska ramar sker på nämnds nivå för driftbudgeten. Kommunfullmäktige kan ange särskilda ändamål som budgeten ska användas till. Omdisponering av anslag mellan nämnder samt tilläggsanslag kan beslutas av fullmäktige under året.

Nämndernas och styrelsens verksamhet ska planeras och bedrivs inom de beslutade ramarna. Vid konflikt mellan verksamhetens mål och de ekonomiska resurserna är ekonomin överordnad verksamheten.

* Uppdelning saknas per kategori

Kommunstyrelsen kan utifrån den ekonomiska utvecklingen under året, besluta om tillfälliga, större, generella restriktioner för samtliga nämnder i syfte att hålla den antagna budgeten.

Nämnder och styrelser beslutar själva, utifrån tilldelad ram i budgeten, fördelningen av resurser inom nämndens verksamhet. Resurserna kan fördelas på olika sätt, exempelvis årsanslag, efter volym eller särskilda anslag.

Alla större förändringar av verksamheten ska vara kostnadsberäknade och resursavstämde och rymmas inom tilldelad budgetram före genomförande. Det gäller även övergripande policys, planer och projekt som kommer att inverka på verksamheterna.

Överföring av resultat mellan åren är en viktig del för en god ekonomiskushållning. Principen är att nämnderna får behålla det överskott eller underskott som de genererat genom resultatfonder. Om en nämnd har en negativ fond ska detta återbetalas, under maximalt tre år. I enstaka fall och när särskilda skäl finns kan kommunfullmäktige medge undantag från överföring.

En förutsättning för överföring är att verksamheten bedrivits i överensstämmelse med fullmäktiges mål och riktlinjer såväl till kvalitet som kvantitet. Vidare måste det finnas finansiellt utrymme för stadens ekonomi.

Resultatfonden är en reserv och buffert för oförutsedda och tillfälliga kostnader. Den får inte användas för verksamhet som bidrar till att nämndens rambehov ökar kommande år. Den får heller inte användas till investeringar. Planerad minskning av fonden skall anmälas i samband med uppföljningsrapporterna.

Kommunstyrelsen kan med hänsyn till den samlade ekonomiska situationen besluta att inga uttag ur fonder får ske.

Vid tidsförskjutning i särskilda projekt eller tillfälliga anslag kan överföring ske genom ombudgetering, d v s ändring av följande årsbudget.

Investeringsbudget

Investeringsanslag tilldelas nämnd och är bundet till ett givet projekt och ändamål och får inte användas till annat ändamål utan särskilt beslut om omdisponering. Anslagsnivån framgår i investeringsplanen.

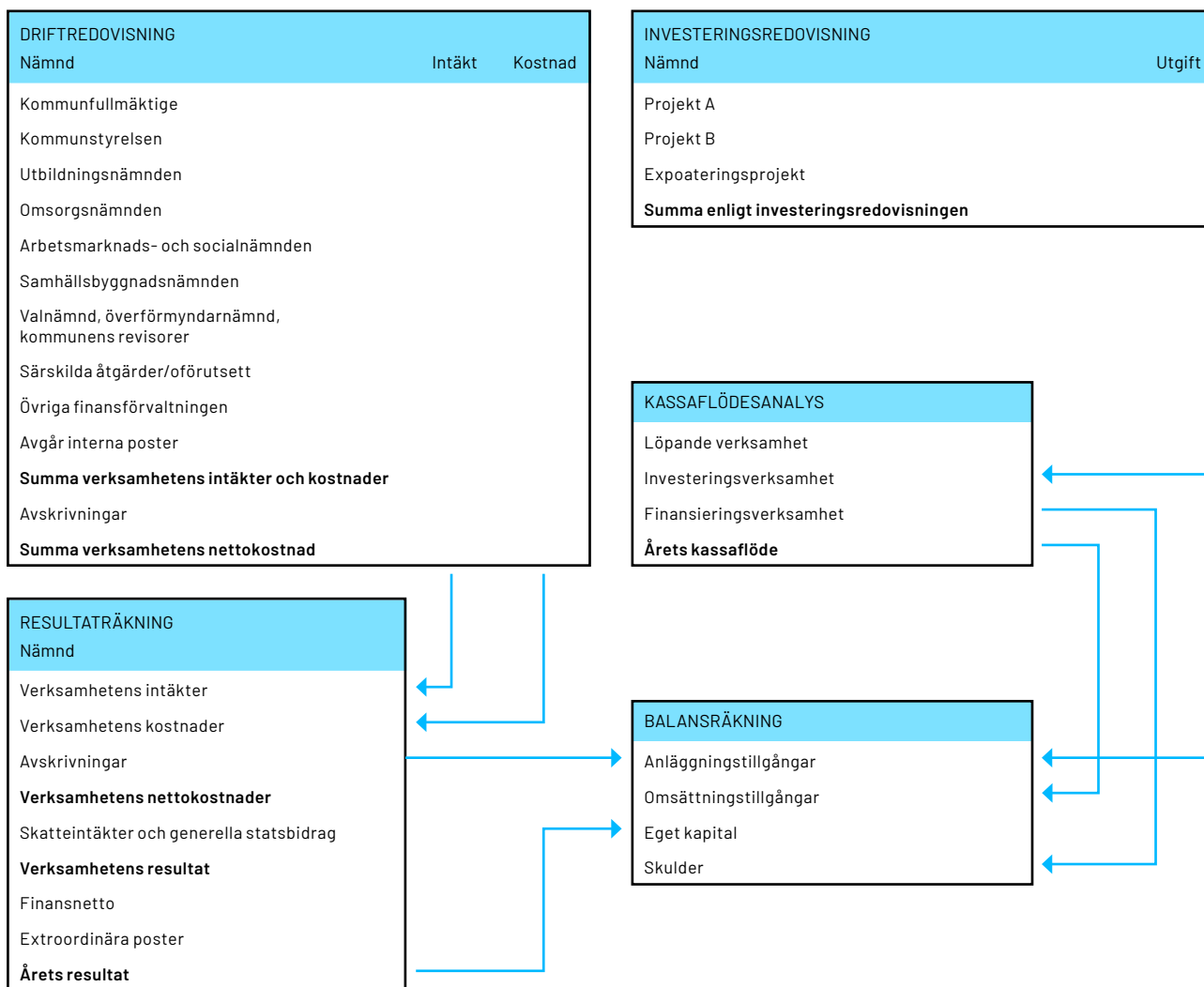
Den beslutade totalutgiften för investeringsprojekt, vars planerade genomförandetid omfattar flera år, fördelas på anslag för budgetåret och respektive planeringsår.

För vissa projekt i investeringsplanen ska ett beslut tas i kommunstyrelsen innan medlen får användas för investeringen.

Kommunstyrelsen kan medge omdisponeringar gällande investeringsanslag upp till 5 mkr. Nämnd får själv besluta om mindre omdisponeringar mellan investeringsprojekt. Större investeringsanslag ska slutredovisas till kommunfullmäktige.

Investeringsanslag kan föras över mellan åren genom ombudgetering. Detta gäller inte överskott för årligt återkommande anslag.

Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Intäkter och kostnader

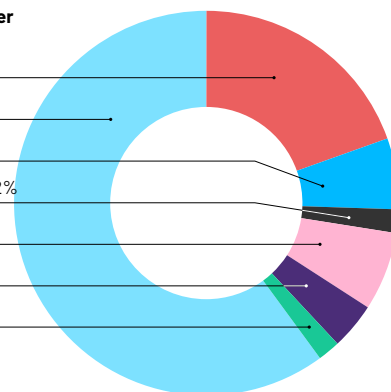
Skatten kommunens invånare betalar är den i särklass största finansieringskällan för Trollhättans Stads verksamhet.

Av intäkterna utgör skatteintäkter och generella statsbidrag 80 %. Endast 17 % av intäkterna är knutna till särskilda verksamheter, då främst riktade statsbidrag. De flesta verksamheter har ingen eller liten avgiftsfinansiering. Räntor och borgensavgifter, vilka redovisas i resultaträkningen som finansiella intäkter, utgör återstående 4 %. Trollhättans Stad bedriver en mycket personalintensiv verksamhet - av kostnaderna är 59 % personalkostnader. Särskilt personalintensiva är vård och omsorg samt pedagogisk verksamhet. Överföring av frivilliga skolformer till Kunskapsförbundet Väst och framväxten av friskolor har över tid medfört en successiv förskjutning mot ökad andel köp av verksamhet. Inköp av tjänster och köp av verksamhet uppgår till 29 % av totala kostnader. Finansiella kostnader utgjorde 2022 6 % av stadens kostnader jämfört med 1 % 2023, minskningen beror på en värde reglering på stadens placeringsportfölj med värdepapper.

Diagrammen och tabellerna visar intäkter och kostnader - det vill säga omfattar driftredovisning och resultaträkning. Utgifter och inkomster i investeringsredovisningen ingår således inte.

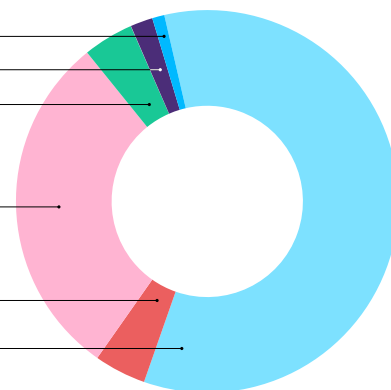
Sammansättning av intäkter

- Generella statsbidrag 20%
- Skatteintäkter 60%
- Avgifter hyror 6%
- Försäljning av verksamhet 2%
- Bidrag 7%
- Finansiella intäkter 4%
- Övrigt 2%

Sammansättning av kostnader

- Finansiella kostnader 1%
- Avskrivningar 2%
- Bidrag 4%
- Tjänster och köp av verksamhet 29%
- Material 4%
- Personal 59%

Ekonomisk översikt

– koncernen Trollhättans Stad

En betydande del av den kommunala verksamheten bedrivs inte i den kommunala förvaltningen utan i kommunala bolag eller tillsammans med andra parter. Enligt den kommunala redovisningslagen ska kommunens hela ekonomiska engagemang redovisas i en sammanställd redovisning (koncernredovisning), som ska ge en helhetsbild av kommunens totala verksamhet,

ekonomiska ställning och åtagande. Den sammanställda redovisningen, eller "Koncernredovisningen" skall omfatta alla företag där Trollhättans Stad har ett varaktigt bestämmande eller betydande inflytande som ger möjlighet att påverka utformningen av koncernföretagens verksamhet, mål och strategier etcetera.

Resultaträkningen 2023 uppdelad på kommun, kommunalförbund och bolag

Mkr	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostn. inkl. avskrivningar	Verksamhetens nettokostnader	Finansnetto inkl. skatteintäkter	Resultat efter finansnetto	Årets resultat
Kommun	890	-5 037	-4 147	4 466	319	319
Kommunalförbund	517	-508	8	1	9	9
Bolag						
varav						
Trollhättan Energi AB	842	-761	80	-28	52	52
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	437	-357	80	-51	29	29
AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag	594	-566	28	87	116	116
Trollhättan Exploatering AB	3	-8	-5	-2	-7	-7
Övriga bolag	57	-19	38	-10	28	28
Elimineringar bolag	29	96	125	-169	-44	-44
Elimineringar koncern	-712	712	0	0	0	0
Summa koncern	2 656	-6 449	-3 792	4 294	502	502

Balansräkningen 2023 uppdelad på kommun, kommunalförbund och bolag

Mkr	Anläggnings-tillgångar	Omsätt-nings-tillgångar	Summa tillgångar	Eget kapital	Minori-tetsin-tressen	Obe-skattade reserver	Avsätt-ningar	Lång-fristiga skulder	Kort-fristiga skulder	Summa EK och skulder
Kommun	4 348	865	5 213	3 088	0	0	376	456	1 294	5 213
Kommunalförbund	168	195	363	48	0	0	58	0	147	253
Bolag										
varav										
Trollhättan Stadshus AB	767	225	992	400	0	2	0	157	433	992
Trollhättan Energi AB	2 735	308	3 043	558	0	0	138	1 614	732	3 043
Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB	3 478	214	3 692	416	0	0	35	1 210	2 031	3 692
AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag	4 782	377	5 160	806	0	27	34	4 123	170	5 161
Trollhättan Exploatering AB	253	16	268	18	0	0	0	140	110	268
Övriga bolag	9	5	14	6	0	3	0	99	17	125
Elimineringar bolag	-767	-226	-994	-670	0	-28	6	-75	-226	-994
Elimineringar koncern	-556	-820	-1 376	-460	0	-3	-18	-75	-820	-1 376
Summa koncern	15 218	1 160	16 378	4 211	0	0	629	7 649	3 888	16 378

Drift- och investeringsredovisning

I detta avsnitt sammanställs driftredovisningen fördelat per nämnd. Intäkter och kostnader specificeras och utfallet jämförs med budget. Investeringsredovisning specificeras på färdigställda och pågående projekt med en redogörelse för exploateringsverksamheten. Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar beskrivs i not 31.

Driftredovisning per nämnd	68
Investeringsredovisning per nämnd	69
Större investeringar i de helägda bolagen	71
Exploateringsverksamhet	72

Hösten 2023 invigdes Överby produktionskök av Peter Eriksson, kommunstyrelsens ordförande.

Driftredovisning

Driftredovisningen visar hur nämndernas utfall förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. För kommentarer till budgetavvikelser per nämnd hänvisas till avsnittet *Nämnderna*.

Bokslut 2023 per nämnd Mkr	Intäkter 01-12		Kostnader 01-12		Netto 01-12	Helårs- budget	-varav tillägg	Budget Netto: 202301-202312	Bokfört	Avvik
	Fg.år	Inv.år	Fg.år	Inv.år	Fg.år	Inv.år	Inv.år			
Kommunfullmäktige	0	0	3	4	3	3	1	3	4	-1
Kommunstyrelsen	271	295	1069	1205	799	933	52	933	909	23
Utbildningsnämnden	199	202	1359	1454	1160	1275	4	1275	1252	23
Kultur- och fritidsnämnden	28	33	204	224	177	191	5	191	191	-1
Omsorgsnämnden	227	237	1419	1537	1192	1317	5	1317	1299	17
Arbetsmarknads- och socialnämnden	98	105	470	523	372	419	2	419	418	1
Samhällsbyggnadsnämnden	42	43	174	206	132	165	5	165	163	2
Valnämnd, överförmyndarnämnd kommunens revisorer	0	0	8	5	8	5	0	5	4	0
Summa nämnder	865	915	4 707	5 157	3 842	4 309	75	4 309	4 242	67
Särskilda åtgärder/oförutsett	0	0	0	0	0	35	-48	35	0	35
Övrigt finansförvaltningen	25	135	-35	-56	-60	-172	8	-172	-191	20
Justering återstående interna poster	-155	-160	-155	-160			0			
Summa verksamhet	735	890	4 518	4 941	3 782	4 172	35	4 172	4 051	121
Avskrivningar	0	0	84	96	84	93	0	93	96	-3
Verksamhet total	735	890	4 602	5 037	3 866	4 265	35	4 265	4 147	118

Bokslut 2023 per verksamhet Mkr	Intäkter 01-12		Kostnader 01-12		Netto 01-12	Helårs- budget	-varav tillägg	Budget Netto: 202301-202312	Bokfört	Avvik
	Fg.år	Inv.år	Fg.år	Inv.år	Fg.år	Inv.år	Inv.år			
Politisk verksamhet	1	1	42	39	40	37	1	37	38	-1
Infrastruktur, skydd mm	55	189	276	317	221	139	20	139	128	11
Fritid och kultur	33	40	270	297	237	255	5	255	257	-2
Pedagogisk verksamhet	218	212	1863	2 002	1646	1816	17	1816	1790	25
Vård och omsorg	266	271	1801	1972	1534	1712	9	1712	1702	10
Särskilt riktade insatser	75	73	120	122	45	56	0	56	49	7
Affärsverksamhet	36	39	16	39	-20	7	7	7	0	7
Gemensamma verksamheter	205	225	284	312	79	150	-26	150	87	63
Justering återstående interna poster	-155	-160	-155	-160						
Summa verksamhet	735	890	4 518	4 941	3 782	4 172	35	4 172	4 051	121
Avskrivningar	0	0	84	96	84	93	0	93	96	-3
Verksamhet total	735	890	4 602	5 037	3 866	4 265	35	4 265	4 147	118

Anmärkning: Omslutningen är minskad med interna intäkter inom respektive nämnd, vilket innebär att kostnaderna redovisas hos slutanvändarna. Elimineringen av interna poster påverkar inte nettokostnaden.

Investeringsredovisning

Här redovisas årets investeringar fördelat per nämnd och specificerat på större projekt. I separat tabell redovisas även större investeringsprojekt i Trollhättan kommunkoncerns helägda bolag som är beslutade av styrelsen i Trollhättans Stadshus AB. För kommentarer till budgetavvikelser per nämnd hänvisas till avsnittet *Nämnderna*. Tabellerna visar nettoinvesteringar.

Investeringsredovisning per nämnd

Bokslut 2023 Färdigställda projekt Mkr	Utgifter sedan projektets start ¹⁾			Årets investeringar			
	Ack- budget	Ack.utfall	Avvikelse	Årsbudget 2023	Tilläggs- anslag	Netto inv 2023-12	Avvikelse 2023-12
Kommunstyrelsen	25	18	7	22	0	15	7
Utbildningsnämnden	16	16	-1	11	0	9	2
-varav: Nya avd förskolan	12	10	2	4	0	3	1
Kultur- och fritidsnämnden	19	13	5	15	0	10	5
Omsorgsnämnden	3	2	1	1	0	0	1
Arbetsmarknads- och socialnämnden	1	1	0	1	0	1	0
Samhällsbyggnadsnämnden	67	60	7	31	3	21	10
-varav: GC-väg Oscarsbron	16	16	0	10	0	10	0
-varav: Bro Stallbackav sö flygmotorrondell	12	12	0	4	2	3	0
Summa	129	110	20	81	3	56	25

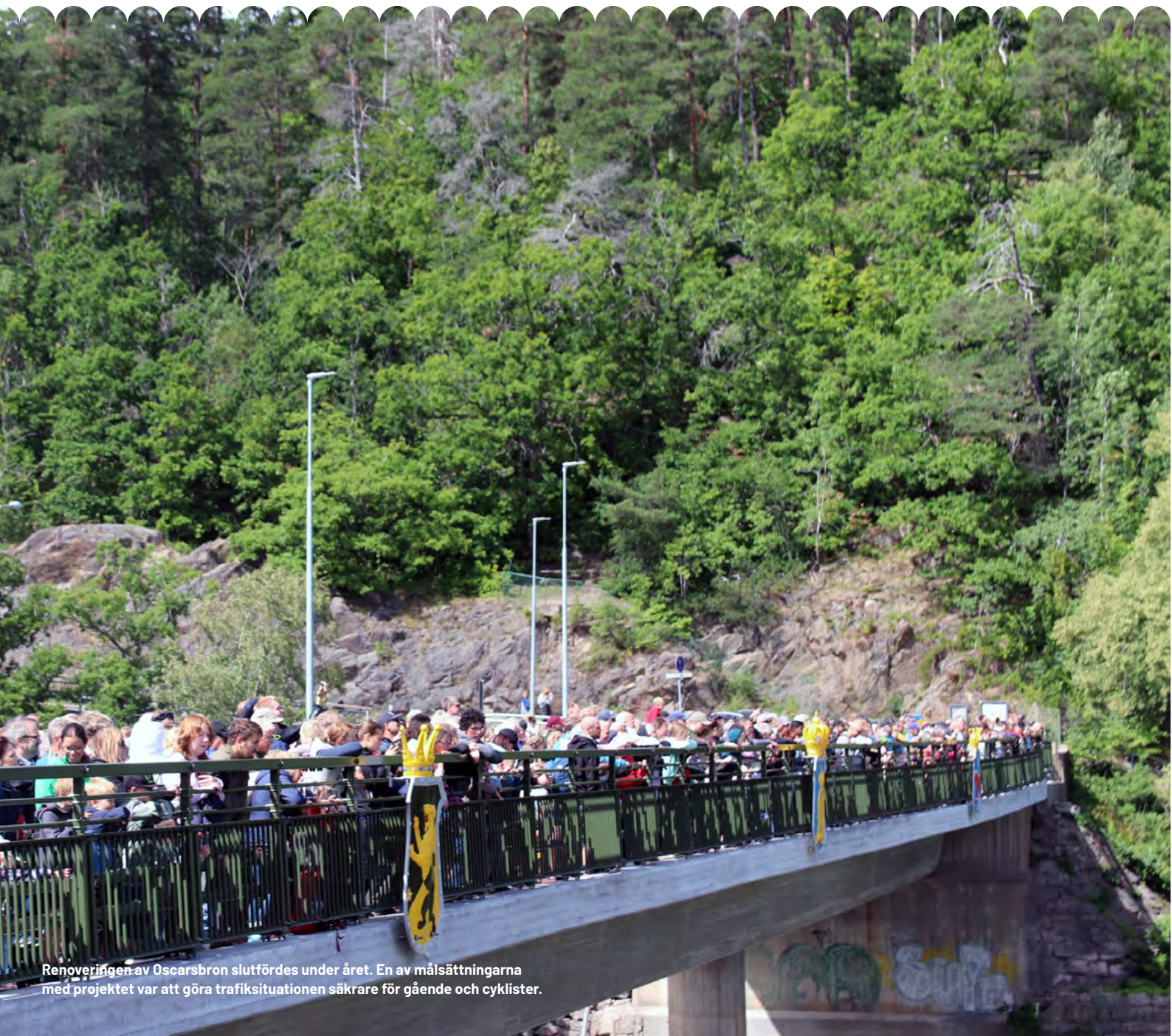
Bokslut 2023 Pågående projekt Mkr	Utgifter sedan projektets start ¹⁾			Årets investeringar			
	Ack- budget	Ack.utfall	Avvikelse	Årsbudget 2023	Tilläggs- anslag	Netto inv 2023-12	Avvikelse 2023-12
Kommunstyrelsen	469	369	101	231	103	156	75
-varav: Vårvik huvudgata generalkostnad	20	19	1	4	0	3	1
-varav: Ängens gård nytt stall	36	1	36	32	0	0	32
-varav: Reinv Centr IT infrastruktur	21	22	-1	3	3	3	0
-varav: Ombyggnation stadshuset etapp 2	13	1	12	12	0	0	12
-varav: Triss	18	18	0	4	0	4	0
-varav: Fastighetsförvärv mm(L)	147	133	14	106	104	104	2
-varav: Stridsberg gatoutbyggnad	171	125	47	28	0	15	14
Kultur- och fritidsnämnden	1	0	1	3	0	1	3
Omsorgsnämnden	15	12	4	7	0	5	3
Arbetsmarknads- och socialnämnden	0	1	-1	0	0	1	-1
Samhällsbyggnadsnämnden	609	577	32	154	28	139	15
-varav: Hjulksvarn 2020	63	62	1	11	3	11	1
-varav: Stadsparken	26	25	0	5	0	5	0
-varav: Stridsbergsbron	441	442	-1	74	25	74	0
Exploateringsprojekt	136	64	72	74	0	8	66
-varav: Lärketorpet Norra	24	19	5	5	0	0	5
-varav: Alingsåker Verksamhet E45	43	2	41	35	0	0	36
-varav: Propellern	21	9	12	18	0	6	12
Delsumma	1231	1022	209	470	132	309	161
Ombudg/tidsförskjutning	0	0	0	-88	-33	0	-88
Summa	1231	1022	209	382	99	309	73
Finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	6	-6
-varav: Kommuninvest	0	0	0	0	0	6	-6
Summa total²⁾	1361	1132	229	463	102	371	92

1) Från och med 2018, ej årliga investeringsanslag. Projekt överstigande 10 mkr är specificerade på varav rader.

2) Total nettoinvestering 2023 om 371 mkr inkluderar erhållna investeringsbidrag på 8 mkr. Exkluderas investeringsbidragen uppgår årets investeringar till 379 mkr, varav materiella anläggningstillgångar 373 mkr och finansiella tillgångar 6 mkr.

Tabellen visar årets beslutade tilläggsanslag.

Nämnd	Tilläggsanslag (Mkr)	Kommentar	Uppdaterad
Kommunstyrelsen	73	KF § 103 Köpeavtal fastigheten Propellern 8	2023-06-07
Kommunstyrelsen	6	KF § 148 Skälsbo 3:1	2023-11-09
Kommunstyrelsen	22	KF § 81 Köpeavtal fastigheten Hästen 3	2023-05-02
Kommunstyrelsen	2	KF § 102 Stallbacka 4:3 Lunnens förskola	2024-01-05
Samhällsbyggnadsnämnden	2	KS § 130 Bro Stallbacka södra	2023-06-30
Samhällsbyggnadsnämnden	3	KS § 130 Hjul kvarn	2023-06-30
Samhällsbyggnadsnämnden	25	KS § 130 Stridsbergsbron	2023-06-30
Samhällsbyggnadsnämnden	1	KS § 158 Äventyrsgolf	2023-04-18
Summa	135		

Renoveringen av Oscarsbron slutfördes under året. En av målsättningarna med projektet var att göra trafiksituationen säkrare för gående och cyklister.

Större investeringar i de helägda bolagen 2020 – 2023 beslutade av styrelsen i Trollhättan Stadshus AB

(Mkr)

Kraftstaden Fastigheter Trollhättan AB (Beslut TSAB)	Projekt- budget (netto)	Ack. utfall 2022 Inkomst	Ack. utfall 2022 Utgift	Utfall 2023 Inkomst	Utfall 2023 Utgift	Budget- avvikelse netto, ack per 231231	Pågående (P) Avslutat (A)	Beräknas avslutats, år
Upphärad skola (2022)	57,0		21,5		30,7	+4,7	A	
Produktionskök Överby (2022)	100,0		55,2		33,9	+10,9	P	2024
Fräsegårdsskolans förskola (2022)	59,7		14,2		44,8	+0,7	P	2024
Renovering av kulturmiljön för fil- och hyveljärnsfabriken i Vårvik (2021)	120,3		43,6		40,3	+36,4 */	P	2025
Håjums C-kök (2023)	86,0				4,4	+81,6	P	2025
Velanda skola, förskola (2023)	155,0				5,2	+149,8	P	2026

AB Eidar, Trollhättans Bostadsbolag (Beslut TSAB)	Projekt- budget (netto)	Ack. utfall 2022 Inkomst	Ack. utfall 2022 Utgift	Utfall 2023 Inkomst	Utfall 2023 Utgift	Budget- avvikelse netto, ack per 231231	Pågående (P) Avslutat (A)	Beräknas avslutats, år
Renovering Guldvingen 2, etapp 2 (2020)	212,9		156,7		57,9	-1,7	P	2023
Ombyggnad byggnad S1 Kv Hackan (2021)	136,4		91,0		61,4	-16,0	P	2024
Renovering låghusen Guldvingen 2 (2021)	112,8		40,0		53,9	+18,9	A	2023
Renovering höghusen Guldvingen 2, etapp 4 (2023)	110,0		0,3		38,2	+71,5	P	2024

Trollhättan Energi AB	Projekt- budget (netto)	Ack. utfall 2022 Inkomst	Ack. utfall 2022 Utgift	Utfall 2023 Inkomst	Utfall 2023 Utgift	Budget- avvikelse netto, ack per 231231	Pågående (P) Avslutat (A)	Beräknas avslutats, år
Biosteg 3 Arvidstorp reningsverk (2023)	586,0	0	108,9	0	171,1	+306,0	P	2025

/* Ursprunglig budget om 65,4 mkr avser endast upprustning av kulturmiljö, Filfabriken. Sedan har budget utökats med upprustning av kulturmiljö, Hyveljärnsfabriken samt hyresgästanpassningar (som ska finansieras via hyror till Kraftstaden). Total budget som beslutats av TSAB och Kraftstaden är 120,3 mkr. Jämfört med total budget är avvikelserna per årsskiftet +36,4 mkr.

Redovisad budgetavvikelse på investeringsprojekt som är pågående är att betrakta som tillfällig och ej slutlig avvikelse. Budgetavvikelsen redovisas som ackumulerat värde från investeringsprojektets start.

Exploateringsverksamhet

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder som syftar till att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för bostads och verksamhetsändamål.

För varje exploateringsprojekt görs en kalkyl avseende inkomster och utgifter. I de fall avsikten är att sälja en färdig exploateringsfastighet ska den klassificeras och värderas som omsättningstillgång. Gator, parkmark med mera som kommer att finnas kvar i kommunens ägo och betjänar exploateringsområden redovisas som anläggningstillgångar och ska ingå i kommunens investeringsredovisning.

Vid försäljningstillfället redovisas exploateringsresultatet i kommunens resultaträkning som skillnad mellan försäljningspris och det bokförda värdet på omsättningstillgången (råmark och andra eventuella kostnader) i resultatbudgeten. Exploateringsresultatet används för att finansiera de anläggningstillgångar (investeringar) som exploateringen medför.

Uppbyggnaden av den nya stadsdelen Vårvik sker i ett helägt dotterbolag till Trollhättans Stadshus AB, Trollhättans Exploaterings AB. Bolaget förvärvar all kvartersmark, genomför exploateringen och säljer byggrätter. Staden investerar i utbyggnad av gator, vägar och parker och ersätts av bolaget via gatukostnadsersättningar.

Intäkterna från tomtförsäljningarna uppgår till 23 mkr. Kostnaderna för sålda tomter och övriga exploateringskostnader uppgår till 11 mkr. Det bidrar till ett positivt exploateringsresultat på +12 mkr, vilket är +5 mkr högre än budget. De största försäljningarna har varit tomtförsäljning i Lärketorpet norra som bidragit med +14 mkr.

Under 2023 har ca 9 projekt pågått. Nedan redovisas enskilda större projekt. I posten övrigt ingår mindre projekt:

Investeringar (mkr)

Exploateringsprojekt	Budget	Utfall	Avvikelse
Halltorp	0,4	0,0	0,4
Nysätra	1,0	0,0	1,0
Lärketorpet norra	5,4	0,1	5,3
Strömsvik	5,2	0,1	5,1
Sjölanda	0,8	0,7	0,1
Alingsåker Verksamhet	35,4	-0,1	35,5
Chauffören	1,2	0,7	0,5
Lärketorpet et 2	1,0	0,2	0,8
Överby köpcentrum	1,5	0,0	1,5
Propellern	18,2	6,2	12,0
Övrigt	3,9	0,0	3,9
Summa	74,0	7,9	66,1

Investeringarna blev 66 mkr lägre än budgeterat beroende på tidsförskjutningar och avbrutna projekt.

Under året har utbyggnad av gata och VA färdigställt för kvarteret Propellern på Norra Stallbacka. Inom bostadsområdet Lärketorpet norra har några mindre kringinvesteringar genomförts och endast arbete för lekplats kvarstår. De första utredningarna inom Lärketorpet etapp 2 har påbörjats. Toppbeläggning av huvudgata fram till Sjölanda badplats har genomförts. Avvikelsen inom kategorin "Övrigt" beror främst på tidsförskjutningar av de toppbeläggningar som budgeterats för året. Projekten Alingsåker verksamhet, Halltorp och Strömsvik har avbrutits varför budgeterade medel inte tagits i anspråk.

LÄRKETORPET NORRA

Tomter: 28
Lägenheter: 95

PROPELLERN

Ha industrimark: 11

Nämnderna

Trollhättans Stads verksamhet

Verksamhetsredovisningen omfattar nämndernas måluppfyllelse, ekonomi, viktiga händelser under året samt framtiden.

Utbildningsnämnden	74
Kultur- och fritidsnämnden.....	76
Omsorgsnämnden	78
Arbetsmarknads- och socialnämnden.....	79
Samhällsbyggnadsnämnden	80
Kommunstyrelsen	82
Överförmyndarnämnden.....	84
Valnämnden	85

Nämndernas verksamhetsredogörelser finns samlade i en särskild handling. I den redogör nämnderna inför kommunfullmäktige för fullgörandet av det uppdrag som nämnden genom budgeten fått, det vill säga nyttjandet av anslagna medel och verksamhetens omfattning och måluppfyllelse i förhållande till givna uppdrag.

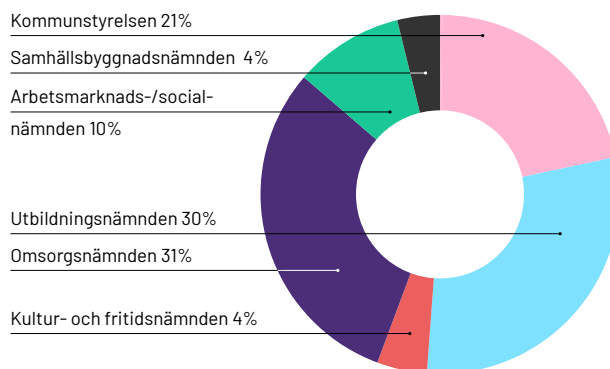
I diagrammen nedan redovisas kostnader och intäkter per nämnd. Här framgår att utbildningsnämnden, omsorgsnämnden, kommunstyrelsen och arbetsmarknads- och socialnämnden svarar för 92 % av verksamheten.

Kommunstyrelsen finns bland de "största" nämnderna genom att den ansvarar för budgeten för de frivilliga skolformerna – ersättningen till Kunskapsförbundet Väst. Tre femtedelar av kommunstyrelsens verksamhet finns – genom ersättning till andra utförare – inom områdena utbildning, kultur, fritid, kommunikationer och räddningstjänst.

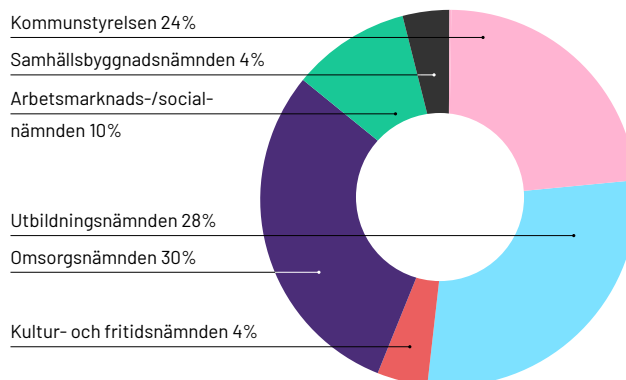

Tillsammans med City Trollhättan visade Trollhättans stad matcher från damernas fotbolls-VM på torgetskärmen i augusti.

Nettokostnader fördelade per nämnds verksamhetsområde

Bruttokostnader fördelade per nämnds verksamhetsområde

Utbildningsnämnden

Ordförande: Marie-Louise Coon (M)

Högsta meritvärde och högsta behörighet till gymnasieskolan som uppmätts på 20 år.

Utbildningsnämndens ansvarsområde är förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola, anpassad grundskola, och skolformsövergripande verksamhet.

Ekonomi

Utbildningsnämndens kostnader blev lägre än budget med ett resultat på 23,2 mkr. Förvaltningens nettokostnader har ökat med 8,0 %.

Nämndens ekonomi, utfall och budget 2021-2023

Mkr	2023	2022	2021
Intäkter	201,6	199,2	190,8
Kostnader	1 453,8	1 358,9	1 318,2
Budgeterade skattemedel	1 275,5	1 198,2	1 159,0
Budgetutfall	+23,2	+38,5	+31,6
Nettoinvesteringar	9,5	3,5	4,5

Förskola + 6,7 mkr

Antalet barn i förskolan har minskat med 76 jämfört med utfallet 2022. Vistelsetiden i förskolan har ökat något, 82,5 % av barnen har en schemalagd vistelsetid över 15 timmar per vecka.

Grundskola/fritidshem +14,0 mkr

Antalet elever i grundskolan har minskat med 35 elever jämfört med utfallet 2022. Inom fritidshemmen har antalet inskrivna barn ökat med 126 under samma period. Ökningen i fritidshemmen är främst i kommunal verksamhet i åldrarna 6-9 år. Trollhätteelever som får sin undervisning i friskolor har minskat ytterligare, en utveckling som uppkom under 2022 då ett trendbrott för friskolorna i Trollhättan visade sig. De fristående verksamheterna har under många år kunnat fylla sina utbildningsplatser.

Året som gått

En likvärdig utbildning är förvaltningens högst prioriterade område sedan 2018. Begreppet Likvärdig skola har breddats och omfattar skolegregation, socioekonomisk bakgrund, flickor och pojkar, barn- och elever med särskilda behov, fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar eller ohälsa. Tillsammans med övriga staden kraftsamlar förvaltningen för att nå längre i det gemensamma arbetet för ett mer hållbart samhälle. Uppföljning visar positiva resultat med en allt starkare skolorganisation, fungerande samverkan och ett alltmer väl fungerande systematiskt kvalitets- och arbetsmiljöarbete och en successivt allt högre kvalitet i undervisningen.

Från höstterminen 2023 gäller nya bestämmelser om förskola för fler barn, med syfte att barnen ska få möjlighet till en bättre språkutveckling i svenska. I Trollhättan var det 36 barn som uppfyllde kriterierna för barn med kort vistelsetid i Sverige och har därmed rätt till reserverad plats. Utbildningsförvaltningen har genomfört uppsökande verksamhet för att informera om förskolans uppdrag, rätten till förskola och de reserverade platserna. 18 barn har tackat ja till plats enligt de nya reglerna.

Måluppfyllelse

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Förskolan har en positiv trend när det gäller kunskapsuppdrag och likvärdighet med en starkt kvalitet i verksamheterna sedan utgångsläget 2017. Förändringarna som gör det möjligt för fler vårdnadshavare att ansöka om mer tid för barn i förskolan om deras språkliga utveckling kan gynnas av det har bidragit till en tydlig progression i språket bland berörda barn. Läsåret 22/23 fick 145 barn ta del av insatsen. En utmaning i arbetet är att en hög andel vårdnadshavare tackar nej till insatsen med hänvisning till att de inte har råd att ta del av den.

Betygsstatistik för VT23 visar att behörigheten till gymnasiet ökat med 8,2 procentenheter till 87,7 % (79,5 %). Meritvärdet var 227,7 för VT23 (226,3). Både behörighet till gymnasieskolan och meritvärdet är de högsta på 20 år.

Inom ramen för de organisationsförändringar som genomfördes HT21 så har två elevkullar gått ur årskurs 9. Respektive kull bestod av knappt 20 elever. Den första kullen spenderade ett läsår på sin nya skola och gick ur årskurs 9 med 26,3 % i gymnasiebehörighet (VT22). Den andra kullen spenderade två läsår på sin nya skola och hade en behörighet på 35,3 % (VT23). Forskning och erfarenhet visar att skolbyten generellt kan innebära att resultaten initialt sjunker, vilket i nuläget inte verkar vara fallet för de elever som nu bytt skola.

Förvaltningens arbete kring utveckling av frånvarorutiner och det förebyggande arbetet har gett en viss effekt. Elevfrånvaron för perioden 2020-2023 har i hög grad påverkats av pandemin. Läsåret 2019/2020 var frånvaron 11,9 %. Frånvaron ökade de två kommande läsåren (12,4 % och 14,1 %) för att sedan gå ner läsåret 2022/2023 (11,6 %).

"Klipp bandet, klipp bandet!" Förväntan var hög bland eleverna på Upphärads skola när det var dags för invigning den 28 november.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Av skolans och förskolans läroplaner framgår ett tydligt hållbarhetsperspektiv. Utbildningen ska ge barn och elever möjlighet att utveckla kunskaper om hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Fördjupningsområdena pågår inom ramen för stadens Agenda 2030-strategi. Utbildnings- och Serviceförvaltningen samverkar för att minska matsvinnet i verksamheterna. En skolresepplan pågår för att öka andelen elever som går, cyklar och åker kollektivt.

Flera projekt har genomförts tillsammans med fastighetsägarna rörande gröna skolgårdar, skolskogar samt insekshotell och planteringar med särskilt nektarrika perenna växter. Ett flertal förskolor och skolor har tillgång till skolskogar med tillhörande pedagogiskt material för undervisning och lärande.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Arbetet med att säkerställa en tydlig arbets- och utvecklingsorganisation med stöd av distribuerat ledarskap fortlöper. Teamledarskapet med resultatenheter har möjliggjort ett effektivare resursnyttjande och bättre förutsättningar att bygga hållbara organisationer.

Arbetsmiljöarbetet har stärkts med riktat stöd utifrån behov, strukturer för uppföljning och aggregering av resultat. Resultaten visar ett relativt högt medarbetarengagemang och generellt ett gott samverkansklimat, men att förbättringsområden fortsatt finns kring bland annat hög arbetsbelastning och stress.

En likvärdig prao kan på sikt bidra till en mer likvärdig skola och till stadens kompetensförsörjning. I samverkan med näringsliv, övriga förvaltningar och vårdnadshavare har arbetet resulterat i att alla elever kunnat erbjudas en praoplats de senaste läsåren.

Investeringar

Nettoinvesteringarna uppgick till 9,5 mkr, varav 3,0 mkr är hänförligt till utrustning av nya avdelningar i förskolan där det är arbeten på förskolorna Myggan, Spiltan, Nyckelpigan och Toppluvan som pågått, samtliga är inte färdigställda under 2023 vilket kommer att ske 2024. Upphärads skola har färdigställts under året och investeringen uppgick till 4,3 mkr.

Framtid

Förvaltningen har av nämnden fått i uppdrag att utreda förutsättningar för att fortsätta utveckla nuvarande arbete mot en allt mer likvärdig skolorganisation i ett 0-16 perspektiv.

Förskolans roll för att utjämna sociala skillnader och främja integration och språkmiljön i skolan är avgörande för barnens och elevernas utveckling och lärande. Arbetet behöver utvecklas och stärkas för alla barn och elever i Trollhättan.

Nationellt liksom i Trollhättan ökar antalet barn och elever som är i behov av särskilt stöd, vilket innebär att barn- och elevpengen ska räcka till allt fler. Inom anpassad grundskola har antalet elever ökat sedan 2020, vilket skapar stora utmaningar för verksamheten utifrån ett organisatoriskt, lokalmässigt och ekonomiskt perspektiv.

Utökade behov av säkerhet kring den utökade digitaliseringen ställer stora krav på organisationen både ekonomiskt och verksamhetsmässigt. Anställda ska ha tillgång till tjänstelegitimation för att kunna möta kraven på legitimering i samband med nationella prov från och med 2025.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Bedros Cicek (KD)

Idrottsliga framgångar gav Trollhättan sin första nominering till Sveriges Idrottsstad.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att se till att invånarna erbjuds en positiv kultur- och fritidsverksamhet av god kvalitet.

Ekonomi

Kultur- och fritidsnämndens kostnader har varit 0,6 mkr högre än budget. Nettokostnadsökningen jämfört med 2022 är 8,2 %.

Nämndens ekonomi, utfall och budget 2021-2023

Mkr	2023	2022	2021
Intäkter	32,6	27,6	27,3
Kostnader	223,8	204,3	192,5
Budgeterade skattemedel	190,7	176,9	166,7
Budgetutfall	-0,6	+0,2	+1,4
Nettoinvesteringar	10,1	23,7	30,7

Vid Slättbergshallen upptäcktes ett ammoniakläckage, skadan åtgärdades under sommaren till en kostnad på 0,7 mkr. Skadan kommer att regleras under 2024.

Nyårsfirandet ställde om från fyrverkeri till lasershow med en högre kostnad 0,5 mkr än ursprunglig budget 0,1 mkr.

Året som gått

Under våren gick Biblioteken i Fyrstad, Lysekil, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg, samman i ett gemensamt bibliotekssystem och webb. Samverkan innebär att biblioteken erbjuder ett gemensamt utbud även gällande digitala tjänster.

Nya digitala arbetssätt med så kallade hublets och AI har startats upp på Kronan för att kunna erbjuda samhällsstöd till invånare med till exempel språkliga hinder.

Trollhättan var för första gången nominerats till Sveriges Idrottsstad och traditionsenligt genomfördes även Idrottsgalan på Folkets Hus den 17 mars där även tre världsmästare ifrån Trollhättan firades, Kristian Karlsson (bordtennis), Emil Johansson (MTB Slopestyle) och Nils van der Poel (skridsko).

Förvaltningen ansvarar och genomför ett väldigt omfattande arrangemangsprogram med flera hundra olika typer av program. Under 2023 var detta förstärkt med 2,0 mkr ifrån kommunstyrelsens i satsningen Sommarpuls. Bland de större evenemangen märks; Fallens Dagar, Hello Innovatum, Jazz- och Bluesfestivalen med rekordpublik, utsålda konserter med SSO symfoniorkester med bland annat en utsåld konsert med Carola Häggqvist i Nova Arena, Slussdagen, Hela Kronan Gungar och Midsommarfirande i Storegårdsparken med ca 2000 besökare.

Under året slutfördes satsningen Konst längs Trollhätte Kanalpark. Parken innehåller nu 27 konstverk med ett spann på 113 år mellan det första verket och det senaste bara några meter därifrån.

I april nominerades Trollhättan som City of Film, jämte fyra andra städer i världen av den engelska tidskriften Screen International. Gala och prisutdelning skedde under Cannes-festivalen i maj med förvaltningens kulturchef på plats.

Måluppfyllelse

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

För att nå fler och jämna ut förutsättningarna har satsningar på avgiftsfria aktiviteter gjorts till exempel Klubb Kul, El Sistema på Kronan, utlåning på Fritidsbanken Träffpunkterna för äldre, Fritidsgårdarna, utökad verksamhet på Konsthallen och helt avgiftsfri Kulturskola. Lovaktiviteter har genomförts med ökat antal och deltagande. En Kulturplan för barn och unga har tagits fram.

Nya mötesplatser har etablerats i samband med om- och nybyggnad av fritidsgårdar, bibliotek och Folkets Park. Friluftsområdena har nyttjats i hög grad, Sjölanda badplats har renoverats, badvårdar har funnits på Öresjö, discgolfbana har byggts och flera naturleder har setts över och tryggats.

Biblioteken har arbetet systematiskt med läsfrämjande och språkutvecklande insatser, dels i samverkan med andra förvaltningar och barnhälsovård. Biblioteken har också arbetet med delaktighet inom digitalisering samt inom utveckling av biblioteksrummen.

I samverkan med Hållbart samhälle, Arbetsmarknads- och socialförvaltningen och civilsamhället har förvaltningen varit delaktig i de dialoger som förts för att stävja oro i samband med lokala kriser.

Arbete har pågått och fortsätter för att skapa förutsättningar för underrepresenterade grupper till ökat deltagande i förvaltningens verksamheter och föreningslivet och även arbetet med att implementera Barnkonventionen fortsätter.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Arbetet med att minska el- och energiförbrukning pågår. En ny kylanläggning har installerats vid Slättbergsgatan och belysningen på anläggningar och arrangemangslokaler har bytts ut till LED-belysning.

I syfte att öka kunskapen om hur man kan leva mer klimatsmart har flera aktiviteter på N3, Konsthallen och Biblioteken genomförts i samverkan med föreningar och studieförbund.

I Friluftspan för Trollhättan lyfts friluftslivet som viktig i medvetandegörandet av de ekologiska målen för staden. Tillgång till bra friluftsliv i naturen är bra men det är viktigt att värna den biologisk mångfalden i våra grönområden. Pilgrimsleden Göta Älv har invigts.

Folkets Park renoverades, invigdes och har fungerat som en evenemangsplats för exempelvis Fallens dagar.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Kultur- och fritidsförvaltningen är en aktör i arrangemangs- och upplevelseverksamhet i staden både för invånare och besökare. Mycket sker i samverkan och samråd med andra aktörer såväl ideella som kommersiella. Stöd har getts på olika sätt till Trollhättan Action Week, Kraftprovet och andra föreningsinitierade evenemang. Det har resulterat i en stor mix av arrangemang inom olika genrer och en stor bredd av målgrupper under åren.

Folkets Park renoverades, invigdes och har fungerat som en evenemangsplats för till exempel Fallens dagar.

På N3 har två utvecklingsprojekt, Mötesplats N3 och Kreativa Boxen tagits fram med stöd från Kulturrådet. Ungdomspengen har uppdaterats och går under namnet Make it Happen.

Novemberfestivalen är en väletablerad nationell och internationell filmfestival, som medlem i Youth Cinema Network, och en viktig mötesplats för unga filmare och branschfolk.

Det krävs ett aktivt och strategiskt arbete för att nå unga, lyssna på vilka behov de har och vad förvaltningen har att erbjuda dem så att de kan nå sina mål inom till exempel kreativa näringar.

Investeringar

Nettoinvesteringarna uppgick till 10,1 mkr. Årets största investeringsprojekt (3,2 mkr) var konst i fall- och slussområdet som innefattar ett flertal konstverk som har placerats runt om i staden. Konstnösåret etapp 2 (2,7 mkr) har påbörjats och beräknas färdigställas under 2024. En fastighetsinventering har genomförts (1,9 mkr) med hjälp av konsult som har resulterat i ett antal åtgärds punkter som har fått en prioritering i kommande budgetarbetet.

Framtid

I den framtagna lokalförsörjningsplanen tas behovet av fler idrottshallar upp vilket även har kopplingar till grund- och gymnasieskolans framtida behov. Den fördjupade förstudien pekar ut fyra platser där idrottshallar behöver tillföras fram till år 2030. De är Skogshöjdens område där lokalplanering pågår, Östra området vid Edsborgs IP, Västra området Strömslund/Björndalen samt centrala staden. Områdena är valda utifrån både fritids- och skolperspektiv samt med hänsyn till besöksnäring.

E-sport är idag en av världens och också Sveriges största fritidssysslor med en ständigt växande skara utövare. Infrastruktur saknas för att möta detta intresse hos det offentliga. Framgångsrika satsningar har nu startats i flera kommuner, bland annat i Helsingborg, och här behöver även Trollhättan finnas med för att hävda sig i konkurrensen om invånare och kvalitativ arbetskraft. För närvarande genomförs en förstudie tillsammans med ett antal olika aktörer kring etablerandet av en gamingarena i Trollhättan med fokus på lärande och folkhälsa vilken kommer att redovisas under 2024.

Omsorgsnämnden

Ordförande: Nettan Larsson (M)

Verksamheternas tydligt förbättrade resultat i brukarenkäterna visar ett positivt trendbrott.

Nämnden ansvarar för stöd till äldre och handikappade, hälso- och sjukvård, samt omsorg till funktionsnedsatta.

Ekonomi

Nämnden redovisar 17,4 mkr lägre kostnader än budget. Netto ökade kostnaderna med 9 %. Det beror på ökade kostnader främst kopplade till lönerrevision och indexuppräkningsmen även på grund av särskilda satsningar som finansierats med höjd budgetram för 2023.

Nämndens ekonomi, utfall och budget 2021-2023

Mkr	2023	2022	2021
Intäkter	237,4	227,1	200,5
Kostnader	1 536,7	1 419,3	1 330,6
Budgeterade skattemedel	1 316,7	1 202,9	1 177,7
Budgetutfall	+17,4	+10,7	+47,7
Nettoinvesteringar	4,9	9,3	8,8

Överskottet härleds till lägre antal beviljade timmar i hemtjänsten, lägre kostnader för bostadsanpassningsbidrag och färdtjänst samt att satsningen måltidskvalitet inom särskilt boende ännu inte uppnått full helårseffekt.

Året som gått

Verksamheternas tydligt förbättrade resultat i brukarenkäterna har lett till ett positivt trendbrott.

Efter flera år med ökning syns nu en minskning av personalens sjukfrånvaro.

Införandet av ekonomiska månadsuppföljningar ner på enhetsnivå har gett ökad kunskap och kontroll av verksamhetens ekonomiska förutsättningar.

Återcertifieringen av Vård- och omsorgscollegor har varit en viktig del i att säkerställa kompetensförsörjningen. Arbete har även pågått med uppbyggnaden av en utbildningsportal för att säkerställa en kontinuerlig kompetensutveckling av förvaltningens medarbetare. Hemtjänsten har lyckats bibehålla en hög personalkontinuitet.

Särskilt boende för äldre har framgångsrikt utvecklat arbetsätt med jobbspåret och därutöver har utbildningsinsatser kopplade till införandet av "Individens behov i centrum" genomförts inom hela förvaltningen.

Förutsättningarna för ett LOV¹⁾-införande har utretts och det pågår en anpassning av äldreomsorgens kostnader till jämförbara kommuner.

1) Lagen om valfrihetssystem (LOV) reglerar vad som ska gälla när upphandlande myndigheter konkurrensutsätter delar av sin verksamhet.

Måluppfyllelse

Sex av nämndmålen har uppnåtts och ett går i rätt riktning.

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Målet att egenmakten ska öka för personer i behov av omsorgsnämndens stöd är uppfyllt. Målet att tryggheten ska öka för personer i behov av omsorgsnämndens stöd, har inte uppnåtts men är i rätt riktning för att på sikt nå målet.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Målen att öka klimatsmartheten i fordonsflottan, minska matsvinnet och läkemedelsutsläppen har uppnåtts.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Målet med att stärka lokala samarbeten och utveckla samverkansformer med frivilligorganisationer har uppnåtts, även målet med att bidra till; social hållbarhet- både som arbetsgivare och samarbetspart, har uppnåtts. Kunskapen och medvetenhet kring den sociala hållbarheten har ökat och nya arbetsätt har etablerats.

Framtiden

Omsorgsnämndens största utmaning är den demografiska förändringen med fler äldre och färre personer i arbetsför ålder. Innovation, digitalisering och omställning av arbetsmetoder kommer bli avgörande.

Prognosen pekar på ökade behov av vård- och omsorgsboenden, särskilt för personer med demenssjukdom. Boendet på Vårvik med 90 platser planeras till hösten 2027, samtidigt som renovering av Humlans äldreboende pågår.

Behovet av LSS-boendeplatser och daglig verksamhet fortsätter att öka. Omställningen av sjuksköterskeverksamheten pågår, och införandet av LOV inom hemtjänsten är planerat. Arbetet med civilt försvar och krisberedskap kommer få ökat fokus. Förändringar i lagstiftning inkluderar den nya socialtjänstlagen från 2025 och att huvudmannaskapet för personlig assistens tas över av staten från och med 2026.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Ordförande: Cecilia Gustafsson (M)

Trollhättan har blivit utnämnd till "Årets förebyggande kommun 2023".

Nämnden ansvarar för individ och familjeomsorg, arbetsmarknad/sysselsättning samt mottagande av nyanlända flyktingar och konsumentvägledning.

Ekonomi

Nämnden redovisar 1,1 mkr lägre kostnader än budget. Netto ökade kostnaderna med 12,4 % jämfört med föregående år, främst beroende på ökade placeringskostnader.

Nämndens ekonomi, utfall och budget 2021-2023

Mkr	2023	2022	2021
Intäkter	104,5	97,9	107,9
Kostnader	522,6	469,8	468,8
Budgeterade skattemedel	419,2	391,6	374,3
Budgetutfall	+1,1	+19,7	+13,4
Nettoinvesteringar	1,8	0,5	1,0

Fler ungdomar har fått placering, men framför allt har dygns-kostnaderna ökat kraftigt, vilket beror på en kombination av ökade priser och en mer komplex problematik.

Kostnaderna för försörjningsstöd fortsatte minska även under 2023 och uppgår i bokslutet till 63,4 mkr. Det har genomförts ett aktivt arbete under ett flertal år, med hållbara strategier för att motverka utanförskap från arbetsmarknaden. Förbättrad arbetsmarknad har också bidragit positivt.

Året som gått

Trollhättan har blivit utnämnd till "Årets förebyggande kommun 2023". Motiveringen lyder: "Trollhättans Stad är en driven kommun med stark närvaro och långsiktighet inom ANDTS-förebyggande arbete" ANDTS står för en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar.

Det förebyggande arbetet och samverkan med externa aktörer kan också motverka det misstroende mot socialtjänsten som har blivit tydligt i den nationellt uppmärksammade desinformationskampanjen.

I takt med att fler går vidare till egenförsörjning ökar behovet av stöd för gruppen som fortfarande står utanför arbetsmarknaden. För att möta kraven har verksamheten ställt om och utvecklat nya arbetsmetoder och insatser vilka gett goda resultat. Antal hushåll aktuella för ekonomiskt bistånd har fortsatt sjunka. Arbetsmarknadsstöd har klättrat till plats sju av landets kommuner som fått ut flest deltagare till arbete.

Medel från KS har möjliggjort utveckling av utbildningsinsatser utöver det som erbjuds inom ordinarie vuxenutbildning samt möjlighet att pröva annan pedagogik och annat kursupplägg för de som står långt ifrån arbetsmarknaden.

En automatisering av handlägningsprocessen för ekonomiskt bistånd har möjliggjort större fokus på det sociala arbetet för att få fler till egenförsörjning.

Måluppfyllelse

Sammanfattningsvis har nämnden i stort sett nått sina mål.

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Nämnden har en mängd förebyggande insatser inriktade mot att ge tryggare uppväxtvillkor för barn, minskat våld i nära relation, minska droganvändande och minska behovet av socialtjänstens insatser.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Nämnden arbetar aktivt med ekologisk hållbarhet inom arbetsmarknadsenhetens verksamheter. Detta är också en viktig del av förberedelsen för arbetsmarknaden.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Under MRP-perioden har tre arbetsintegrerade sociala företag startat, som nu drivs självständigt.

Framtiden

Nuvarande socialtjänstlag bygger till stor del på 1980 års socialtjänstlag. För att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar behöver socialtjänsten reformeras. En långsiktig omställning är nödvändig, där fokus skiftar mot förebyggande arbete och tidiga insatser. Målet är att göra socialtjänsten lättillgänglig och erbjuda insatser på ett enklare sätt än idag. Utredningen har framfört större förslag som rör förebyggande, kunskapsbaserad och lättillgänglig socialtjänst, inklusive möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. En ny socialtjänstlag planeras att presenteras 2024, vilket kommer att innebära en stor omställning av socialtjänstens organisering och arbets sätt.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Jennie Bergius Eriksson (M)

Folkfest i Trollhättan vid invigning av Stridsbergsbron.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för det offentliga rummet genom stadsplaneringen – inklusive bygglov, lantmäteri, väghållning, parkverksamhet, miljö och hälsoskydd.

Ekonomi

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett positivt utfall mot budget med 2,0 mkr, merparten är hänförligt till överskott i projekt.

Nämndens ekonomi, utfall och budget 2021-2023

Mkr	2023	2022	2021
Intäkter	43,2	42,2	38,4
Kostnader	206,5	174,4	162,8
Budgeterade skattemedel	165,3	132,7	127,2
Budgetutfall	+2,0	+0,5	+2,8
Nettoinvesteringar	159,6	205,4	239,2

Flera av nämndens verksamheter har påverkats av den försämrade konjunkturen med minskat byggande.

Netto ökade kostnaderna med 23,5 % jämfört med föregående år, vilket främst beror på stora investeringar i Stridsbergsbron och Hjulksvarn och ökade räntekostnader.

Året som gått

Stridsbergsbron, äventyrsgolfen och tivoliplatsen i Stads-parken har invigts. I satsningen på trygghet har ett flertal projekt genomförs, exempelvis förstärkt belysning.

Inflödet av bygglovsärenden har varit lågt på grund av den försämrade byggkonjunkturen. Arbetet har i stället fokuserats på att minska mängden tillsynsärenden. Ett framsteg är att arbetet med en digital e-tjänst nästan har slutförts. Dessutom har steg tagits mot att automatisera processen för bygglov.

Efterfrågan på nya detaljplaner är fortsatt hög. De båda planprogrammen för Resecentrum/Tingvalla och Campus Högskolan väst färdigställdes i början av året och fyra detaljplaner har antagits. Mycket tid har lagts på planprogrammen och flera detaljplaner har varit i relativt tidiga skeden. Utöver detaljplanering har plankontoret haft uppdrag från kommunstyrelseförvaltningen inom översiktsplanering.

Lantmäteriverksamheten har deltagit i flera processer som berör samhällsbyggnad. Genomförandet av Vårvik är ett tydligt exempel på hur samarbete mellan alla kontor gett exploatörer de bästa förutsättningarna för att välja just Trollhättan att etablera sig i.

Från en normal nivå minskade ärendeflödet för kart- och mät under slutet av året. Flera nya arbetssätt och tjänster har börjat användas mer i verksamheten. GIS-verksamheten har setts över, och förhoppning är att verksamheten kan breddas och i större utsträckning vara en stödfunktion till hela staden.

Tre projekt inom förorenad mark har beviljats ekonomiskt bidrag från Naturvårdsverket. Det treåriga projektet Boostad med natur har fortsatt, och rådgivaren för biologisk mångfald har besökt 50 privata och gemensamma trädgårdar.

Måluppfyllelse

Av de beslutade nämndsmålen går samtliga i rätt riktning.

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Dialoger har genomförts med allmänheten om åtgärder för att stärka tryggheten i den offentliga miljön, såsom vid trygghetsronder. Omfattande insatser har även gjorts för att röja, klottersanera och hålla staden ren. Barn och unga som målgrupp har varit prioriterade. Vid platsutvecklande insatser och attraktionsstärkande aktiviteter har förvaltningen verkat för barn och familjers deltagande.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Målet att öka utbyggnaden av bostäder i trä och andra byggmaterial med lägre miljöpåverkan går i rätt riktning. Metoden för att göra klimatberäkningar är under utveckling. Målet att få fler Trollhättebor att cykla, gå, åka kollektivt och samutnyttja fordon bedöms också gå i rätt riktning.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Den digitala utvecklingen har ökat under perioden. Förvaltningen ligger som helhet högt på NKI under hela perioden, och upplevelsen är att kundfokus finns i alla verksamheter. Digitalisering av detaljplaner har varit ett stort projekt som skapat nya och fler möjligheter, för användning av handläggare, allmänhet och företag.

Innovationsarbetet har även resulterat i flera projekt med externa parter och utvecklingsinsatser kopplat till sensordata, 3D-data, drönare, hållbar mobilitet och ökad social hållbarhet.

Det har bedrivits nära och täta dialoger med näringsliv och med invånare om stadskärnans utveckling.

Investeringar

Årets största investering var Stridsbergsbron.

Nettoinvesteringar

Mkr	Budget	Red	Avv
Stridsbergsbron	74,3	74,1	0,1
Hjulkvärn	11,4	10,7	0,7
GC-väg Oscarsbron	10,0	10,0	0,0
Trygghetsskapande åtgärder	9,7	8,3	1,4
Stadsparken	5,3	4,9	0,4
GC väg till Sjuntorp	5,0	0,0	5,0
Vårviks gård SBF	5,0	5,1	-0,1
Kungsgatan	5,0	4,5	0,5
Äventyrsgolf	4,0	4,5	-0,5
Övrigt	55,3	37,5	17,9
Summa	185,0	159,6	25,4

Nettoinvesteringarna uppgick till 159,6 mkr vilket är 25,4 mkr under budget. Överskottet beror på tidsförskjutningar i projekt. Förvaltningen ser fördyringar för Stridsbergsbron och Hjulkvärn som kommer påverka slutkostnaden i projekten, bland annat beroende på stigande världsmarknadspriser på material.

Framtid

Framtidens samhällsbyggnad kommer behöva möta samhällets växande behov av hållbarhet, teknologisk integration, anpassningsförmåga och inkludering. Innovationer och investeringar kommer att krävas för att nå dit. Ännu mer avancerad teknik kommer integreras för att optimera allt från trafikflöde och energianvändning till offentliga tjänster och säkerhet. Användning av big data och AI för att optimera stadsplanering och förvaltning kommer bli allt viktigare.

Den stora invigningsdagen 17 juni bestod av flera invigningar: Stridsbergsbron, Tivolilekplatsen, Stadsparken och Äventyrsgolfen.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Peter Eriksson (M)

Överby produktionskök har tagits i drift vilket ger ökade förutsättningar för beredningsarbetet.

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen utgör nämnd för kommunstyrelsens förvaltning samt serviceförvaltningen.

Ekonomi

Utfall för exploateringsverksamheten redovisas utförligare under eget avsnitt.

Kommunstyrelsen redovisade 23,4 mkr lägre kostnader än budget. I överskottet ingår resultat från exploateringsverksamheten med 5,1 mkr. Nettokostnadsökningen är 13,9 % jämfört med föregående år.

Nämndens ekonomi, utfall och budget 2021-2023

Mkr	2023	2022	2021
Intäkter	295,4	270,6	283,3
Kostnader	1204,9	1069,2	1055,0
Budgeterade skattemedel	932,9	828,2	785,1
Budgetutfall	+23,4	+29,6	+13,4
Nettoinvesteringar	179,5	141,7	96,1

Politisk verksamhet redovisar överskott +2,7 mkr och det gör även avtalsbunden verksamhet +0,5 mkr. Kommunstyrelsens förvaltning redovisar ett överskott på +7,1 mkr där lägre personalkostnader står för en stor del av överskottet bland annat på grund av vakanser och sjukskrivningar men även högre grad av extern finansiering av tjänster.

Serviceförvaltningen redovisar ett resultat om +8,0 mkr. Överskottet är hänförligt till god personalplanering, omställning av måltidsproduktion, vakanta tjänster samt ökade uppdrag inom service.

Året som gått

2023 var ett starkt år för nyinflyttade företag och fortsatt stor efterfrågan gällande köp av mark och tillgång på verksamhetslokaler. Till stor del är det befintliga Trollhätteföretag som efterfrågar mark på grund av expansion.

Flera strategiska markförvärv har gjorts i syfte att genomföra åtgärder för att förebygga skred i Göta Älv, samla det markinnehav som staden äger i området Lindveden och för att möta behovet av ytterligare verksamhetsmark. Utbyggnad av infrastruktur på Norra Stallbacka har genomförts för att möjliggöra försäljning av verksamhetsmark.

Överby produktionskök har färdigställts och är i produktion och renoveringen av Håjums produktionskök är påbörjat.

Måluppfyllelse

Ökad jämlikhet och trygghet med fokus på barn, unga och gamla

En gemensam matsedel för förskola och skola har tagits fram och implementerats under perioden, vilken även har näringsberäknats. Vidare har systematiken kring hur barn och elevers inflytande och delaktighet kring måltiden förbättrats genom införande av elevens val.

En övergripande kartläggning av barnrättsarbetet visade att förvaltningar implementerat rutiner och arbetssätt för genomförande av barnkonventionen. Samarbetet kring ungdomsenkäten LUPP och dialog med ungdomar utifrån resultaten gav en fördjupad bild av ungas situation. Målet har satt målgruppen barn i fokus under perioden och medfört förflyttningar som till viss del inte skett annars.

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Många verksamheter har en påverkan på klimatet, såsom livsmedel, kemikalier, fordon, maskiner, bränsle och fastigheter. Bland annat har matsvinnet och köttkonsumtionen minskat liksom användningen av kemikalier inom lokalvården. Inköp av ekologiska livsmedel har under perioden minskat bland annat beroende på stigande priser. Fler elbilar har köpts in till stadens bilpool. Distansarbete, digitala möten/konferenser, digitala verktyg, miljökrav i upphandlingar, återbruk av möbler och riktad kommunikation som verktyg bedöms ha bidragit till minskad klimatpåverkan till viss del. Områden som energirådgivning och energibesparing har haft stort fokus under senare år. Både pandemin och ett generellt större fokus på klimatfrågor bedöms ha påverkat utvecklingen till stor del.

I arbetet med att främja den biologiska mångfalden finns ett koncernövergripande arbete med bred samverkan, sökta och tilldelade medel för flertalet projekt för ökad biologisk mångfald, arbete med grönstrukturplan, dagvattenstrategi, riktade utbildningar och insatser i form av information, stöd, metodutveckling av olika slag är viktiga steg för det långsiktiga arbetet att bibehålla och öka den biologiska mångfalden.

Utveckla och stärka den lokala kraften

Framtagandet av näringslivs-, etablerings- och besöksnäringsstrategierna gav ökad struktur och tydlig riktning för arbetet tillsammans med näringslivet. Samarbete kring trygghet (mellan staden, polisen och företag) ökar under perioden och samarbetet förväntas leda till att den upplevda otryggheten minskar och förutsättningarna för näringslivsklimatet förbättras.

Arbetet med delprocessen att fler hittar vägen till arbete, särskilt fokus på unga, en prioritering inom färdplan för social hållbarhet, blir allt synligare under andra halvan av perioden.

Ett ökat systematiskt trygghets- och säkerhetsarbete samt bildande av samverkansforum med bevakningsföretag och företagssamverkan har gett en bättre överblick och underlag för arbetet med trygghet och säkerhet i Trollhättan.

De etablerade råd som finns är viktiga forum för dialog och samråd med civilsamhället. Dialogforum startade 2022 (avseende södra stadsdelarna) och utifrån forumet har det skett riktade medborgardialoger och trygghetsronder som varit behovsbaserade samt planerade dialoger. Deltagandet i forumen tydliggör ett stort behov av en plattform för samverkan mellan civilsamhället och staden i syfte att säkerställa att de insatser som görs utgår från de behov som finns. Det långsiktiga arbetet som pågått tillsammans med civilsamhället och de kontaktvägar som skapats har bidragit till en god beredskap att hantera incidenter i staden.

Investeringar

Nettoinvesteringarna uppgick till 171,6 mkr exklusive exploateringsprojekt. Flera fastighetsförvärv har genomförts under året totalt 104,2 mkr, gatuutbyggnad på Vårvik 25 mkr, maskin- och fordonsinköp 5,8 mkr, utrustning produktionskök Överby 3,5 mkr och Stommens gård ny ridanläggning 3,3 mkr. Rtt arbete som fortgår under 2024.

Framtid

Den digitala utvecklingen går fortare än någonsin och under 2023 har AI blivit en allt mer drivande faktor för denna hastighet. Staden står i början av en transformerande förändring, där artificiell intelligens snart kommer att användas i hela samhället. Det ställer enormt stora krav kring både kompetens, omställningsförmåga och säkerhet. För att nå dit krävs nya kompetenser och arbetssätt. Det handlar om att stärka befintliga förmågor inom förändringsledning, projektledning och verksamhetsutveckling med nya förmågor inom innovationsledning.

Världsläget har synliggjort behovet av kris- och krigsberedskap gällande försörjningen och lagerhållning av exempelvis skyddsutrustning, förbrukningsmaterial, livsmedel, drivmedel och andra grundläggande komponenter för att staden ska kunna fullgöra sitt uppdrag gentemot medborgarna även under pågående kris eller krig. Sverige stärker sitt civila försvar vilket kan innebära att stadens verksamheter behöver se till att lager finns för olika typer av varor i händelse av kris.

Trollhättans stads fordonsflotta blir än mer miljövänlig och antalet elbilar är nu uppe i 16.

Överförmyndarnämnden

Ordförande: Johannes Tjus (M)

Överförmyndarnämnden fullgör främst överförmyndarens uppgifter enligt föräldrabalken och lag om god man för ensamkommande barn. Till nämndens uppgifter hör bland annat att besluta om förordnade och utöva tillsyn över ställföreträdare.

Ekonomi

Nämndens ekonomi, utfall och budget 2021-2023

Mkr	2023	2022	2021
Intäkter	0,1	0,1	0,2
Kostnader	2,3	2,3	2,2
Budgeterade skattemedel	2,4	2,4	2,0
Budgetutfall	+0,3	+0,2	-0,1

Verksamhetens överskott finns i arvodesverksamheten för gode män och för ensamkommande barn.

Året som gått

Antalet ärenden gällande godmanskap och förvalterskap av mer komplicerad karaktär fortsätter att öka. Det innebär bland annat längre handläggningstider och det tar längre tid att rekrytera lämplig ställföreträdare.

En ansträngd bemanningssituation har påverkat takten i samtliga delar av verksamheten.

Digitala introduktionsutbildningar har genomförts med gott resultat.

Måluppfyllelse

Granskningen sker utifrån framtagna rutiner, kontroll av ställföreträdare och utbildningar genomförs. Det är fortsatt svårt att finna lämpliga ställföreträdare. Stora förhoppningar finns om att komma framåt i digitaliseringsarbetet, ett steg som tagits är införandet av ett nytt ärendehanteringssystem. Dock har takten i samtliga delar av verksamheten påverkats av en ansträngd bemanningssituation.

Framtid

Ärendemängden spås få en fortsatt ökning. Många gånger kan psykisk ohälsa samt missbruk ligga till grund för att ekonomin havererar vilket kan leda till att det kan behövas hjälp av god man/förvaltare för att få ordning på ekonomin igen. Tendens ses att yngre personer som är i behov av god man/förvaltare ökar.

Tendensen under 2023 pekar på att allt fler yngre är i behov av god man/förvaltare.

Valnämnden

Ordförande: Rolf Elamsson (M)

Valnämnden är lokal valmyndighet i Trollhättans kommun och ska fullgöra uppgifter enligt vallagen och annan lagstiftning. Nämnden ansvarar för den lokala organisationen vid genomförande av allmänna val, val till Europaparlamentet och folkomröstningar.

Nämndens ekonomi, utfall och budget 2021-2023

Mkr	2023	2022	2021
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Kostnader	0,2	3,6	0,2
Budgeterade skattemedel	0,3	3,8	0,1
Budgetutfall	+0,1	+0,2	-0,1

Överskottet är hänförligt till lägre systemkostnader i mellanvalsperioden.

Året som gått

Valnämnden har haft en begränsad verksamhet under 2023. Förberedelser för EU-valet 2024 har startats.

Måluppfyllelse

Den samlade bedömningen är att arbetet som utförs av valkansliet inom säkerhet och trygghet, för ökat röstdeltagande vid institutionsröstning samt att öka tillgängligheten har utvecklats i rätt riktning mot målen.

Framtid

Generellt har kraven ökat på valnämnden och valadministrationen att planera för och genomföra säkra, trygga och effektiva val. Förtidsröstningen ökar från val till val vilket ökar kravet på kapacitet att ta emot förtidsröster.

Agenda 2030 och hållbar utveckling

Trollhättans Stad arbetar för en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling med utgångspunkt i de globala målen i Agenda 2030.

Nedan beskrivs några av de insatser som genomförts under 2023 som är kopplade till de 17 globala Agenda 2030- målen. Varje mål anges med en målsymbol och en text som beskriver målet. Sedan ges kort info om händelser under året i Trollhättan kopplade till målet. Mål 14 om hav och marina resurser redovisas inte.

Mål 1 Fattigdom

Trollhättans Stads Jobbcentrum arbetar aktivt med att hjälpa människor att bli självförsörjande och anställningsbara efter bland annat lång tid av försörjningsstöd, arbetslöshet eller kanske språksvårigheter. Bland annat genom olika typer av jobbspår.

Arbetslöshet

Mkr	December 2022	December 2023
16-65 år	9,1 %	8,6 %
18-24 år	10,8 %	10,8 %

Mål 2 Ingen hunger

Trollhättans Stad jobbar aktivt med att minska utsläppen från livsmedel genom att köpa in matvaror med lägre klimatbelastning och att minska matsvinnet. På grund av ökade matpriser har organisationen dragit ner på inköpen av ekologiska livsmedel.

Det har genomförts en kommunövergripande inventering rörande brukningsvärd jordbruksmark. Underlaget kommer att användas i samhällsplaneringen.

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Drogförebyggande arbete är av hög prioritet i Trollhättan. Särskilt viktiga händelser under året har varit uppstart av Mini-Maria-mottagningar, en huvudmottaning i Trollhättan och en i Uddevalla. På Mini-Maria kommer socionomer, sjuksköterskor, psykolog och läkare arbeta tillsammans i syfte att stötta unga och deras närstående i frågor som rör riskbruk, skadligt bruk och beroende.

Trollhättans Stad blev under 2023 utsedd till årets förebyggande kommun av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Trollhättan fick

priset för det långsiktiga förebyggande arbetet som bedrivs, där samverkan inom staden, och med krogar, träningsanläggningar, kommunpolis och andra myndigheter är viktigt.

För första gången genomfördes en uppmärksamhetsvecka kring tematiken runt psykisk ohälsa och suicid under namnet "Våga psynas våga pse".

Projektet "Cykling utan ålder" möjliggör att boende på stadens äldreboenden kommer ut på spännande cykelturer med hjälp av rickshaw-cyklar.

Mål 4 God utbildning för alla

Utbildningsförvaltningens satsning på fler barn i förskolan har under 2023 fortsatt med gott resultat och har bidragit till att fler barn går i förskola. Det handlar dels om barn som förskolan bedömer att deras språkliga och sociala utveckling kan gynnas av att de får mer tid i förskolan. Men även om uppsökande verksamhet för att nå föräldrar till barn som inte går i förskola och informera om förskolan som första steg i det svenska utbildningsväsendet.

Arbetet med likvärdig skola har fortsatt och Högskolan Väst har presenterat en rapport som visar en övervägande positiv bild. Arbetet har fått nationell uppmärksamhet under året, bland annat Sveriges kommuner och regioner.

Inom projektet "Grönare skolgårdar" har ytterligare fem förskolor fått perennplanteringar, insektshotell och pedagogiskt material. Det genomfördes även insatser på Lyrfågelskolan. Stadens rådgivare för biologisk mångfald startade under hösten besök på förskolor med teater och dialog med personalen om idéer för att utveckla miljöpedagogiken.

Trollhättan Energi stöttar skolorna genom studiebesök och besök i klasserna via konceptet *Vardagshjälte*. På uppdrag av Trollhättans stad har Innovatum Science Center bedrivit utomhuspedagogiska aktiviteter på Vårviks gård under sen vår och tidig höst 2023.

Under hösten deltog 300 elever i årskurs fyra till sex i "På egna ben", som handlar om att ta sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt.

Mål 5 Jämställdhet

Trollhättan arbetar aktivt för att stärka och utveckla förutsättningarna för ett jämställt Trollhättan fritt från våld och arbetet är högt prioriterat. För fjärde året rankas Trollhättan som Sveriges bästa kommun i Kvinnofredsbarometern. Under 2023 genomfördes en förstudie som ska utreda förutsättningar för ett samverkanshus, som förenklar alla de myndighetskontakter som behöver tas av personer som behöver ta sig ur en våldsam relation.

Även under 2023 genomfördes "En vecka fri från våld" - som är en gemensam kraftsamling för ett jämställt Trollhättan fritt från våld.

Under året antog Trollhättans Stad Länsstyrelsens erbjudande om att gå med i modellkoncept jämställdhet 2024-2025 i syfte att vidareutveckla sitt arbete med att främja jämställdhet.

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Trollhättan Energi jobbar med "Vattenpaket 2026". Arbetet innefattar nytt vattenverk, ny råvattenledning, förbättrad avloppsrening och bortkoppling av dagvatten från spillvattenledningar.

Under året har arbetet fortsatt med förorenade områden. I Trollhättan finns 21 högprioriterade områden i Länsstyrelsens förteckning. Bidrag har beviljats för utredning av flera områden.

Kommunerna Mellerud, Trollhättan och Vänersborg har tillsammans med Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) och Dalslands miljö- och energiförbund tagit fram en gemensam plan för att hantera oljeutsläpp i Vänern.

Mål 7 Hållbar energi för alla

Projektet Fyrbodol - för framtidens flex beviljades medel från Energimyndigheten till ett projekt för att ta fram förslag till en mer flexibel elanvändning med lägre effekttoppar. De tre kommunala bolagen deltar tillsammans med Innovatum i arbetet.

Trollhättan är också med i ett EU-finansierat projekt med målsättning att knyta ihop den fysiska planeringen av kommunen med energiplaneringen.

Medarbetare från Jobbcentrum flyttar in i nya lokaler på Innovatum. Jobbcentrum arbetar aktivt med att hjälpa människor att bli självförsörjande och anställningsbara.

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

2023 var startåret för projektet "Upplevelsenäring - Kultur och besöksnäring i samverkan" där Trollhättans Stad är en part. Projektet syftar till att visa på den stora potentialen som finns mellan kultur- och besöksnäringen och möjligheten att föra samman dessa båda näringar till en gemensam upplevelsenäring.

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Västflyg blev första flygbolag i världen att använda högsta möjliga inblandning av förnybart flygbränsle på alla sina avgångar till och från Trollhättan och Vänersborgs flygplats.

Det första Gröna Samhällsbyggnadspriset delades ut i Trollhättan i december. Vinnare blev företaget Wulcanco som utvecklar återbruk inom byggmarknaden.

En trafikutredning som genomförts under hösten har resulterat i åtgärder som ska öka attraktionskraften och tillgängligheten till stadskärnan. En cykelplan antogs, med många insatser för att öka förutsättningar för cykling, bland annat utbyggnad av nya cykelbanor.

Framtagandet av en plan för publik laddinfrastruktur pågår och förhoppningen är att kunna driva på utbyggnaden av publik laddinfrastruktur, bland annat genom att upplåta stadens mark på strategiska platser till externa aktörer.

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Färdplan för social hållbarhet är ett av två koncernövergripande fördjupningsområden kopplat till Agenda 2030-strategin. Färdplanen är en kraftsamling kring fem prioriterade områden; föräldraskapsstöd, tidiga insatser för att förebygga droganvändning, samverkan för ungdomar i arbete, främja jämställdhet och förändra normer som stödjer våld samt samverkan för bra boendemiljöer och blandstad. Under 2023 har arbetet inom de prioriterade områdena fortsatt och insatserna kopplar till flera av Agenda 2030-målen.

Hösten 2022 genomfördes LUPP-undersökningen i Trollhättan och våren 2023 presenterades rapporten. Bland annat visar resultaten att resurssvaga unga, unga hbtq-personer och unga som har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom är mindre nöjda med fritiden, skola, sin hälsa, känner sig mindre trygga och har i högre grad än övriga utsatts för brott/otrygga situationer. Det finns också tydliga könsskillnader. Pojkar trivs bättre i skolan, är mer nöjda med sin fritid och uppger bättre hälsa och färre psykosomatiska besvär jämfört med flickor. Flickor uppger också i högre grad än pojkarna att de utsatts för mobbning, sexuellt våld/utnyttjande online eller i verkligheten.

Trollhättans Stad har med hjälp av statsbidrag arbetat med att utveckla nya arbetssätt för att inkludera den romska och finska minoritetsbefolkningen. Bland annat genom framtagande av en digital plattform, KESKI, som syftar till att främja nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sin kultur samt skydda och främja minoritetsspråken.

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Trollhättans Stad, Kraftstaden och Eidar jobbar med energi-effektivisering i kommunala lokaler och bostäder.

Inom ramen för Trollhättans arbete med biologisk mångfald pågår arbetet med en Grönstrukturplan för *Trollhättans tätorter*. Planen ska beskriva hantering och utveckling av tätortens gröna områden.

Vintern 2022/2023 genomfördes projektet Vintercyklist, där 40 deltagare fick dubbdäck på sina cyklar och mätte sitt cyklande.

Trollhättans vackra utemiljöer har fått flera fina tillskott under året. Invigning av nya Stridbergsbron, nya stadsparken och nya stadsdelen Vårvik skedde under sommaren. Trollhätte kanalpark har fått flera nya konstverk, bland annat skulpturen "Vattnets ande" vid Kyrkbron.

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Arbetet med den nya avfallsplanen, *Plan för cirkulär omställning*, färdigställdes för att samrådas under våren 2024. I samband med detta har Trollhättan Energi tagit fram ett nytt kommunikationskoncept, Trash Talk, för dialog om avfallsfrågor.

Staden har påbörjat förstudie rörande cirkulär masshantering och återbruk av byggmaterial.

Staden och Eidar har samarbetat för att hitta möjligheter att öka andelen återbruk i renoveringsprojekt. Trollhättan Energi har arbetat med utveckling av den nya återvinningsstationen, som planeras att invigas 2025.

Projektet Cirkulär stadskärna innebar att tio deltagare i åldrarna 18–35 fick testa det cirkulära utbudet i stadskärnan, genom att utforska om linjära vanor kan bytas ut till cirkulära.

Mål 13 Bekämpa klimatförändringar

De territoriella utsläppen fortsätter minska något men inte i den omfattning som krävs för att undvika klimatförändringar i en förödande skala. Minskningen är i snitt 4 % per år sen 2018 vilket är basår i Trollhättans koldioxidbudget. Utsläppen skulle behöva minska med minst 15 % per år.

För vårt mål om fossilbränslefri stad närmar vi oss mycket låga utsläpp, 371 ton koldioxid i direkta utsläpp från hela kommunkoncernen. Det är ungefär 0,5 % av Trollhättans totala territoriella utsläpp. Tittar vi på alla utsläpp kopplat till energin vi köper, livscykelutsläppen, handlar det om 1 850 ton koldioxidekvivalenter.

Trollhättans Stad har höga ambitioner kopplat till en minskad klimatpåverkan vilket ledde till att kommunstyrelsen antog 22 regionala klimatlöften. För att ytterligare snabba på utvecklingen har projektet *Färdplan Klimat* påbörjats. Det är en mobilisering av klimatarbetet med syftet att stärka samverkan och den gemensamma handlingskraften. Färdplan klimat blir ett verktyg för att skapa en gemensam målbild och prioriteringar av utvecklingsområden.

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Gräsytor som ägs av Trollhättans Stad, Eidar och Kraftstaden har inventerats som grund för ett förslag till ändrad skötsel för att gynna den biologiska mångfalden.

Vårviks Gård är en lantgård som ägs av Trollhättans Stad och fokus är att bevara svenska utrotningshotade lantraser, stärka den biologiska mångfalden och bevara kulturminnen. Under året genomfördes en upprustning där för att öka möjligheterna till externa besök.

Flera av Trollhättans särskilt skyddsvärda träd har blivit omskötta.

Magnus Åbergsgymnasiet inledde ett samarbete med Trollhättans Stad för att skapa mer biologisk mångfald. Bland annat har insekshotell tillverkats av eleverna på gymnasiet.

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

För andra året anordnades en aktivitetsdag för personer med funktionsnedsättning. Nästan 300 personer besökte arrangementet på Torsbohallen i Trollhättan. Syftet är att visa upp vilka möjligheter som finns hos Trollhättans föreningar i deras ordinarie verksamheter.

Trollhättans Stad arbetar aktivt med brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samarbete med polis, näringsliv och civilsamhälle. Staden deltar också i Brottsförebyggande rådets satsning i kommuner med utsatta områden som pågår 2022-2024 i syfte att vidareutveckla och stärka arbetet. Satsningen har bidragit till att Trollhättans Stad fått ekonomiska resurser, processtöd och kunskaphöjande insatser.

En satsning på trygghetsskapande investeringar, till exempel belysning, påbörjades 2023.

Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap

Hösten 2023 beviljades Trollhättans Stad 4 miljoner i projektet ExpBIO. Projektet är ett samarbete över nationsgränserna för ökad biologisk mångfald. Det omfattar bland annat utveckling av arbetssätt för skötsel av stadens mark, utveckling av våtmarker och andra åtgärder för att öka biologisk mångfald.

Trollhättans Stad är medlemmar i det nationella WHO-nätverket Healthy Cities där man under året startat upp en ny temagrupp kring delaktighet och inflytande i lokalsamhället. Nätverket har också arbetat med att sprida "Platskompassen" som är ett dialogverktyg i arbetet med platsutveckling.

För andra gången anordnades en aktivitetsdag för personer med funktionsnedsättning. Nästan 300 personer besökte arrangementet i Torsbohallen.

Möblerna i matsalen på vård- och omsorgsboendet Lantmannavägen 96-98 (före detta Blåvingen) hade 30 år på nacken och skulle ha bytts ut mot nya om det inte vore för möbelåterbruket. Genom renovering av möblerna sparades uppskattningsvis 100 000 kronor jämfört med att köpa nytt. Minst lika viktigt är den miljömässiga besparingen, då klimatpåverkan och resursförbrukning är betydligt lägre vid återbruk än vid nyproduktion.

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av kommunfullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder samt genom utsedda lekmanrevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens bolag. Granskningen har utförts av sakkunniga vid EY, som biträder revisionen.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till kommunfullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt kommunfullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet samt kommunens revisionsreglemente. Granskningen av räkenskaperna har genomförts av sakkunnigt biträde i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att omsorgsnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Äldreomsorgen, särskilt hemtjänsten, har under flera års tid bedrivits till mycket höga kostnader. Samtidigt har kvalitetsresultat varit låga. Resurser har därmed inte nyttjats på ett ändamålsenligt sätt.

Omsorgsnämnden har enligt vår bedömning inte beslutat om tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med dessa brister.

Underskrift i enlighet med digital signering

Gert-Inge Andersson
Ordförande

Bo Swanér
Vice ordförande

Per-Olof Blixt

Cathrin Boström

Börje Gustavsson

Anders Karlzon

Jörgen Nylén

Susanne Sjöberg

Vi bedömer sammantaget att kommunstyrelsen och övriga nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.

Vi bedömer, i enlighet med det sakkunniga bitrådets yttrande, att årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Reservation lämnas för hanteringen av lokalhyresavtal, som inte redovisats som finansiell leasing, trots att de bör klassificeras som det.

Vi bedömer, med undantag för det som beskrivits ovan angående omsorgsnämnden, att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen delvis är förenligt med de mål fullmäktige uppställt för god ekonomisk hushållning.

Mot bakgrund av ovan bedömning riktar vi anmärkning mot omsorgsnämnden för bristande styrning och intern kontroll av både verksamhet och ekonomi.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2023.

Vi återoppar bifogad redogörelse.

Trollhättans Stad